orientat în principal către două obiective — desegregarea şcolilor şi a transporturilor rutiere. Fără a abandona urmărirea revendicărilor pe calea justiţiei, negrii au organizat demonstraţii de masă şi campanii de nesupunere la diferite legi şi regulamente rasiste. Ne amintim că la Montgomery, statul Alabama, ei au refuzat să ocupe locurile din spate în autobuze, rezervate negrilor; timp de 381 zile 50 000 de negri au boicotat transporturile în comun. Boicotul economic s-a dovedit extrem de eficace; lupta s-a soldat cu victoria cetăţenilor de culoare.

Acţiuni din ce în ce mai numeroase şi mai variate s-au desfăşurat apoi în lanţ: marşul la Washington a 27 000 de persoane venite din toate colţurile ţării pentru a protesta împotriva arestărilor şi brutalităţilor de la Montgomery (luna mai 1957); prima acţiune de tipul *sit-in* (cu refuzul de a părăsi localurile) la Greensboro, statul Carolina de Nord — creînd prototipul pentru viitoarele acţiuni de acest fel: patru studenţi negri au putut fi evacuaţi numai cu forţa dintr-un local „alb" unde ceruseră să fie serviţi. Au urmat numeroasele expediţii ale *călătorilor libertăţii* spre statele cele mai segregate din Sud.

Mişcarea s-a ridicat la un nivel şi mai înalt de combativitate în 1963, prin acţiunea de la Birmingham, mare oraş industrial din statul Alabama. Revendicările parţiale au fost lăsate la o parte; s-a adoptat lozinca *Freedom now!* — Libertate *acum!* — care priveşte desegregarea totală şi imediată şi în special obţinerea de drepturi egale în cîmpul muncii. Tactica adoptată a fost nesupunerea masivă la legile segregaţioniste, organizarea unor marşuri de masă spre primării, aşezarea unor baraje de pichete în faţa întreprinderilor particulare şi a stabilimentelor publice segregate. Demonstraţiile au ţinut o lună, din mai pînă în iunie. Peste 40 000 de persoane au participat direct la ele; restul pînă la 98% din populaţia neagră a susţinut boicotul economic. Represiunile cele mai sălbatice nu au putut intimida pe demonstranţi. A fost mobilizată o adevărată armată împotriva lor; poliţişti, garda naţională, şerifi, şi tot felul de inşi travestiţi pentru ocazie în „forţă publică". Poliţiştii motociclişti au primit ordinul să intre în coloanele de demonstranţi; cîini, anume dresaţi pentru a ataca numai pe negri, au fost asmuţiţi asupra lor; demonstranţii au fost întîmpinaţi cu puternice vine de apă, folosite în minerit hidraulic, astfel încît celor atinşi le-a fost despicată pielea şi li s-au frînt coastele. Sute de negri au fost răniţi, 8 000 întemniţaţi, inclusiv un număr de copii dintre care unii de 7—8 ani. Toate acestea au fost transmise lumii prin reportaje fotografice şi de televiziune. Dar un fapt devenise evident: mişcarea nu mai putea fi stăvilită.

În continuare, într-un răstimp de cîteva luni, peste 100 de oraşe au fost martore ale unor puternice demonstraţii: Detroit (250 000 de participanţi), Boston (10 000), Cleveland (15 000), Chicago (50 000). Acţiunile din anul trecut au culminat în august cu marşul spre Washington sub lozinca *For Jobs and Freedom* — pentru Muncă şi Libertate — la care au participat peste 241 000 negri şi antisegregaţionişti albi. În afara unor astfel de acţiuni de mare amploare se duc şi acţiuni de uzură, ca de exemplu la New York: o grevă a locatarilor din peste 400 de imobile, cu refuzul de a plăti chiriile exorbitante cerute negrilor.

Iată motivul pentru care liderul negru, preotul Martin Luther King, a numit legea drepturilor civile *„copilul furtunii"*.

O acţiune deosebit de largă, importantă şi pregătită cu meticulozitate se desfăşoară în prezent în statul Mississippi, unde domnesc cei mai turbaţi rasişti din Sud. Cea mai combativă organizaţie a negrilor, Comitetul de Coordonare Neviolentă a studenţilor, porneşte acum acţiunea denumită „Proiectul de vară din Mississippi". În acest scop, organizaţia a pregătit 1 000 de tineri negri şi albi riguros selecţionaţi: studenţi, profesori, tehnicieni, infirmiere, jurişti şi specialişti în domeniul asistenţei sociale. Printre sarcinile acestora vor fi desfăşurarea unei largi activităţi de educaţie politică, creşterea de cadre, organizarea unei serii de cercetări. Acţiunea, dusă tocmai în Mississippi, e legată de imense greutăţi şi de foarte reale pericole. Trei tineri activişti, doi albi şi unul negru, au dispărut recent acolo în mod misterios şi se exprimă temeri că nu ar mai fi în viaţă.

Populaţia neagră, şi în special tineretul, nu se mai poate mulţumi cu evoluţia lentă, recomandată de mulţi politicieni din Washington — şi nici cu măsuri simbolice de desegregare, de la caz la caz, din loc în loc. După Birmingham, Walter Lippmann scria în *New York Herald Tribune:* „Este punctul la care reformele treptate şi împăciuirea au devenit nu numai neîndestulătoare, dar de-a dreptul iritante; vechile motive de nemulţumire, suportate cu răbdare, apar deodată intolerabile...". Iar Martin Luther King răspunde rasiştilor care speră să poată amîna indefinit aplicarea legii drepturilor civile: „Nu vor fi «o sută de ani de contestări», cum ameninţă cinic partizanii segregării. Nu vor fi nici compromisuri facile, care derutează şi frînează mişcarea. Problema va fi privită acum faţă în faţă şi rezolvată, sau ea va tulbura şi tortura fără răgaz viaţa politică şi socială a naţiunii".

■

În această ambianţă extrem de complexă şi de încordată se plasează votarea de către Congres a legii Drepturilor civile. În esenţă legea declară ilegală discriminarea rasială. (Prevederile principale ale legii au apărut în nr. 26 al revistei *Lumea*).

■

Votarea legii a fost primită cu satisfacţie de negri, fără ca aceştia să se aştepte la schimbări spectaculoase. Se vor ridica greutăţi serioase în calea aplicării ei în Sud, unde statele sînt foarte hotărîte să-şi apere *state rights* (drepturile statelor) neatinse de guvernul federal. Vor fi şi alte greutăţi. Apreciind complexitatea problemei, ziarul *New York Times* din 22 iunie a.c. scria:

„Legea nu va dărîma peste noapte zidurile cartierelor mizere segregate; ea nu va şterge povara moştenită a neştiinţei de carte şi a sărăciei şi nu va crea un mare număr de locuri de muncă noi şi mai bune într-o perioadă cînd automatizarea elimină zeci de mii de braţe de muncă necalificate sau slab calificate". Dar, subliniază totodată ziarul, legea „va asigura baza legală fermă pentru drepturi egale, care a lipsit în tot cursul secolului de la proclamarea emancipării încoace".

Alexandra SIDOROVICI

Sesiunea Consiliului Economic şi Social al O.N.U.

Consiliul Economic şi Social, unul din cele 6 organisme principale ale O.N.U., ţine în mod obişnuit două reuniuni pe an. În anul 1964, datorită desfăşurării Conferinţei pentru comerţ şi dezvoltare, Consiliul Economic şi Social va ţine o singură sesiune (a 37-a), la Geneva între 13 iulie — 15 august.

Dintre problemele principale, care figurează pe ordinea de zi provizorie, şi care vor fi discutate la apropiata sesiune, menţionăm:

Raportul Conferinţei mondiale pentru comerţ şi dezvoltare (în cazul cînd acesta va fi distribuit precum şi actul final), raportul întocmit de Comisia provizorie de coordonare a înţelegerilor internaţionale relative la produse de bază;

tendinţele economiei mondiale (studii asupra tendinţelor economiei actuale — situaţia economică în Europa, Asia, Extremul Orient, America Latină, Africa);

deceniul de dezvoltare al Naţiunilor Unite care va cuprinde: planurile de dezvoltare şi activitate a institutelor de planificare O.N.U., crearea institutului de formarea personalului şi de cercetări al O.N.U., campania mondială contra foamei, maladiilor şi ignoranţei;

consecinţele economice şi sociale ale dezarmării, afectarea în scopuri paşnice a resurselor eliberate ca urmare a dezarmării generale şi totale;

acţiuni în domeniul dezvoltării industriale; dezvoltarea resurselor naturale;

suveranitatea permanentă asupra resurselor naturale (se va analiza raportul secretarului general privind punerea în aplicare a celor 8 principii generale care garantează respectarea dreptului statului asupra bogăţiilor şi resurselor naturale, stabilite prin rezoluţia 1803 a sesiunii a XVII-a a O.N.U.);

creşterea demografică şi dezvoltarea economică şi socială;

măsuri în vederea aplicării Declaraţiei O.N.U. asupra eliminării sub toate formele a discriminării rasiale etc. etc.

Conform procedurii, Republica Populară Romînă, ca şi alte state care nu sînt membre ale acestui organism, participă la sesiunile C.E.S. prin delegaţii de observatori.

R. P. Romînă este membră într-o serie de comisii funcţionale ale Consiliului: Comisia de statistică, Comisia comerţului internaţional cu produse de bază, şi în Comitetul de locuinţe, construcţii şi planificare.

În acest an, la a XIX-a sesiune a Adunării Generale a O.N.U. va avea loc alegerea a şase noi membri ai Consiliului Economic şi Social în locul Australiei, Columbiei, Indiei, Senegalului, S.U.A., R.S.F. Iugoslavia, ale căror mandate expiră la sfîrşitul anului 1964. Republica Populară Romînă, care pînă în prezent nu a fost membră în Consiliul Economic şi Social, şi-a depus candidatura pentru ocuparea unui loc în acest organism pentru perioada 1965—1967.

I. S.

TELEVIZIUNEA

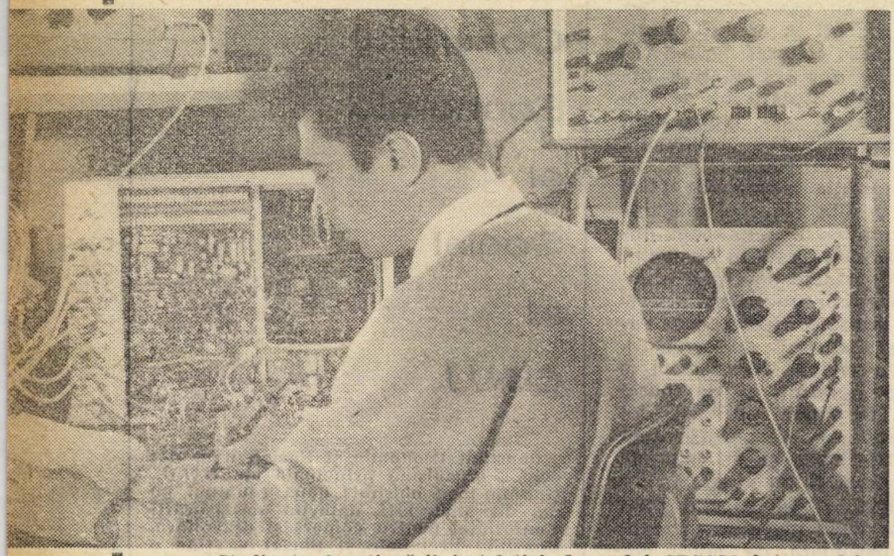

Studierea funcționării instalației de codaj SECAM într-un laborator al televiziunii franceze.

ÎN CULORI

Care sînt perspectivele de realizare și generalizare a televiziunii în culori? Este cert că într-un viitor foarte apropiat tehnica respectivă va fi pusă la punct. În ce privește generalizarea ei, este posibil să asistăm la un fenomen analog celui din cinematografie, unde, după cîteva decenii, filmele în alb-negru continuă să domine de la distanță producția studiourilor din lumea întreagă. Deocamdată însă, vom încerca să prezentăm, în linii mari, aspectele tehnice și economice actuale pe care le prezintă ramura cea mai tînără a radioelectronicii.

Primele încercări de amploare în acest domeniu au fost inițiate, în urmă cu un sfert de veac, de către societatea americană Columbia Broadcasting System. Procedeul CBS utiliza două discuri cu sectoare colorate rotindu-se sincronizat, primul în fața unei camere obișnuite de luat vederi, iar al doilea în fața tubului catodic al unui receptor obișnuit. Deși se obținea astfel o imagine de calitate satisfăcătoare, sistemul CBS a fost părăsit din cauza unor inconveniente de ordin tehnic și economic; între altele, procedeul era incompatibil cu standardul care definește, în televiziunea alb-negru, numărul de linii pe imagine și numărul de imagini pe secundă, ceea ce făcea că emisiunile colorate să nu poată da o imagine de bună calitate în receptoarele obișnuite. În deceniul următor, tot în S.U.A., a fost pus la punct procedeul NTSC, superior primului.

Între timp, cercetări și experiențe tehnice se desfășurau și în Anglia, U.R.S.S., Japonia. Rezultate promițătoare au fost obținute în ultimii zece ani, în Franța, cu sistemul SECAM, bazat pe aceleași principii ca și NTSC. Reuniunea de la Viena din aprilie 1965 a Comisiei a XI-a (Televiziune) din Comitetul Consultativ Internațional de Radiocomunicații (C.C.I.R.) va alege între cele două sisteme — SECAM și NTSC.

Principiul de funcționare a televiziunii în culori poate fi redus la următoarele puncte esențiale: descompunerea imaginii colorate în trei imagini primare (verde, roșu, albastru), ceea ce se realizează folosind o cameră de luat vederi specială; transmiterea a trei serii simultane de semnale radio-purtătoare ale imaginilor primare colorate folosind un singur suport de unde herțiene, fără ca ele să se interfereze; recompunerea imaginii colorate din cele trei componente primare, în tubul catodic al receptorului. În același timp, pentru ca procedeul să fie rentabil din punct de vedere economic, este necesar ca un program în culori să poată fi recepționat și de televizoarele obișnuite, în alb-negru.

Iată, pe scurt, cum se realizează cele trei faze: transformarea imaginii colorate în semnale electrice, transmiterea lor pe un suport de radiounde și transformarea semnalelor recepționate în imagine colorată pe ecranul televizorului receptor.

CAMERA este echipată cu trei tuburi de luat vederi TV, avînd fiecare un filtru care lasă să treacă numai lumina verde sau, respectiv, roșie și albastră. Imaginea reală și răsturnată produsă de lentilele obiectivului camerei este proiectată, cu ajutorul unui sistem de oglinzi semitransparente, asupra fotocatozilor celor trei tuburi. Acestea sînt supuse unui baleiaj sincron — întocmai ca în televiziunea alb-negru — iar semnalele electrice produse reprezintă cantitățile respective de lumină verde, roșie sau albastră emisă de fiecare punct al imaginii.

TRANSMITEREA se face utilizînd o singură undă purtătoare. Cele trei serii de semnale electrice corespunzînd celor trei culori primare în care este descompusă imaginea sînt combinate într-o instalație de *codaj*, obținîndu-se așa-numite *semnale de luminanță*, identice cu cele obținute în televiziunea alb-negru. În plus, trebuie transmise două culori (a treia este reconstituită în receptor, grație luminanței globale, cunoscută). Aceste două informații suplimentare, numite *crominanță*, sînt suprapuse informației principale, *luminanța*, cu ajutorul unui mic emițător de releu, inclus în instalația de *codaj*, care, avînd o putere foarte mică, nu produce perturbări în imaginea alb-negru.

RECEPTORUL nu se deosebește de televizoarele obișnuite decît prin tubul *tricrom* care produce imaginea proiectată pe ecran. Acest tub are trei tunuri electronice (în loc de unul singur, ca la alb-negru) care execută simultan baleiajul ecranului alcătuit din punctele luminescente ale *rasterului*. Astfel, fiecare din ele face să apară pe ecran componenta primară respectivă (verde, roșie sau albastră) a imaginii colorate descompusă în camera de luat vederi.

Problema cea mai dificilă s-a dovedit a fi aceea a emițătorului de *crominanță*. Inițial s-a recurs la o modulație de frecvență simultană pentru undele purtătoare ale celor două componente primare. Soluția este ingenioasă, dar, după părerea specialiștilor, ea este prea „acrobatică", prea „fragilă". La receptoarele construite pe acest principiu sînt necesare două butoane de reglaj suplimentare (tonul și intensitatea culorilor), la care telespectatorul este nevoit să recurgă foarte des; în plus, reglajul se face inevitabil cam la întîmplare, deoarece niciodată nu poți decît bănui culoarea pe care trebuie s-o regăsești.

Ceea ce aduce nou sistemul francez SECAM este o automatizare deplină a receptorului de televiziune în culori, deci o transmisie perfect stabilă și fidelă a culorilor.

Pentru a evita inconvenientele amintite mai sus ale dublei modulații de frecvență simultane, este necesar ca în orice moment să se emită doar o singură informație de *crominanță*. Aceste informații trebuie deci transmise alternativ, sau „în secvențe", linie după linie. În receptor, fiecare informație reprezentînd o linie de baleiaj a rasterului de puncte luminescente este „înmagazinată" în timp ce explorarea prin baleiaj a liniei respective continuă pentru altă culoare, fiind apoi „restituită" în clipa cînd sosește cea de a doua, pentru a acționa simultan asupra ecranului. Stocajul se efectuează cu ajutorul unei „memorii" alcătuită din bare de oțel prin care semnalele se propagă cu o anumită viteză în așa fel încît la ieșire ele sînt întîrziate cu 64 microsecunde, adică exact durata baleiajului unei linii.

Pe lîngă cele spuse mai sus, procedeul SECAM are însemnate avantaje în domeniul transmiterilor la mari distanțe și în cel al înregistrărilor videomagnetice, pe benzi.

Pentru a înlesni schimburile de programe TV între țări prin *Intervision* și *Eurovision*, tehnicienii din întreaga Europă au căzut de acord să adopte standardul unic de 625 linii pe imagine și 25 imagini pe secundă. Liniile de radiorelee, chiar în forma în care sînt utilizate astăzi, vor putea fi cu succes folosite și pentru emisiunile în culori. Experiențele făcute pe linii de relee între Franța și alte țări, precum și în cadrul unui buclaj Paris-Marsilia-Paris (peste 1 000 km), au demonstrat că se poate obține la sosire o imagine calitativ identică cu cea recepționată în imediata vecinătate a postului de emisie.

Firește că și aici, ca și în alte sectoare ale televiziunii în culori, mai pot surveni perfecționări. Cercetările care se desfășoară intens, pe mai multe planuri și în mai multe țări, îndreptățesc să ne așteptăm ca televizoarele în culori să apară în locuințele noastre în mai puțin de zece ani.

Ing. J. P. DOURY

Paris, iulie 1964

ecouri despre Romînia

Prof. ANDRÉ MARÉCHAL: Cooperarea ştiinţifică, o necesitate a timpului nostru

● Vitalitatea cercetărilor romîneşti, calitatea echipelor de cercetători.

● O caracteristică interesantă : transferul imediat al rezultatelor cercetării ştiinţifice în industrie.

Pecetea pe care progresul ştiinţei şi al tehnicii a imprimat-o vremii noastre este atît de puternică, încît în lumea întreagă, azi, una din problemele cele mai stringente şi mai dezbătute este aceea a organizării cercetării ştiinţifice. De aci a pornit şi convorbirea noastră cu profesorul André Maréchal, **delegat general al guvernului francez pentru cercetarea ştiinţifică şi tehnică, oaspete pentru cîteva zile al ţării noastre.**

— După o perioadă foarte activă între cele două războaie mondiale, perioada în care Jean Perrin a creat C.N.R.S. (Centrul Naţional al Cercetării Ştiinţifice) — **aminteşte dl. Maréchal experienţa Franţei în ultimele decenii** — războiul a însemnat pentru noi o eclipsă. Am pierdut contactul cu restul lumii. A continuat totuşi în acest timp munca de formare a cadrelor ştiinţifice tinere. După război, am pornit la lucru cu nădejdea de a redeveni o ţară activă pe terenul ştiinţei. Mijloacele de care dispuneam au rămas însă modeste, pînă prin 1953—54. În 1958, reorganizarea, pe baze noi, a cercetării ştiinţifice şi tehnice a creat acestor activităţi cadrul specific necesar, astfel structurat încît să şi înlesnească dialogul, schimburile de păreri : între diferitele domenii ale ştiinţei, între ştiinţe fundamentale şi ştiinţe aplicate.

O preocupare majoră este pentru noi, firește, viitorul ştiinţific al ţării. E adevărat, avem un handicap : am pornit mai tîrziu decît alţii. Dar noile generaţii se orientează din ce în ce mai mult către profesiunile ştiinţifice. De pe acum ne ajunge din urmă un tineret promiţător ; printre lucrările de diplomă apar unele cu totul remarcabile.

— Cum vedeţi cooperarea internaţională în cercetarea ştiinţifică ?

— Viitorul în acest domeniu nu se poate concepe pe un plan strict naţional. Cooperarea e o necesitate. Şi avem în lume prieteni de care ne leagă vechi tradiţii de cooperare. Eu acum am descoperit Romînia.

— Sînteţi prima oară la noi ?

— Prima oară. Am venit, împreună cu dl. consilier Dumesnil, tocmai pentru a studia posibilităţile concrete de cooperare ştiinţifică franco-romînă. Numeroşi prieteni îmi vorbiseră despre cordialitatea cu care vă primiţi oaspeţii, îmi spuseseră că mulţi romîni cunosc limba franceză. Într-adevăr, în mediile ştiinţifice, am auzit deseori o franceză impecabilă şi mi-am dat cu atît mai bine seama că avem toate motivele ca să ne înţelegem.

Pe de altă parte, o asemenea vizită îţi dă prilejul să descoperi legături deja existente — ca acelea dintre Institutul de inframicrobiologie, de pildă, şi Institutul Pasteur, dintre organismele dumneavoastră de cercetări agronomice şi I.N.R.A. de la Paris, dintre specialiştii dumneavoastră şi ai noştri în probleme de petrol, de chimie, de fizică. Astfel încît cred că etapa stabilirii de contacte este deja realizată — de vreme ce, în domeniul schimburilor ştiinţifice, îndeosebi, legături există şi încă foarte active.

— Ce impresie v-au lăsat contactele cu centrele romîneşti de cercetare ştiinţifică ?

— Am văzut un număr de laboratoare, dar din păcate foarte repede, căci vizita aceasta a durat cu totul trei zile. Chiar în aceste condiţii, am fost impresionat de calitatea lucrărilor în curs, în domenii foarte variate... E remarcabil, la Institutul de fizică atomică, faptul că o aparatură modernă a fost realizată cu mijloace relativ reduse — cu alte cuvinte, faptul că nu s-a dat înapoi în faţa grelei sarcini de a construi aparate mari, foarte complexe, foarte delicate de pus la punct. Au fost astfel realizate aparate de rezonanţă magnetică, ceea ce nu e lucru uşor, a fost realizat un betatron. Toate acestea demonstrează vitalitatea cercetărilor ştiinţifice romîneşti şi calitatea echipelor de cercetători pe care le aveţi. În general am impresia că cercetarea ştiinţifică la dumneavoastră are o organizare raţională. O caracteristică interesantă : transferul imediat al rezultatelor cercetării ştiinţifice în industrie, fără ca să intervină competiţiile de interese particulare care pe noi uneori ne stinghereşc...

— Aţi vizitat şi cîteva unităţi industriale...

— Am fost la Ploieşti pentru studierea problemelor legate de petrol : construcţiile mecanice pentru foraj, chimia petrolului. Am fost apoi la Braşov, unde am vizitat uzina de autocamioane — uzină extrem de modernă şi care cred că nu are nici un motiv să invidieze uzinele similare din Occident : metodele de fabricaţie, foarte buna organizare, procedeele sînt absolut la zi.

— V-aţi putut forma o părere şi despre învăţămîntul superior în domeniul ştiinţelor ?

— Am avut o scurtă întrevedere cu dl ministru Bălan. Din nefericire n-am avut timp să studiem sectorul învăţămîntului. Şi cred că va trebui să lărgim contactele în acest domeniu, pentru ca să ne putem da seama de avantajele sistemului dumneavoastră — căci avem în Franţa probleme în ceea ce priveşte organizarea învăţămîntului, organizarea legăturilor învăţămîntului cu cercetarea ştiinţifică, şi este extrem de util să poţi profita de experienţe anterioare.

— Vă gîndiţi să reveniţi pentru o vizită mai puţin rapidă ?

— Aşa sper. Probabil că nu sînt primul francez care, plecînd din Romînia, declară că ar dori să mai vină... Pe de o parte, pentru că există un farmec de netăgăduit al acestei ţări, pentru că te simţi bine aici, de loc străin. Pe de altă parte, deoarece cred sincer că, pe plan ştiinţific şi tehnic, dezvoltarea relaţiilor franco-romîne merită o atenţie deosebită. Tocmai de aceea nădăjduiesc să am prilejul de a reveni în ţara dumneavoastră pentru a studia mai îndeaproape, aşa cum v-am mai spus, problemele de organizare a învăţămîntului, de organizare a cercetării ştiinţifice, un asemenea studiu este totdeauna fructuos. Ar trebui ca, treptat, să ajungem să depistăm domeniile în care este şi în interesul dumneavoastră şi în al nostru să cooperăm. Vizitînd aici diferite laboratoare, ne-am dat seama, cred, de unele dintre aceste sectoare. Dar sînt convins că există încă multe altele...

— Acordul încheiat recent între Academia R.P.R. şi C.N.R.S. constituie probabil o bună bază pentru o asemenea cooperare.

— Firește. Dar cu aceasta posibilităţile nu sînt epuizate. Din Franţa nu numai C.N.R.S., dar şi Universitatea şi Institutul Petrolului de pildă şi I.N.R.A., ar putea strînge în mod util legăturile cu dumneavoastră. Şi, o dată definite sectoarele de interes comun, s-ar putea organiza schimburi de cercetători, reuniuni, colocvii, într-un cuvînt contacte mult mai sistematice. Aceasta este, cred, calea pentru a se realiza într-adevăr cooperarea ştiinţifică internaţională, condiţie necesară progresului comun.

Florica ŞELMARU

Născut în 1916, la La Garenne (dep. Sena), dl André Maréchal este inginer optician, doctor în ştiinţe (teza sa de doctorat „Cercetări asupra difracţiei" se bucură de autoritate în rîndurile specialiştilor). Este profesor la Facultatea de Ştiinţe din Paris şi la Institutul de Optică, membru al C.N.R.S., conducătorul Delegaţiei Generale a guvernului francez pentru cercetarea ştiinţifică şi tehnică.

JACK WESTOBI:
Țara dumneavoastră a progresat într-un ritm și mai accelerat

Țara noastră a fost vizitată recent de dl Jack Westobi, director adjunct al diviziei pădurilor și produselor forestiere din cadrul F.A.O. D-sa ne-a vorbit despre unele aspecte ale activității acestei organizații și ne-a împărtășit unele impresii despre Romînia.

F.A.O. **spune oaspetele,** este principala organizație interesată în dezvoltarea și promovarea colaborării internaționale în domeniul agriculturii, pescuitului și industriei forestiere. Importanța sa a crescut considerabil în ultimii ani și va continua să crească și pe viitor, cu atît mai mult cu cît în momentul de față numeroase organizații internaționale, inclusiv F.A.O., se preocupă intens de problema promovării dezvoltării economice a țărilor slab dezvoltate. În prezent — ne-a spus dl Westobi — în atenția noastră se află 35 proiecte majore privind acordarea de ajutor acestor țări, cum ar fi proiectele ce se ocupă de posibilitățile de înființare a unui învățămînt forestier, care să înzestreze aceste țări cu cadrele specializate cerute de dezvoltarea economiei lor forestiere ; proiecte pentru acordarea de ajutor acelor țări care sînt interesate în valorificarea resurselor lor forestiere existente în vederea dezvoltării unei industrii forestiere proprii, bazată pe aceste resurse ; și, în sfîrșit, proiecte pentru înființarea unor institute de cercetări în domeniul la care ne referim.

În legătură cu vizita făcută în țara noastră, d-sa ne-a spus :

Am venit în Romînia ca răspuns la invitația care mi-a fost făcută de către Ministerul Economiei Forestiere, cu doi ani în urmă, cu prilejul primei mele vizite în țara dv. pentru a găsi noi mijloace de întărire a colaborării Romîniei cu F.A.O. în domeniul industriei forestiere. Sînt deosebit de impresionat de progresele înregistrate în ultimii doi ani în țara dumneavoastră în sectorul forestier, care dealtminteri joacă un rol important în ansamblul economiei românești.

Am vizitat — printre altele — combinatele de la Pitești și Brăila. Prezintă o mare importanță faptul că aceste combinate permit utilizarea integrală a produselor industriale. În ceea ce privește munca de cercetare științifică, vizita foarte scurtă pe care am făcut-o la Institutul de cercetări forestiere și mai ales în stațiunea sa experimentală, m-a impresionat tocmai prin eficiența studiilor întreprinse aici. Am rămas de asemenea cu convingerea că nivelul de pregătire a cadrelor de specialitate este foarte înalt.

Această a doua vizită în Romînia mi-a confirmat o părere pe care mi-o făcusem mai de multă vreme și anume că este foarte greu să judeci o țară după ce i-ai văzut doar capitala. Am avut acum prilejul de a vizita un număr mare de orașe și am fost adînc impresionat de uriașele progrese înregistrate și care se pot vedea la tot pasul. Condițiile de viață sînt mai bune, pretutindeni au răsărit construcții noi, într-un număr de-a dreptul uluitor. Contrastul dintre sat și oraș în ceea ce privește nivelul de viață a scăzut simțitor. I-am găsit întotdeauna pe romîni un popor încîntător, prietenos și îndatoritor. Părerea aceasta, pe care mi-am format-o cu doi ani în urmă, mi-a fost și mai mult întărită cu prilejul actualei vizite și a contactelor pe care le-am putut avea aici.

D. C.

RAVINDRA VARMA:
În India sînt cunoscute și apreciate inițiativele românești în cadrul O.N.U. și UNESCO

Dl Ravindra Varma ne-a vizitat țara cu prilejul reuniunii de la București a experților UNESCO în problema educării tineretului în spiritul ideilor de pace, respect reciproc și prietenie între popoare. Membru al comitetului executiv al partidului Congresului Național Indian și deputat în parlamentul Republicii India, dl Varma face parte din comisiile parlamentare pentru afacerile externe, pentru problemele apărării și financiară.

Dl Ravindra Varma a început prin a ne vorbi despre reuniunea de la București a experților UNESCO, la care a luat parte. „A fost cît se poate de utilă dezbaterea problemelor legate de educarea tineretului în spiritul ideilor de pace, respect reciproc și prietenie între popoare" — declară d-sa — „și aceasta cu atît mai mult cu cît procesul educării tineretului are loc în condiții sociale diferite ; era necesar să se găsească elemente comune". Dl Varma apreciază că în această direcție reuniunea de la București a obținut succese substanțiale : „am discutat concret posibilitățile educative pe care le oferă activitățile extrașcolare și cele inițiate de organizațiile de tineret. Este important faptul că participanții la conferință, exprimînd opinii fundamentate pe experiențe personale destul de deosebite, au știut să urmărească obiectivul comun și să formuleze concluzii unanime. În general, atmosfera reuniunii a fost constructivă, cordială ; este și un merit al organizatorilor, al comitetului romîn pentru UNESCO. De altfel, îmi este cunoscut interesul arătat în Romînia pentru problema educării tineretului ; în India sînt cunoscute și apreciate inițiativele românești în cadrul O.N.U. și UNESCO."

În continuare, dl Ravindra Varma ne-a vorbit despre unele probleme ale organizațiilor de tineret din India. „Problema cea mai dificilă este și va fi încă multă vreme organizarea : numărul tinerilor indieni este aproape egal cu întreaga populație a Africii ; în plus, noi căutăm să atragem în organizațiile de tineret mai ales tineretul din cele 650 000 de sate ale Indiei, în fața căruia se ridică problemele cele mai dificile". Dl Varma se referă îndeosebi la organizația Youth Congress — din a cărei conducere a făcut parte cu cîtăva vreme în urmă ; preocupările acestei organizații — ne informează d-sa — se împart în două categorii : unele privesc popularizarea politicii partidului Congresul Național Indian (sub a cărui îndrumare se află Youth Congress), în timp ce altele se referă la activități de interes obștesc cum ar fi combaterea analfabetismului, ridicarea calificării tinerilor, folosirea brațelor de muncă, organizarea cooperativelor sătești și altele.

Dl Ravindra Varma a făcut parte și din delegația Indiei la Conferința pentru comerț și dezvoltare de la Geneva. Rugîndu-l să ne vorbească despre acest eveniment, dl Varma a subliniat că la Geneva au fost extrem de pozitive discuțiile care au adus clarificări în problema efectelor comerțului asupra dezvoltării, precum și acelea care au pus în lumină pericolele pe care le atrage decalajul între nivelele de dezvoltare ale diferitelor țări ale lumii. Un element pozitiv l-a constituit, la Geneva, realizarea unei strînse colaborări între țările din grupul celor 75 ; este probabilă — apreciază dl Varma — continuarea contactelor între cei 75. Dl Varma face de asemenea aprecierea că țările dezvoltate industrial au arătat, în general, înțelegere pentru problemele țărilor în curs de dezvoltare. Pe de altă parte, delegația Indiei — alături de delegațiile altor țări în curs de dezvoltare — a apreciat poziția delegației române la conferință și inițiativele acestei delegații ca extrem de pozitive. De altfel — continuă dl Ravindra Varma — guvernul

romîn a arătat totdeauna o profundă înțelegere a principiilor colaborării economice. Romînia se bucură de un înalt prestigiu în India ; la aceasta a contribuit în mare măsură dezvoltarea relațiilor noastre economice — colaborarea în domeniul petrolului, de pildă — și culturale.

În India — ne mai spune dl Varma — a produs o puternică impresie prezența delegației guvernamentale romîne, în împrejurările tragice ale morții lui Jawaharlal Nehru. A fost încă o dovadă a înțelegerii și simpatiei pe care romînii o au pentru poporul indian, pentru sentimentele și aspirațiile sale.

În încheierea convorbirii, dl Ravindra Varma a ținut să adreseze, prin intermediul revistei noastre, un mesaj de prietenie al tineretului și poporului indian pentru tineretul și poporul Romîniei. „Sper — a spus d-sa — că, în ciuda distanței care separă cele două țări, vom reuși să ne unim forțele pentru realizarea înțelegerii și prieteniei între popoare, împotriva încordării internaționale și primejdiilor unui război".

M. M.

În seara zilei de 6 iulie, în cadrul Festivalului cinematografic internațional de la Karlovy-Vary, a fost prezentat filmul romînesc „Străinul". Spectacolul a fost primit cu interes de către spectatori.

UNESCO și educația tineretului

Ca instituție specializată a Națiunilor Unite în domeniul educației, științei și culturii, UNESCO a acordat în ultima vreme o atenție sporită activităților de tineret. Faptul se datorește, în bună măsură, și inițiativei țării noastre, care începînd din 1960, a ridicat, la tribuna O.N.U. sau la Conferințele generale UNESCO, ca un imperativ al epocii noastre, necesitatea educării tineretului într-un spirit constructiv de prietenie și înțelegere internațională.

Paralel cu activitatea binecunoscută pe care delegațiile R. P. Romîne au desfășurat-o la O.N.U. privind elaborarea și adoptarea unei *Declarații universale* menită să promoveze în rîndurile tineretului idealurile de pace, de respect reciproc și de înțelegere între popoare, inițiative în același sens au avut loc și la UNESCO. Astfel, la cea de-a 11-a sesiune a Conferinței generale UNESCO (1960), delegația romînă a propus organizarea unei conferințe internaționale despre educația tineretului. Propunerea noastră își găsește în prezent concretizarea prin Conferința internațională despre tineret, organizată de UNESCO și care va avea loc în Franța, la Grenoble, între 23 august și 1 septembrie a.c. „Conferința romînească" — cum i se spune în mod familiar pe culoarele Secretariatului UNESCO din Paris — va aborda problemele educației extrașcolare a tineretului ; printre acestea, tineretul și înțelegerea internațională vor forma un capitol însemnat al dezbaterilor.

Iată de ce Comisia națională romînă pentru UNESCO a luat inițiativa organizării unei reuniuni internaționale de experți care să analizeze educația extrașcolară a tineretului potrivit idealurilor de pace, de respect reciproc și de înțelegere între popoare.

La București, între 12—28 iunie, 19 experți din 16 țări și organizații internaționale au dezbătut numeroasele aspecte ale problemei formării tineretului prin educația extrașcolară.

Reuniunea a formulat concluzii și recomandări pe care a hotărît să le transmită, prin Secretariatul UNESCO, Conferinței internaționale de la Grenoble.

Întîlnirea organizată de Comisia națională romînă pentru UNESCO a avut, într-o largă măsură, caracterul unei reuniuni pregătitoare a ordinei de zi de la Grenoble.

Dacă analizăm documentul final al Reuniunii de la București, putem observa cu ușurință că recomandările formulate se axează pe două mari planuri : problema educației tineretului la O.N.U. și activitățile de tineret în cadrul UNESCO.

Participanții au salutat în unanimitate necesitatea elaborării finale și adoptării de către Națiunile Unite, la cea de-a 19-a sesiune a Adunării Generale, a Declarației universale privind măsurile de promovare în rîndurile tineretului a idealurilor de pace, de respect reciproc și de înțelegere între popoare. Ei au recomandat totodată ca O.N.U. să continue a se ocupa de problemele tineretului și după adoptarea Declarației.

În legătură cu programul consacrat de UNESCO activităților de tineret în 1965—1966, ca și pentru programul de perspectivă al acestei Organizații, Reuniunea de experți a recomandat, printre altele, ca UNESCO să acorde un interes sporit activității tuturor organizațiilor de tineret care-și propun să educe tineretul în spiritul păcii, al respectului reciproc și al înțelegerii între popoare ; să se preocupe tot mai mult de situația tineretului din țările în curs de dezvoltare ; să antreneze tineretul din aceste țări în opera de lichidare a analfabetismului ; să elaboreze un program de perspectivă cu privire la educația tinerelor generații în spiritul păcii și al înțelegerii internaționale ; să stimuleze crearea de centre regionale de studii și documentare asupra activităților de tineret și a problemelor internaționale ; să organizeze stagii regionale și internaționale pentru conducătorii organizațiilor de tineret ; să stimuleze schimburile și colaborarea internațională a tineretului în domeniul activităților culturale, artistice, științifice, tehnice, sportive și turistice ; să favorizeze educarea tineretului în spiritul păcii prin toate mijloacele moderne de informare ; să acorde un interes egal tuturor formelor de întîlniri internaționale ale tineretului și tuturor organizațiilor de tineret care își propun să promoveze idealurile de pace, de respect reciproc și de înțelegere între popoare.

Reuniunea de experți de la București a contribuit într-o mare măsură la clarificarea multor idei constructive în domeniul educației extrașcolare a tineretului ; ea a permis un dialog rodnic între participanți și o mai bună cunoaștere reciprocă, subliniind totodată necesitatea educării sănătoase a tineretului, ca o cerință majoră a epocii noastre.

Inițiativele R. P. Romîne s-au bucurat de aprecierea unanimă a participanților, care au recunoscut însemnătatea acțiunilor noastre, în cadrul Națiunilor Unite, pentru promovarea unor idealuri de pace, de prietenie și de colaborare internațională în rîndurile celor care, mîine, vor fi chemați să răspundă de viitorul omenirii.

Valentin LIPATTI

Directorul Secretariatului Comisiei naționale romîne pentru UNESCO

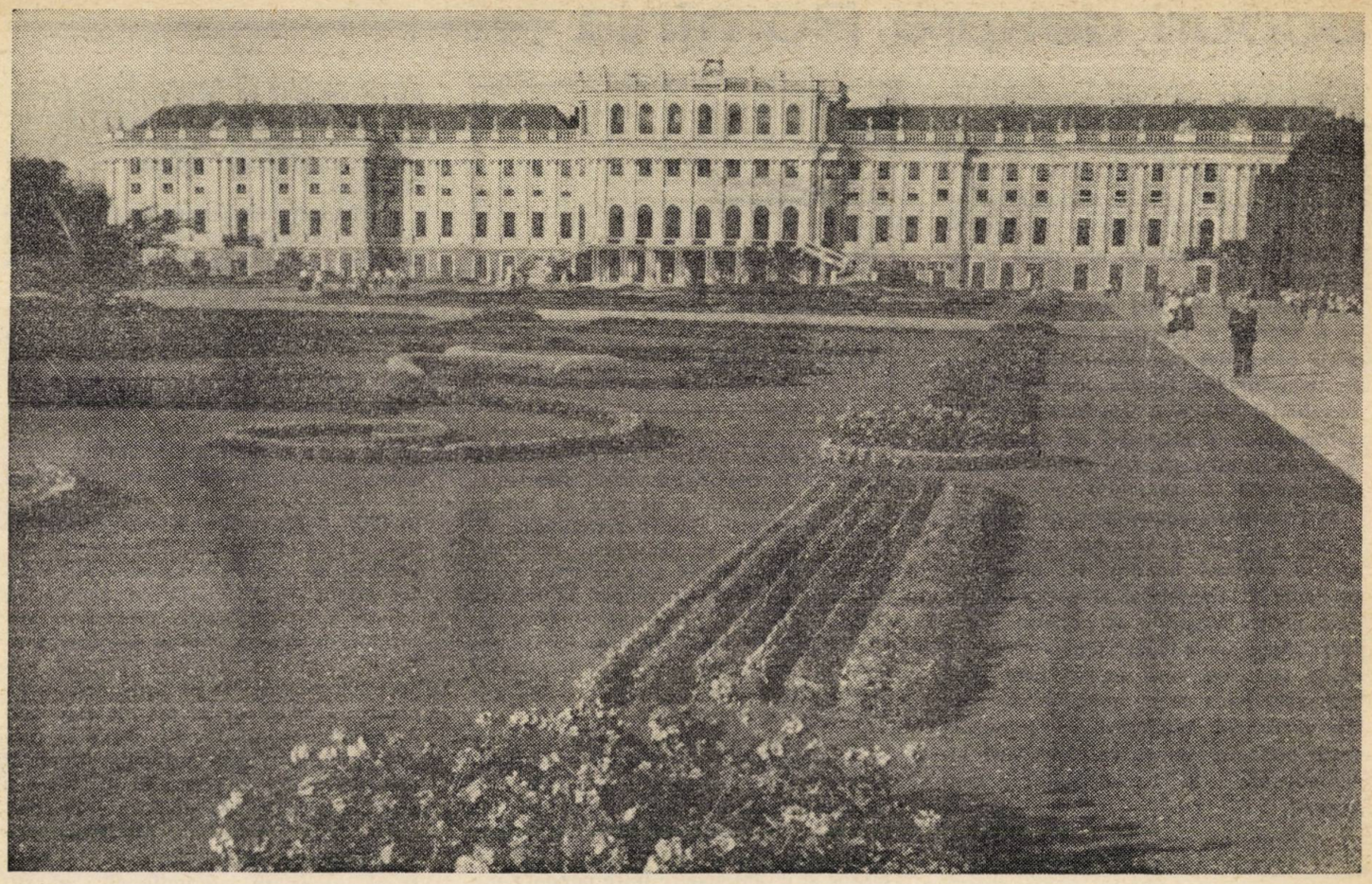

IMAGINI

Reportaj pe glob

Teritoriul de 83 850 km² al Austriei îmbină într-un fermecător mozaic o mare varietate de privelişti. Găseşti orizonturile largi, deschise în nesfîrşirea cîmpiei, vegheate de greoaie cetăţi medievale cu metereze groase, ale Burgenlandului şi culmile veşnic înzăpezite ale provinciei Salzburg sau ale Tirolului ; de la peisajul industrial al Voralbergului ajungi destul de repede la plaiurile agricole bogate ale Austriei de sus cu case ţărăneşti cuadrungulare masive ca nişte cetăţi sau la podgoriile vesele ale Austriei de jos. Iar cerul Austriei se boltește peste toată această varietate de peisaje atît de distincte, încît ţara ţi se pare mult mai întinsă decît e în realitate.

Aceeaşi diversitate poate fi găsită şi în pitoreasca geografie umană a ţării, ca şi în tipurile de aşezări umane. Ţărani masivi şi taciturni din Voralberg, care păstrează după secole amprentele descendenţei lor din văile aspre ale Valaisului elveţian (printre care şi dialectul elveţian al limbii germane, spre deosebire de restul poporului austriac), alături de podgoreni veseli, vorbăreţi şi ospitalieri din Austria de jos, tirolezi aspri, voinici, alături de carinthieni sprinteni, plini de-o exuberanţă meridională sau de vienezi sentimentali, dornici de echilibru şi armonie.

Şi totuşi, această mare diversitate este sudată de o unitate profundă, greu de definit dar pregnantă. Ea este produsul sintetic al unor trăsături generale ale austriecilor, al puternicei lor legături cu trecutul, al unui patriotism izvorît din conştiinţa contribuţiei lor la cultura omenirii, al conştiinţei capacităţii lor de muncă şi organizare.

Cea mai tipică expresie a acestei unităţi în diversitate e chiar capitala ţării, Viena.

Bătrîna Vienă nu i se pare nici un moment străină călătorului romîn. Aceasta nu numai din cauza faptului că în momentul sosirii noastre patru alte avioane romîneşti aşteptau pe aerodromul Schwechat să-şi ia zborul spre ţară cu cîteva sute de turişti austrieci sau pentru că numeroşi vienezi vorbesc cu familiaritate despre Romînia, cu care mulţi oameni de afaceri, comercianţi, tehnicieni, oameni de artă, au strînse relaţii. Viena e cutreierată de multe amintiri

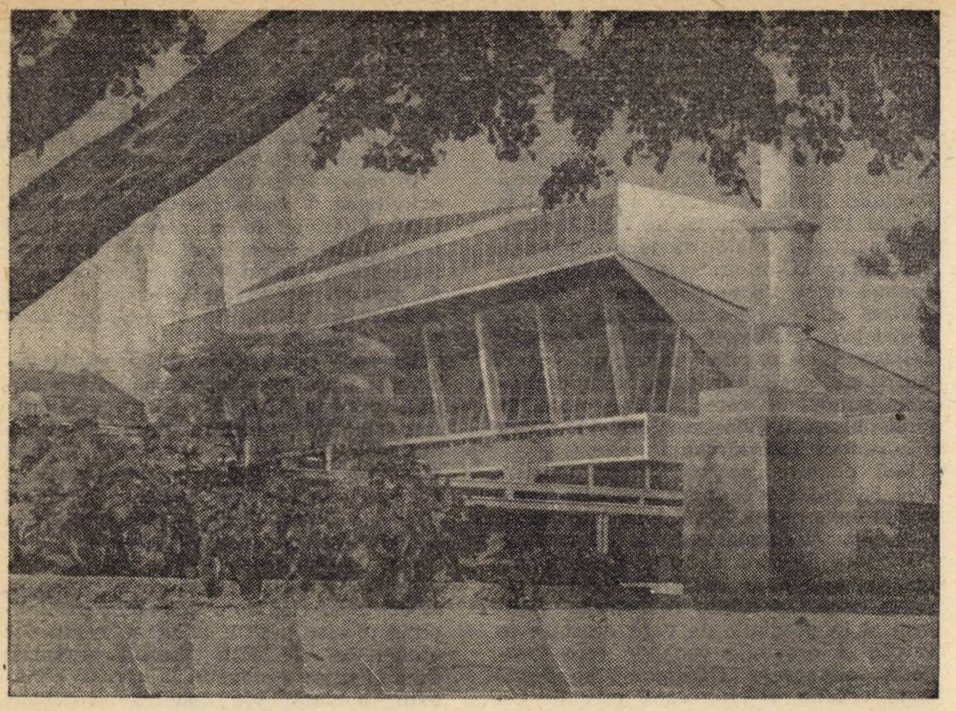

Stadthalle

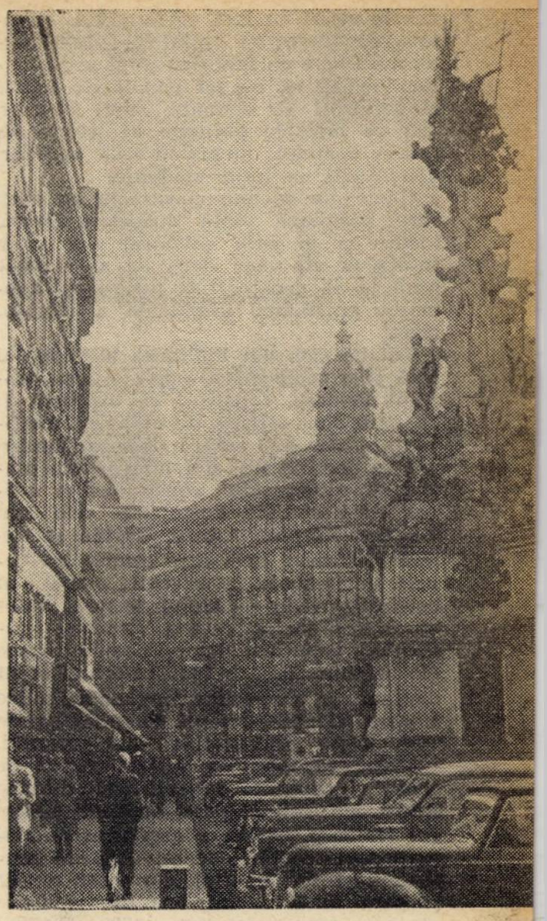

Graben — Pestsäule

Schönbrunn

VIENEZE

romînești. Mai există și astăzi hanul la care a poposit Horia, venit la Împărat pentru a-i arăta suferințele poporului său. Culoarele Cancelariei de Transilvania evocă și astăzi amintirea Ecaterinei Varga, care căuta alinare pentru necazurile moților din regiunea auriferă. Străzile vechii Viene, parcurile orașului, muzeele lui, evocă paginile pline de admirație pe care le-a scris despre ele Dinicu Golescu, după popasul său din 1825.

În bibliotecile și la școlile din Viena și-au adunat cunoștințele și și-au pregătit operele marile figuri ale școlii ardelene, Șincai, Petru Maior, Micu. În laboratoarele din Viena și-au desăvîrșit cunoștințele savanți romîni ca Teclu sau Babeș. Aici au studiat Eminescu și Enescu.

Într-adevăr, încă din primul moment, Viena nu-i pare străină călătorului romîn.

Orașul farmecă din prima clipă prin cadrul său geografic extrem de favorabil. El este înconjurat dinspre vest de un șir pitoresc de munți împăduriți, a căror respirație îi înviorează aerul și ale căror ultime coline pătrund pînă în oraș, cu faimoasa pădure vieneză care freamătă în liedurile lui Schubert, în valsurile lui Strauss, în toată muzica plină de pitoresc a Vienei. Dealurile plantate cu vii ale Vahlenbergului și Bisambergului îmbrățișează lin orașul, pentru a se domoli apoi în cîmpiile bogate ale Marchfeldului și ale văii prin care curge Dunărea.

Ceea ce impresionează la Viena e o îmbinare armonioasă a trecutului cu prezentul, a stilurilor patinate de prestigiu istoric cu soluțiile arhitectonice moderne, simple și funcționale. Această trăsătură apare cu evidență atunci cînd călătorul privește orașul într-o panoramă de ansamblu.

Cele mai îmbietoare dintre aceste panorame se oferă ochiului prin cele trei edificii care confirmă tocmai îmbinarea de epoci și stiluri diferite în chipul orașului.

Cea mai cunoscută dintre aceste perspective asupra Vienei se deschide din turnul principal al unuia din cele mai admirate monumente arhitectonice ale capitalei Austriei, Catedrala Sfîntului Ștefan, faimosul „Stefansdom" a cărui construcție a început în secolul XII, și care se înalță în centrul vechii cetăți cu ulițele ei înguste, pline de un farmec specific. Turnul acestei catedrale, pe care vienezii îl numesc cu dragoste și familiar „Steffl" și care are toată armonia goticului tardiv, a fost una dintre ultimele jertfe pe care războiul le-a cerut capitalei Austriei. Vienezii nu întîrzie să povestească vizitatorului cum la 12 aprilie 1945 trupele fasciste alungate din oraș nu au pregetat să-și îndrepte spre acest străvechi turn tunurile devenite neputincioase în fața armatei sovietice, și și-au pecetluit cu o ultimă crimă înfrîngerea.

Din acest turn de 136 m, de-o rară eleganță, din care în zilele de sărbătoare se revarsă peste oraș sunetul grav al marilor clopote, printre care faimosul „Pummerun", orașul se înfățișează poate în ceea ce e mai caracteristic în sinteza lui de vechi și modern. În jurul catedralei se întinde vechea cetate cu ulițele ei înguste și întortocheate, dintre care multe poartă numele străvechilor bresle care le locuiau. Multe din casele de pe

aceste străzi au fost modernizate, adaptate condițiilor și cerințelor vieții moderne. Dar e un mare merit al urbaniștilor vienezi că nu au permis ca aceste modernizări să schimbe stilul caselor, așa că fațadele patinate de istorie au rămas neatinse, închizînd însă adeseori construcții cu totul moderne.

Unele din vechile construcții au curți care păstrează toată atmosfera Evului Mediu și în care călătorul s-ar simți întors în alt veac dacă nu ar răzbate pînă la el, neostenit și tumultuos, zgomotul circulației trepidante a marelui oraș.

Tot de aici, din înălțimea turnului, ai însă și o perspectivă amplă asupra orașului modern, construit cu dragoste și cu mult simț artistic de urbaniști inteligenți. Chiar din umbra domului medieval se deschid trei din principalele magistrale ale orașului, constituind în același timp străzile comerciale cele mai luxoase, Kärntnerstrasse, Graben și Rotenturmstrasse, prin care cetatea medievală se deschide în orizontul modern al celebrului Ring — inelul de mari bulevarde care încing vechea Vienă —, constituind cele mai impresionante artere ale orașului. De-a lungul lor ochiul atent distinge cu limpezime, în lumina aurie a verii vieneze, cîteva din principalele monumente arhitectonice ale orașului. Se observă astfel complexul masiv de clădiri, construite în cele mai diferite stiluri, ale fostului palat imperial, faimosul *Hofburg*, care s-a amplificat necontenit prin adăugiri succesive de noi construcții și de noi aripi, din epoca gotică și pînă în 1913. Într-una din clădirile acestuia (construită între 1723 și 1726) se află Biblioteca Națională Austriacă în care este adunată una dintre cele mai vechi colecții de cărți din lume, și care a fost întemeiată în 1526.

Față în față cu Hofburgul se ridică, într-un parc care e prelungirea parcului imperial, admirabilele clădiri simetrice ale Muzeului de artă (Kunsthistorisches Museum) și Muzeului de istorie naturală, renumite prin colecțiile lor. În seria marilor instituții culturale ale capitalei austriece se distinge, ridicîndu-se maiestuoasă din tumultul unei circulații mărețe, la confluența a trei mari artere, Opera din Viena, faimosul *Staatsoper*, a cărei clădire monumentală a fost ridicată în perioada 1861—1869, și care, distrusă în parte în timpul luptelor pentru eliberarea orașului, a fost reconstruită cu mari eforturi redîndu-i-se toată strălucirea. Pe cealaltă parte a hexagonului descris de bulevarde, se ridică unul din principalele monumente neogotice ale Vienei, clădirea consiliului municipal, *Rathaus*-ul în a cărui pivniță se află unul din cele mai tipice restaurante ale Vienei), iar în cele două capete ale pieței din fața ei se ridică clădirea Parlamentului, în stil antic elen, și Universitatea în stilul renașterii italiene, construită în 1873—1883 pentru a înlocui vechea universitate din cetate.

Cealaltă panoramă a orașului, care întregește imaginea orașului, așa cum se conturează din înălțimea turnului Catedralei Sf. Ștefan, se deschide de pe colina care închide perspectiva parcului întins al palatului Schönbrunn pe care se află „Gloriette", arcul de triumf decorativ construit în 1775 și de al cărui ascensor Dinicu Golescu se arăta atît de uimit în 1825 în a sa „Însemnare a călătoriei mele" (definindu-l „un pat cu meșteșug, pe care șăzînd omul, cu repeziciune îl suia deasupra învelișului"). Palatul Schönbrunn, care s-a cristalizat în actuala sa formă în timpul Mariei Tereza cu parcul lui imens în stil francez, evocă atmosfera unor veacuri apuse; această atmosferă este prezentă și în alte importante palate ale orașului, dintre care o mențiune specială merită palatul *Belvedere*, construit la ordinul Prințului Eugeniu de Savoia la începutul secolului XVIII, și în care s-a semnat la 15 mai 1955 Tratatul de Stat cu Austria. Din înălțimea colinei de la Schönbrunn, din umbra „Gloriette"-i se deschide panorama unei Viene patriarhale, idilice, a cărei atmosferă e modificată doar de trepidația circulației intense care se desfășoară pe marile artere care o străbat, și pe care o ilustrează atît de pitoresc stradelele care se înghesuie în jurul bisericii din cartierul Hietzing (Hienzinger Tzarrkirche).

Mai departe, aceeași Vienă patriarhală își găsește expresia cea mai tipică în arondismentul XIX, în cartierele *Grinzing, Heiligenstadt* și *Sievering*, foste sate pe care metropola le-a înglobat dar le-a lăsat intact farmecul rustic și, în care, în micile restaurante pitorești și în grădinile de vară deschise în curțile și grădinile vechilor case țărănești, faimoasele *„Haurigen"*, se adună toată veselia și pitorescul orașului. Un astfel de „Haurigen" din Heiligenstadt, se află în curtea și grădina casei rustice din secolul XVII în care Beethoven a trăit cîteva luni în 1817.

O perspectivă cu totul diferită asupra Vienei se deschide din mijlocul parcului recent desenat pe malul sting al Dunării, *Donaupark*-ul, în care se ridică halele și spațiile de prezentare ale marilor expoziții vieneze. Centrul parcului este dominat de un turn de ciment de 252 m, în care terasa închisă a unui restaurant se rotește pe axul de beton descriind în cîteva minute o panoramă completă a orașului. De aici ți se oferă în primul rînd privelișteа noilor cartiere ale Vienei, a periferiilor industriale ale orașului cu mari uzine de metal, fabrici de bere, uzine constructoare de mașini, un mare combinat tipografic etc.

În aceste cartiere mărginașe pulsează activitatea Vienei industriale. Căci vechiul și veșnic tînărul oraș de pe malul Dunării nu e numai un oraș cu importante relicve istorice sau numai un oraș al muzicii, al valsului, ci și un oraș modern, fremătînd de o puternică activitate industrială.

Încă de pe vremea dinastiei Babenberg și a cruciadelor, Viena este pomenită în cronici ca un centru meșteșugăresc important, ale cărui tîrguri faimoase atrăgeau negustori din multe regiuni ale Europei. În 1278 Rudolf de Habsburg a consfințit această realitate acordînd Vienei privilegiul de a putea organiza de două ori pe an tîrguri libere.

Azi, Tîrgul de la Viena este un adevărat barometru al comerțului Austriei, al eforturilor ei de a valorifica posibilitățile oferite pentru folosirea resurselor economice ale țării. Efortul organizat de a menține producția la nivelul cerințelor actuale ale tehnicii mondiale, orientarea realistă a economiei austriece spre folosirea avantajelor pe care le oferă schimburile comerciale cu toate țările, poziția neutră și năzuința de pace promovate de guvernul austriac pe arena internațională, preponderența tendințelor realiste și constructive în relațiile Austriei cu țările socialiste, geograficește apropiate, printre care și R. P. Romînă asigură economiei austriece posibilități de afirmare.

Francisc FERNA

ECONOMICE

Cheltuielile guvernului englez în străinătate au început să se cifreze la sume îngrijorător de mari, semnalează presa engleză. În 1954 ele atingeau 54 milioane lire sterline, iar în prezent s-au ridicat la 367 milioane lire, dintre care 246 milioane sînt rezervate exclusiv întreținerii forțelor militare engleze peste granițe. La aceste cheltuieli se mai adaugă cele 250—300 milioane — investiții de capital în străinătate.

În Republica Centrală Africană, la Bangui, este în fază finală construcția unor întreprinderi industriale importante: o turnătorie metalurgică modernă și o fabrică de ceramică și cărămidă.

„Ford Motor Co." și-a sporit între 1946 și 1963 profiturile de la 700 milioane la 3,7 miliarde dolari. Pe această bază se prevede ca în următorii trei ani investițiile totale ale companiei să se ridice la 1,6 miliarde dolari, din care circa 700 milioane în străinătate.

Un baraj, a cărui valoare se ridică la aproximativ 2 miliarde franci francezi noi, se va ridica în Pakistan la Gadirabad, asigurînd irigarea unor întinse suprafețe agricole.

Pînă acum, Coasta de Fildeș importa anual 4 800 tone de țesături, dintre care 2 700 tone țesături imprimate. În momentul de față a intrat în funcțiune prima fabrică textilă din țară, care va produce țesături imprimate, folosind materie primă indigenă.

În Libia producția de țiței brut a ajuns în momentul de față la 100 000 tone zilnic, urmînd ca în următorii doi ani să atingă cifra de 150 000 tone pe zi. Veniturile pe care statul libian apreciază că le va avea de pe urma petrolului său se vor ridica în 1964 la 45—48 milioane lire libiene.

MONGOLIA ÎŞI SCHIMBĂ PEISAJUL

După ce, în călătoria prin văzduh, ochiul s-a obişnuit cu peisajul fără sfîrşit al păşunilor şi dealurilor, apariţia aeroportului cu pista amenajată pentru orice tip de avioane pare oarecum neaşteptată. Un asemenea aerodrom modern încetează însă să mai pară surprinzător o dată ce devin cunoscute datele despre dezvoltarea pe care a cunoscut-o în ultimii ani transportul aerian: în 1957, cînd au fost inaugurate primele linii aeriene ale Republicii, au fost transportaţi în total 15 000 de pasageri, iar în 1963 numărul pasagerilor a depăşit 100 000. De fapt, modernizarea şi dezvoltarea transporturilor aeriene (ilustrată şi prin construirea acestui aerodrom în apropierea capitalei) decurge din însăşi dezvoltarea economică a ţării. Aceasta a determinat şi creşterea într-un ritm deosebit de rapid a traficului de pasageri şi mărfuri pe căile ferate: în comparaţie cu anul 1958, volumul de mărfuri şi numărul de pasageri transportaţi pe căile ferate mongole au crescut cu 150 la sută.

■

Spre sfîrşitul anului trecut, a fost inaugurată o nouă linie ferată pentru deservirea complexului industrial-energetic în curs de construcţie la Darhan (principalul obiectiv industrial al celui de al treilea plan cincinal). Şantierele acestui complex se întind pe zeci de kilometri: centrala electrică are o putere de 100 000 kW, fabrica de ciment — care va fi cea mai mare din Republică — va avea o producţie de 200 000 tone anual, producţia exploatărilor carbonifere la suprafaţă de la Sarîn-gol urmează să depăşească un milion tone cărbune anual. Complexul industrial de la Darhan este considerat, în planurile de dezvoltare economică ale republicii, ca un „frate bun" al marelui complex de la Ulan-Bator. Acesta, înfiinţat cu aproape trei decenii în urmă, numără astăzi 9 fabrici şi uzine dotate cu tehnică modernă, care produc 260 de tipuri de produse, printre care: ţesături de lînă, încălţăminte, articole de pielărie, diferite bunuri de larg consum, multe cunoscute astăzi şi peste graniţă. Combinatul acesta este vestit în întreaga ţară nu numai ca întreprindere fruntaşă, ci în egală măsură ca o şcoală de pregătire a muncitorilor şi tehnicienilor, şi sînt numeroşi tinerii — sosiţi uneori din aimace îndepărtate, care şi-au însuşit aici o calificare temeinică.

■

Dacă despre Egiptul antic se spunea că este un dar al Nilului, despre Mongolia de odinioară se putea afirma că era „un dar al cirezilor şi turmelor". Creşterea vitelor reprezintă şi astăzi principala bogăţie a economiei mongole, iar şeptelul numără aproximativ 22 milioane vite. Caii mai hălăduiesc şi astăzi în stare de semisălbăticie şi *aratul* — crescătorul de vite — are deseori prilejul să-şi exercite dibăcia prinzindu-i cu ajutorul arcanului, un fel de lasou mongol.

Numărul animalelor domestice a crescut de asemenea cu peste 2 milioane capete în ultimii doi ani, ceea ce reprezintă un spor de 6,6 procente faţă de 1960. Atenţia deosebită ce se acordă creşterii vitelor a favorizat extinderea reţelei de cooperative agricole de producţie, înzestrate cu centre veterinare, rezerve de furaje, îmbunătăţiri tehnice de tot felul. Crearea cooperativelor a fost de asemenea ajutată prin înfiinţarea centrelor economico-culturale în fiecare district, unde se află centrul de conducere al cooperativelor, spitalul, maternitatea, cantina, clubul, şcolile la care copiii crescătorilor învaţă gratuit etc. Apariţia acestor centre a contribuit de altfel în mare măsură la a asigura un mod de viaţă stabil pentru crescătorii din întreaga regiune. Spre deosebire de trecut, cînd arăţii duceau o viaţă nomadă, urmîndu-şi cirezile şi turmele în diferite locuri de păşunat, astăzi viaţa se polarizează în jurul centrelor cultural-economice. Iniţiativa construirii de adăposturi pentru iarnă — căci în condiţiile climei continentale excesive mongole termometrul coboară uneori pînă la —50°, iar gerul năpraznic este însoţit adesea de viscole puternice — este de asemenea menită să înlesnească stabilitatea modului de viaţă.

■

În 1959, cea de a III-a Plenară a C.C. al Partidului Popular Revoluţionar Mongol a luat iniţiativa lansării unei vaste campanii de culturalizare. Rezultatele nu au întîrziat, în ciuda dificultăţilor ridicate de densitatea redusă a populaţiei (ceva mai mult de 1 milion de locuitori trăiesc pe o suprafaţă de 1,6 milioane kmp). În ultimii patru ani aproape 65 000 de cetăţeni au absolvit cursuri tehnice şi culturale la diferite şcoli serale; peste 120 000 de oameni ai muncii şi-au însuşit cunoştinţe în domeniul sanitar; în majoritatea uniunilor agricole au luat fiinţă centre de radioficare; a crescut numărul bibliotecilor şi sălilor de lectură.

Pe planul nivelului de trai, aceasta a dus în primul rînd la creşterea substanţială a numărului de grădiniţe şi creşe, a maternităţilor (peste 500 astăzi) şi spitalelor pentru copii, a numărului elevilor în şcolile de învăţămînt general (135 000 de copii beneficiază astăzi de cursurile gratuite ale acestor şcoli).

Astăzi în Mongolia nu mai există nici un neştiutor de carte; la fiecare 10 000 de locuitori se numără 57 de studenţi. În acelaşi timp, sînt păstrate şi îmbogăţite străvechile tradiţii populare — arta rapsozilor, recitatori ai vechilor epopei; nu demult ziarele anunţau că în Mongolia se desfăşoară întrecerea pentru „cel mai bun povestitor popular", meşteşugul brodatului artistic, al sculpturii în os.

La a 43-a aniversare a revoluţiei populare, poporul mongol, priceput şi harnic, munceşte cu rivnă pentru a contribui la ridicarea economiei şi culturii ţării, traducînd în viaţă sarcinile trasate de Congresul al XIV-lea al Partidului Popular Revoluţionar Mongol.

T. IONESCU

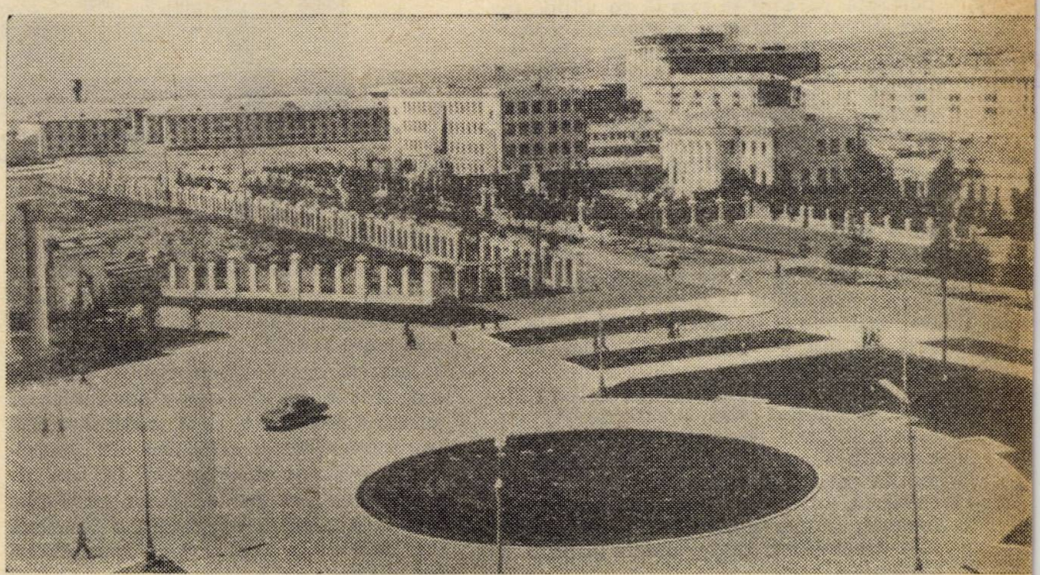

Vedere din Ulan-Bator

SPORTUL ROMÎNESC PESTE HOTARE

Revista LUMEA s-a adresat tovarăşilor Ion Balaş, vicepreşedinte al Uniunii de cultură fizică şi sport, şi Ion Păun, şeful Secţiei de relaţii internaţionale a Consiliului General U.C.F.S., care ne-au vorbit despre prezenţa sportului romînesc la manifestările internaţionale.

Red.: Ultimii ani au adus o afirmare tot mai viguroasă a sportului romînesc pe plan internaţional. Nu încape îndoială că explicaţia acestei realităţi îmbucurătoare trebuie căutată în amploarea pe care a căpătat-o mişcarea sportivă din ţara noastră în ultimii ani.

I. Balaş: E de la sine înţeles. În cei 20 de ani care au trecut de la eliberarea patriei noastre de sub jugul fascist, cultura fizică şi sportul s-au dezvoltat considerabil, devenind un bun al maselor largi. S-a acordat sportului locul şi importanţa pe care le merită ca mijloc de dezvoltare şi întărire a sănătăţii oamenilor muncii, de recreare şi de petrecere a timpului liber al acestora în chip plăcut şi util, ca factor important de educare şi dezvoltare multilaterală a tinerelor generaţii.

Pe măsura dezvoltării economiei naţionale s-a dezvoltat şi baza materială a mişcării sportive. Faţă de cele cîteva baze sportive din Bucureşti şi din alte cîteva centre din restul ţării, existente înainte de 23 August 1944, tineretul nostru are astăzi la dispoziţie circa 640 de stadioane şi terenuri de fotbal şi alte zeci de mii de terenuri de volei, baschet, handbal etc.

Datorită condiţiilor create, cultura fizică şi sportul sînt practicate de un număr tot mai mare de persoane. Milioane de tineri şi vîrstnici participă la marile acţiuni de masă cum sînt spartachiadele, crosurile de primăvară şi de toamnă, „Cupa agriculturii", campionatele asociaţiilor, campionatele şcolare şi studenţeşti etc.

Praga, martie 1964. Explozie de bucurie: echipa masculină de handbal în 7 a Romîniei — campioană mondială!

Dacă ar fi să ilustrăm această vastă activitate de masă, este suficient să amintim „Spartachiada republicană" organizată în cinstea celei de a XX-a aniversări a eliberării patriei noastre de sub jugul fascist.

Această complexă competiţie, care demonstrează din plin maturitatea mişcării sportive din ţara noastră, a cuprins pînă în prezent peste 4 700 000 de participanţi. Deşi ea se află încă în curs de desfăşurare, se poate spune cu deplin temei că această competiţie a însemnat un nou pas pe calea consolidării organizatorice a U.C.F.S., a lărgirii bazei materiale, prilejuind în acelaşi timp descoperirea a numeroase talente.

Faţă de 15 000 sportivi legitimaţi înainte de 1944, în prezent la cele 40 campionate republicane participă peste 200 000 de tineri şi tinere. Iar acţiunile sportive de masă şi excursiile cuprind alte milioane într-o activitate plăcută, utilă şi sănătoasă.

Ca urmare a acestei dezvoltări vertiginoase s-a ajuns în prezent la situaţia în care ţara noastră, aproape necunoscută în trecut în mişcarea sportivă internaţională, se află pe primele locuri în ierarhia valorilor în numeroase sporturi şi se afirmă din ce în ce mai puternic în marile confruntări europene, mondiale sau olimpice. La Jocurile Olimpice de vară de la Helsinki, Melbourne şi Roma, reprezentanţii R. P. Romîne au obţinut, în 8 ani, infinit mai multe succese decît au realizat sportivii romîni într-o jumătate de secol înainte de eliberare.

Republica Populară Romînă participă la fiecare ediţie a Jocurilor Olimpice cu un număr mereu sporit de sportivi. Această creştere este o consecinţă a faptului că din rîndurile tineretului nostru se ridică tot mai mulţi sportivi de valoare internaţională, capabili să ia startul în competiţii de mare prestigiu.

Red.: Publicul nostru constată cu satisfacţie că în mai multe discipline sportivii romîni s-au dovedit cei mai buni din lume sau din Europa. Uneori însă, rezultatele lor excelente au stîrnit surprindere.

I. Păun: E adevărat, dar numai în parte. De pildă, cîştigarea campionatului mondial de handbal în 11 feminin de către echipa romînă în 1956 şi mai tîrziu în 1962 în R. F. Germană de către cea

ROMÎNIA LA JOCURILE OLIMPICE DE VARĂ

	Aur	Argint	Bronz	Total
Paris, 1924	—	—	1	1
Berlin, 1936	—	1	—	1
Helsinki, 1952	1	1	2	4
Melbourne, 1956	5	3	5	13
Roma, 1960	3	1	6	10
Total	9	6	14	29

TITLURI CUCERITE DE SPORTIVII ROMÎNI

	campionate mondiale	europene	balcanice
Înainte de 23 August 1944	2	4	22
După 23 August 1944	39	41	140

masculină a fost socotită o mare surpriză. Reeditarea acestei performanțe în 1964 a apărut drept un lucru normal. Anul trecut, la campionatele mondiale de caiac-canoe din R. S. F. Iugoslavia, sportivii romîni au cucerit 6 titluri de campioni mondiali și europeni. Nici acest rezultat n-a mai fost surprinzător decît poate prin proporțiile sale. Cu atît mai puțin faptul că la jocurile „preolimpice" de la Tokio, din octombrie 1963, fiecare al doilea sportiv romîn participant s-a clasat pe primul loc.

Inutil să mai subliniem că la campionatele europene de volei de la București, echipa masculină s-a clasat pe primul loc iar cea feminină a obținut calificarea pentru Jocurile Olimpice. Aș mai adăuga de asemenea excelentele performanțe obținute de alți sportivi ca: Iolanda Balaș, Florin Gheorghiu — șah, Gheorghe Iancu — parașutism, Valeriu Bularca — lupte, A. Vernescu, V. Nicoară și alții care au făcut să se înalțe pe cel mai înalt catarg drapelul de stat al R. P. Romîne la ultimele campionate mondiale și alte competiții internaționale.

I. Balaș: E firesc ca în aceste condiții succesele sportive ale țării noastre să aibă un puternic ecou. Aș vrea să amintesc, în această privință, un singur fapt și anume că, în legătură cu întîlnirea de rugbi Franța—R.P.R. care a avut loc în noiembrie 1963 la Toulouse, în presa străină, în special în cea franceză, au apărut nu mai puțin de o sută de articole și pagini speciale. La acestea s-au adăugat comentariile elogioase făcute de

Iolanda Balaș. De fapt prezentările sînt inutile: tînăra atletă a contribuit în nenumărate rînduri la creșterea prestigiului internațional al sportului romînesc.

specialiști la diverse posturi de radio și televiziune.

Red.: Am dori să abordăm acum chestiunea din punctul de vedere al extinderii legăturilor sportive ale țării noastre. După cum sîntem informați, aceste legături includ o arie geografică vastă.

I. Balaș: Ca urmare a performanțelor obținute în ultimii ani compania sportivilor romîni este din ce în ce mai căutată.

În timp ce în 1951, sportivii romîni au participat la 37 de întîlniri internaționale, statistica anului 1963 indică participarea la 313 competiții internaționale.

În același timp, numărul oaspeților străini a crescut considerabil. În 1950 R.P.R. a primit vizita a 779 sportivi din străinătate. În 1963, 5 338 sportivi din peste 30 de țări au fost oaspeții noștri.

Ar mai trebui adăugat că mișcarea sportivă din R P. Romînă a făcut pînă în prezent schimburi sportive cu organizații din peste 60 de țări și face schimb de informații și publicații cu federații și organizații sportive naționale din 110 țări.

Creșterea prestigiului sportului romînesc, nivelul ridicat al performanțelor și valoarea tehnicienilor romîni se reflectă și în faptul că un număr tot mai mare de reprezentanți ai R.P.R. fac parte din organele de conducere și din comisiile tehnice ale federațiilor sportive internaționale.

I. Păun: Nu trebuie omis nici faptul — semnificativ — că tehnicieni sportivi din R.P.R. au fost invitați să contribuie la pregătirea unor sportivi din Turcia, Indonezia, R.A.U., Irak, Japonia, Franța, Mexic.

Red.: Cred că în discuția noastră ar merita atenție și unele aspecte ale relațiilor sportive interbalcanice.

I. Balaș: Între sportivii romîni și cei din țările balcanice există legături trainice tradiționale. Ele devin de la un an la altul mai numeroase.

Împreună cu sportivii din celelalte țări balcanice, tinerii noștri participă la Balcaniadele pe ramuri de sport care se bucură de mare popularitate și interes. În cadrul Balcaniadelor au fost doborîte mai multe recorduri europene și mondiale.

Jocurile Balcanice au cîștigat un loc binemeritat printre cele mai importante competiții sportive de pe continentul nostru.

Semnificația Jocurilor Balcanice este însă mult mai largă. Ea depășește cadrul restrîns al rezultatelor și întrecerilor sportive. Fiecare nouă întîlnire a sportivilor din Balcani — fie că este vorba de atletism, baschet, lupte sau tenis — constituie o dovadă vie a contribuției sportului la întărirea relațiilor de prietenie între popoarele balcanice.

Red.: Nu putem încheia această discuție fără a oferi cititorilor revistei *Lumea* cîteva elemente cu privire la agenda întîlnirilor internaționale pentru perioada care urmează. Mă gîndesc, în primul rînd, la Jocurile Olimpice de la Tokio. Care sînt speranțele lotului nostru pentru această ediție?

I. Balaș: Pentru Olimpiadă ne pregătim. Ne pregătim intens. Pregătirea sportivilor noștri olimpici se face în cadrul cluburilor, iar verificarea formei dobîndite în cadrul concursurilor cu caracter intern. Bineînțeles că nu au fost omise nici întîlnirile internaționale la care vor lua parte echipele olimpice în totalitatea lor sau prin participări parțiale. În principiu vom participa cu „olimpici" la campionatele mondiale, europene și balcanice, precum și la unele competiții internaționale la care am fost invitați.

Printre întîlnirile internaționale ale „olimpicilor" noștri putem menționa: Jocurile Balcanice de atletism, care vor avea loc la București între 11—13 septembrie; regatele Snagov la canotaj academic și caiac-canoe din iulie; campionatele mondiale de ciclism din Franța; campionatele europene de haltere care au avut loc recent la Moscova; Balcaniada de lupte clasice și libere de la București, în luna septembrie;

Campionatele europene de volei masculin. Locul I: Romînia (București 1963).

turneul internațional de natație și polo, tot la București, în luna septembrie, precum și multe alte întîlniri bilaterale la volei, gimnastică, scrimă și alte ramuri de sport prevăzute în programul Jocurilor Olimpice.

Deși ne mai despart peste 100 de zile pînă la data cînd flacăra purtată din Olimp, de-a lungul a peste 18 000 de km, va vesti pe stadionul național din Tokio începerea celei de a XVIII-a ediții a Jocurilor Olimpice de vară, putem trage totuși unele concluzii îmbucurătoare privind gradul de pregătire a unor sportivi fruntași.

Rezultatele obținute de atleți ca Iolanda Balaș, Valeriu Jurcă, Șerban Ciochină, Lia Manoliu și alții pot fi apreciate ca foarte bune pentru această etapă. O mare satisfacție ne-au oferit recent cicliștii olimpici, care au stabilit în clasica probă de 100 de km cel mai bun timp mondial al anului. Nu pot fi omise de asemenea nici performanțele obținute în ultimul timp de fotbaliștii romîni, care, învingînd reprezentativa R.P.B. cu 1—0 la Sofia, s-au calificat pentru turneul final de la Tokio. Pot fi citați ca deținînd o formă promițătoare scrimerii, boxerii, luptătorii, precum și unii dintre canotorii romîni. Desigur că această enumerare fugară nu are pretenția unui bilanț și tot atît de sigur este și faptul că cele 100 de zile care ne mai despart de marele eveniment din îndepărtata Japonie, ne va furniza și alte concluzii edificatoare cu privire la perspectivele sportivilor romîni.

În ceea ce privește componența delegației noastre olimpice la Tokio, ea va fi decisă mai tîrziu, în funcție de gradul de pregătire atins și de rezultatele pe care le vor obține sportivii noștri în aceste întreceri, raportate la performanțele atinse pe plan mondial la ora actuală în diverse ramuri de sport.

C. P.

PĂMÎNTUL

Lama, prietenul nedespărțit al indianului.

Zilele acestea, în regiunea Cuzco, din Peru are loc un nou moment dramatic al luptei țăranilor săraci pentru pămînt.

Din luna februarie 1963 țăranii din această țară latino-americană au început să ocupe pămînturile care le aparțin-useră din generații îndepărtate și care le-au fost acaparate cu vremea de către marii latifundiari și moșieri. În prezent, puternice forțe polițienești guvernamentale au declanșat acțiunea de represalii. Ciocnirile cele mai violente au loc la Cuzco, unde țăranii au și fost izgoniți de pe mai mult de 100 de moșii. Orașul Cuzco trăiește clipe de încordare.

Cuzco era pentru vechii indieni, incașii, lăcașul soarelui. Aici la Cuzco, o dată pe an, cei mai viteji bărbați ai imperiului aprindeau de la soare focul sacru care ardea neîncetat în timp ce adoratorii acestuia săvîrșeau în cinstea lui ritualuri solemne.

Soarele încas a încetat să strălucească o dată cu apariția în aceste ținuturi a conchistadorului spaniol Francisco Pizarro. Oamenii, care pînă atunci erau stăpînii acestor bogății, au fost transformați în sclavi și puși să lucreze în minele sau pe latifundiile noilor stăpîni.

Azi, cînd indianul din Anzi își procură cîțiva cartofi e o adevărată sărbătoare. Din cartofii cruzi face un terci pe care îl păstrează săptămîni și luni de zile — ca într-un frigider — într-o groapă făcută în gheața muntelui. Și cînd foamea i-a secătuit toate puterile, iar coca nu-i mai ajută decît doar să-i întunece mintea, atunci un pumn din acest terci nefiert îi redă forța de muncă.

Ca simbol distrus al soarelui apus de mult, Cuzco a continuat să trăiască doar ca o legendă povestită de indieni din generație în generație. În ultimele patru secole el se făcea știut doar atunci cînd devenea pentru scurtă vreme teatrul răscoalelor, sîngeroase dar fără speranțe, ale indienilor. A continuat să rămînă însă pentru indienii din Anzi ca simbol al unei lumi drepte pe care ei o așteaptă, cu proverbiala lor răbdare, de veacuri întregi.

Dar și această răbdare are margini. Și Cuzco s-a făcut din nou știut. Ziarele și agențiile de presă din lumea întreagă scriu în ultimele luni despre el. Un cutremur asemănător cu cel provocat de vulcanii fără număr din împrejurimi a făcut ca numele fostei capitale a incașilor să fie din nou pe buzele țăranilor peruvieni. Cuzco a devenit unul din centrele răzmeriței țărănești.

„TIERRA!"

...La granițele moșiilor au apărut, mai întîi, în rînduri dese, femei vlăguite, cu fețele brăzdate de cute adînci și copii îmbătrîniți înainte de a ajunge la adolescență. În spatele lor, tăcuți și hotărîți, bărbați purtînd în mîinile lor muncite ciomege, sape și placarde—bucăți de pînză de sac prinsă cu două bețe. Pe toate, o mînă nedeprinsă cu asemenea îndeletniciri cerea același „Tierra". În cîteva ore, peste 8 000 de țărani din regiunea Cuzco au ocupat 14 „haciendas" — mari proprietăți agricole, devenind din nou stăpîni pe pămînturile de care străbunii lor au fost deposedați. Multe dintre „haciendas"-urile de astăzi folosesc încă terasele săpate în culmile abrupte ale Anzilor, cu 4—5 secole în urmă de către incași. Iar indianul, după cum consemnează unul dintre scriitorii progresiști peruvieni, Jose Carlos Mariategui, „nu a avut niciodată o altă fericire decît pămîntul".

La numai cîteva ore de la ocuparea pămînturilor, de la Lima s-a ordonat reprimarea răsculaților, iar în regiune a fost decretată starea de asediu. Rezultatul a fost anunțat laconic în presa din ziua următoare: „În urma ciocnirilor dintre răsculați și armată au fost uciși 17 țărani... La Cuzco s-au operat peste 40 de arestări. Calmul a fost restabilit..."

Incendiul a apărut însă, brusc, și în alte regiuni ale țării. Cu cîteva săptămîni în urmă, 17 „haciendas" din fertila vale a Piurei au fost ocupate de țărani. Peste 15 000 de hectare cultivate cu bumbac aparținînd unor „haciendados" — moșieri — autohtoni și străini, au intrat în mîinile țăranilor. Încă din august anul trecut 2 000 de familii de indieni ocupaseră mari suprafețe agricole la San Pedro de Cajas din regiunea Junin, situată în partea centrală a Perului. În ultimele luni sute de familii lipsite de pămînt au pus stăpînire pe proprietăți din apropierea localității Huancayo, iar în regiunea Apurimac s-au produs ciocniri violente între indieni și polițiie. Și răzmerița amenință să ia proporții.

Prompt, poliția sau armata își fac, ca și la Cuzco, „datoria". Numărul morților și al răniților este anunțat laconic de presă, iar indienii adaugă noi noduri (de fiecare mort cîte un nod) pe „kipu" — o sfoară folosită pe timpuri de incași la socoteli. Numai că incașii țineau cu ajutorul acestora socoteala hambarelor pline și turmelor de oi sau de lama...

Veștile care se răspîndesc în lume despre situația țăranilor peruvieni se limitează doar la cele două regiuni naturale ale Perului — regiunea de coastă și cea de munte. Este adevărat că majoritatea covîrșitoare a populației peruviene trăiește aici într-o încleștare dură cu natura. Dacă ne imaginăm Peru ca o uriașă clădire cu 18 etaje (fiecare etaj avînd cîte 250 de metri), vom constata că după primul „etaj", populat intens, urmează 8 „etaje" aproape pustii, pentru ca cea mai mare parte a populației să o găsim între „etajele" 13—16, adică la o altitudine între 3 000—4 000 metri. Chiar și ultimele două „etaje" (la 4 000—4 500 metri) unde domnesc ghețurile veșnice, adăpostesc peste 100 000 oameni. Populația ultimelor „etaje" este formată în exclusivitate din indieni. Așa se explică de ce în regiuni montane ca Axacucho, Cuzco, Apurimac 80—90 la sută din populație nici nu vorbește spaniola, limba oficială a statului.

CE ASCUNDE „PATA ALBĂ"?

Despre indienii din jungla peruviană, care se întinde pe distanțe de mii de kilometri — de la coasta răsăriteană a Cordilierilor și pînă în inima continentului — veștile sînt rare. Iar situația acestora este și mai proastă decît a celor din Anzi. Cu singura deosebire că în junglă indianul are hrană mai la îndemînă. În bazinul Amazoanelor, dintr-o sămînță aruncată în pămînt, se dezvoltă uimitor de repede copaci înalți de patru-cinci metri care în scurtă vreme dau fructe de mărimea unui ananas. Jungla e

DIN ANZI

plină de sălbăticiuni care oferă indianului și hrană și îmbrăcăminte.

Pe Putumayo în sus, la pragul de granit al Anzilor, acolo unde începe jungla întunecată și luxuriantă și unde nici un explorator european nu a reușit încă să ajungă, trăiesc triburi nomade de indieni care nu au putut fi niciodată subjugate.

Ei sînt stăpînii mereu în mișcare ai acelui fioros Gran Pahonal, însemnat încă pe hărți cu o pată albă. Sub această pată albă se ascund însă drame greu de imaginat. Locuința acestor indieni e făcută din cîteva frunze de palmieri, mîncarea e formată doar din vînat și pescuit. În timpul anotimpului ploios, cînd apele inundă mii de kilometri pătrați, locuitorii acestor ținuturi mor cu miile, fie de foame, fie înecați. Cînd încearcă să coboare pe fluviu în jos căutînd scăpare, „haciendados"-ii, pornesc adevărate vînători împotriva lor. Oameni înarmați pînă în dinți împresoară în timpul nopții colibele de frunze ridicate în grabă și trag cu săgeți aprinse în acoperișuri. După ce dau foc colibelor, ucid bărbații care se apără, izgonesc bătrînii și femeile, iau drept pradă copiii și tinerii. Aceștia sînt siliți să lucreze în „haciendas" sau sînt vînduți în josul fluviului, pe Ucayali.

Legile statului interzic această practică, dar aici ele nu au nici o valoare. Legea se oprește la marginea junglei. Pe indian nu are cine să-l ocrotească. Autorități nu există, pentru că Gran Pahonal nu este decît o pată albă. O pată albă, înroșită de sînge indian.

...Costa, Sierra, Jungla — trei regiuni atît de diferite între ele, dar aceeași țară; același popor, aceeași soartă, și, mai ales, aceeași dramă.

DRAMA DIN SPATELE CORTINEI ANDINE

Pînă nu demult cele două probleme acute ale Perului: „problema agrară" și „problema indiană" — care de fapt reprezintă una și aceeași problemă, întrucît aproape 50 la sută din populația Perului este formată din indieni, în timp ce numai 12 la sută sînt albi, restul fiind metiși — formau doar obiectul unor speculații ale politicienilor corupți și vînduți monopolurilor străine. E drept că o caricatură de reformă agrară fusese preconizată în urmă cu cîțiva ani. Dar potrivit prevederilor, ea s-ar fi terminat doar peste 2 000 de ani.

În acest timp, drama peonilor și a „comuneros"-ilor (membri ai unor colectivități sătești-„comune") peruvieni se consuma lent și în tăcere, în culise, în spatele marii cortine andine. Chiar și exprimată doar în cifre, această dramă este mai mult decît zguduitoare. Într-un studiu publicat recent la Buenos Aires, profesorul peruvian Augusto Salazar Bondy arată că peste 60 la sută din populația Perului este ocupată în agricultură, care „cuprinde, pe de o parte, în regiunea andină, un tip de exploatare feudală, caracterizată prin folosirea muncii peonilor și printr-o mare concentrare a proprietății, alături de mici petice ale «comuneros»-ilor, de mic randament iar pe de altă parte, în regiunea de coastă, un tip de exploatare relativ modernă, consacrată culturilor de export, caracterizată printr-un regim de salarizare — încă negeneralizat — și printr-o mare concentrare a proprietății".

Din același studiu aflăm că peste 90 la sută din populația agricolă a țării deține mai puțin de 20 la sută din suprafața cultivată. Mai puțin de 10 la sută din populație reprezentată de „terratenientes" — moșieri — posedă 80 la sută din pămînturi, iar dintre aceștia, 3 900 stăpînesc 60 la sută din suprafața cultivată.

Această situație face ca Peru să ocupe unul din ultimele locuri în America Latină în ce privește venitul anual pe cap de locuitor — mai puțin de 120 de dolari. Dar această cifră încă nu spune tot. În timp ce mai puțin de un locuitor din o mie are un venit lunar de peste 100 000 de soli (26,0 soli = 1 dolar), 567 cîștigă în medie pe lună cu puțin peste 100 de soli. Venitul pe cap de locuitor diferă mult și de la o regiune la alta. Astfel, dacă în regiunea de coastă aceasta se ridică în medie la 6 071 de soli pe an, în Sierra, cum este denumită în Peru regiunea andină, el este de 2 007 soli, adică de aproape 6 ori mai scăzut decît în regiunea de coastă. Cei aproape 6 milioane indieni peruvieni dispun în acest fel de numai 12 la sută din venitul național, în timp ce doar 12 000 de persoane — „terratenientes" și capitaliști — dispun de aproape un sfert din el. Aproape jumătate din această sumă revine celor 40 de familii din capitala țării, cățărate în vîrful acestei ciudate piramide.

Nu puțini sînt însă peruvienii care nu dispun nici de cei cîțiva soli care sînt necesari unei existențe mai mult decît mizere. Într-un studiu al Comisiei Economice O.N.U. pentru America Latină, efectuat cu cîțiva ani în urmă, se spune textual: „Plata muncii în frunze de coca se mai practică în unele regiuni (ale Perului — n.a.) ca un regim de salariu în care măsura de coca înlocuiește funcția monedei". Țăranul indian mestecă frunze de coca pentru a-și înșela foamea și o dată cu aceasta își macină sănătatea și își scurtează viața. Dacă durata medie a vieții în Peru este de 30—35 de ani, marea majoritate a indienilor din Sierra nu depășesc vîrsta de 35 de ani, pentru ca cei mai mulți indieni din jungla peruviană să nu treacă de 20 de ani. Din doi copii, în Peru, unul nu atinge vîrsta de 5 ani.

În ciuda faptului că Peru este unul din marii exportatori de zahăr din America Latină, cei mai mulți dintre „comuneros" — membrii celor peste 5 000 de comunități indiene din Anzi și din jungla amazoniană, nu numai că nu consumă zahăr, dar nici nu știu de existența lui.

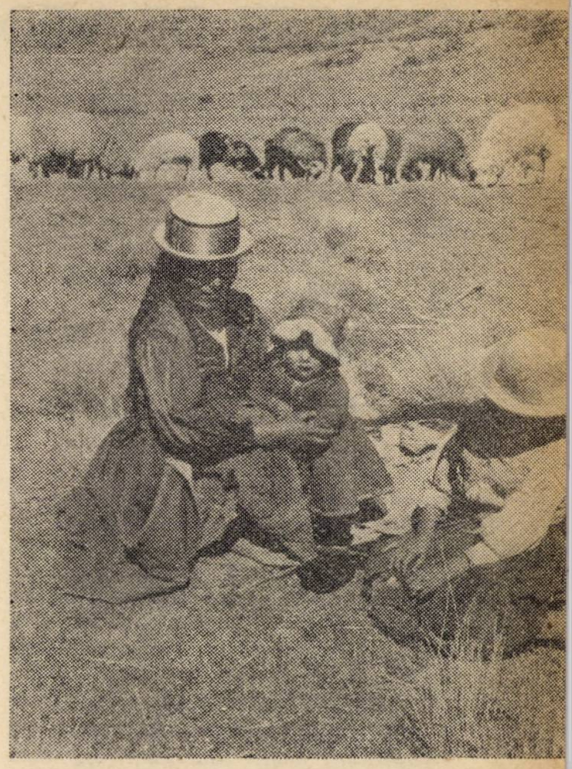

Pe o pășune din apropierea satului Chimu de pe colinele Andine.

Iată cum arată doar în cîteva cifre „drama peruviană", cum a numit vicepreședintele țării Edgar Seoane situația actuală a peonilor și a „comuneros"-ilor indieni din Peru. Această situație a făcut pe reporterul publicației *Evening Star* din Washington să exclame că Peru „...este pămîntul cel mai nefericit din toată America de Sud".

Un vechi proverb indian spune: „un incas poate fi omorît, poate fi jefuit, dar niciodată subjugat". Iar dezmoșteniții Anzilor și ai junglei nu uită acest proverb, după cum nu uită că ei sînt urmașii unui popor care a fost stăpîn pe o țară plină de bogății, ai unui popor inteligent și întreprinzător, care a construit drumuri mai bune decît celebrele drumuri romane din Europa și a cultivat pămîntul în terase care împreună cu marile lor sisteme de irigație se numără printre cele mai grandioase construcții.

O veche legendă incasă spune că Inca-Ti, întemeietorul orașului Cuzco, îngropat la marginea Limei, nu a murit. El stă ascuns în pămînt, unde prinde noi și noi puteri, crescînd mai falnic și mai mare decît piscurile de granit ale Anzilor. Și într-o zi, cînd va fi suficient de puternic, va reveni în Anzi pentru a răzbuna umilința de secole a urmașilor săi.

În timp ce indienii povestesc copiilor legenda lui Inca-Ti, ridicînd-o la grad de simbol al unui viitor apropiat, la Lima se recitesc cu înfrigurare paginile scriitorului Varcarcel, în care acesta prevestea o răscoală a Anzilor.

Și Anzii au început să se miște. De pe înălțimi se prăvălește în vale, cu ecou continuu, acel „Tierra" amenințător.

S. VLAD

PUNCTE DE VEDERE

The New York Times.
INTERNATIONAL EDITION

O VICTORIE NAȚIONALĂ

PRIN semnătura președintelui Johnson a intrat în vigoare proiectul de lege cu privire la drepturile cetățenești din 1964. „Ne aflăm în primul rînd în fața unei probleme morale", declara, în urmă cu ceva mai mult de un an, defunctul președinte Kennedy cînd spunea poporului că va propune această legislație și el adăuga: „Esența problemei este dacă urmează să se acorde tuturor americanilor drepturi egale și posibilități americane, dacă urmează să tratăm pe compatrioții noștri americani așa cum dorim noi să fim tratați".

Majoritatea zdrobitoare de voturi cu care această legislație a fost adoptată de ambele camere ale Congresului a dovedit că marea majoritate a poporului american și a reprezentanților lui la Washington a înțeles această problemă de bază, și a înțeles de asemenea că a sosit timpul ca ceea ce este just din punct de vedere moral să fie sprijinit cu întreaga greutate a legii.

Obiectivele sînt fundamentale. Noua lege urmărește să lichideze întregul edificiu al practicilor și obiceiurilor discriminatorii care în multe părți ale țării l-au pus pe negru într-o situație dezavantajoasă. Pe scurt, intenția este de a desăvîrși sarcina începută cu peste un secol în urmă cînd Abraham Lincoln a publicat proclamația de emancipare. Această lege a pus capăt sclaviei personale a negrilor ; obiectivul actualei noi măsuri istorice este de a pune capăt cetățeniei de categoria a doua pe care continuă să o aibă negrii atît în nord cît și în sud.

Multe depind de felul în care va fi aplicată noua lege. Trebuie să fie evitată tendința de a tărăgăna la nesfîrșit încetarea discriminării pe care au folosit-o unele state sudice pentru a transforma într-o batjocură chiar și astăzi hotărîrea din 1954 a Curții Supreme declarînd segregația în școlile publice neconstituțională. Orice efort serios de a menține neschimbat vechiul tipar al obișnuitei nedreptăți provoacă riscurile cele mai serioase de violență civilă, de creare a unui spirit de ilegalitate care ar amenința întreaga structură a acestei țări bazată pe lege.

A sosit timpul ca toți oamenii de bunăvoință să facă noile ajustări cît mai rapid. Este o sarcină grea, dar realizabilă.

Newsweek
NEW YORK

AMENINȚAREA PE CARE O REPREZINTĂ GOLDWATER

ÎN PROBLEMA legii drepturilor civile, senatorul Goldwater s-a aflat în situația unui soldat care știe că este mai primejdios să se retragă decît să reziste pe poziție. El nu a avut altă alegere decît să voteze împotriva legii. Dacă ar fi votat în favoarea ei, nimeni n-ar fi crezut că adeziunea sa ar fi fost altceva decît o renunțare temporară la principiile sale pentru a-i liniști pe oponenții săi din cadrul partidului republican. El nu i-ar fi cîștigat de partea sa pe republicani și în același timp și-ar fi ruinat șansele în fața propriilor săi sprijinitori din statele din Vest și Sud.

Consecințele hotărîrii sale de a vota împotrivă vor fi importante și de efect. Ele vor afecta profund atît partidul republican cît și întreaga țară. Dacă senatorul Goldwater va fi desemnat la Convenția de la San Francisco drept candidat al partidului, partidul republican va fi confruntat de o problemă tot atît de gravă cît a fost cea ridicată în momentul scindării partidului, în 1912. Pe de altă parte, dacă el nu va fi desemnat candidat, partidul republican trebuie să se aștepte la o defecțiune în masă a adepților lui Goldwater.

De fapt, perspectiva desemnării drept candidat a lui Goldwater reprezintă o amenințare pentru pacea internă a întregii țări. După cum știm fiecare, noi americanii avem acum în fața noastră sarcina dificilă a respectării și impunerii legii drepturilor civile. Senatorul Goldwater a declarat că această lege este neconstituțională, că ea va duce în mod necesar la instaurarea unui stat polițist și că libertățile Americii sînt amenințate. Aceasta înseamnă că dacă el va fi desemnat drept candidat la președinție, el va deveni un simbol al mișcării de opoziție și rezistență pasivă împotriva acestei legi.

Aceasta este calamitatea pe care s-au străduit să o evite unii lideri republicani. Ei s-au străduit să împiedice transformarea acestei chestiuni — a respectării și impunerii legii — într-o problemă care să angajeze un partid și politica unui partid. Adevărul — oricît de neplăcut este el — e că aplicarea legii care desființează în cele din urmă discriminarea împotriva negrilor va fi posibilă numai dacă — și atunci cînd — masa covîrșitoare a populației țării va fi gata să o respecte. Și aceasta va fi posibil cu adevărat, fără a se ajunge la dezordini serioase, numai printr-o înțelegere pe deplin sinceră între liderii celor două partide, care să se angajeze nu numai să facă uz de influența lor comună pentru a asigura respectarea și impunerea în ordine a legii, ci și să împiedice folosirea problemei pe care o ridică legea într-o chestiune de propagandă a unuia sau altuia dintre partide.

Se poate spune, desigur, că o dată ce legea va intra în vigoare, senatorul Goldwater va fi obligat ca cetățean onorabil — și în ciuda votului și cuvîntărilor sale — să o sprijine și să sprijine respectarea ei. Însă cel care susține așa ceva dovedește prin aceasta că are vederi naive în ce privește esența conflictelor rasiale. Indiferent de ceea ce prevede platforma partidului republican în problema drepturilor civile, votul senatorului Goldwater împotriva încheierii dezbaterilor în această problemă, cuvîntarea sa în Senat împotriva legii și votul său împotriva legii l-au caracterizat, fără echivoc și dincolo de orice putință de a mai reveni, drept un campion al celor care doresc să se împotrivească legii și care vor căuta să o anuleze. Ar fi absurd să se creadă că, în eventualitatea că va fi ales, Goldwater s-ar împotrivi celor care susțin — cum face el însuși — că această lege este neconstituțională.

Căci pentru cineva care susține — așa cum a susținut el în discursul în Senat — că legea este neconstituțională și reprezintă o amenințare la adresa libertăților americane, toți cei care refuză să o respecte se vor considera eroii unei lupte de rezistență patriotică. Și o asemenea atitudine reprezintă o adevărată operă de distrugere care nu va fi ușor de remediat.

Walter LIPPMANN

THE OBSERVER
LONDRA

COMMONWEALTHUL ASTĂZI

POATE supraviețui Commonwealthul? Sau, măcar, trebuie să mai încercăm să-l ținem în viață? Aceste întrebări se impun și multă lume în Anglia ar dori să răspundă „nu" ambelor. Iar persistența acestor întrebări este tocmai ceea ce deosebește actuala sesiune a primilor miniștri ai Commonwealthului de precedentele conferințe de acest fel.

Au fost momente în trecut, ca de exemplu criza în legătură cu Uniunea Sud-Africană, cînd se părea că această comunitate britanică de națiuni s-ar putea destrăma. Acum, se pare că există și sentimentul tot mai pronunțat că o asemenea destrămare n-ar fi de loc un lucru rău.

Pentru Anglia Commonwealthul pare să însemne într-o tot mai mare măsură un șir de obligații costisitoare de ordin militar și economic. Adevărul este că însăși Marea Britanie nu mai joacă rolul central, nu mai este acel factor de coeziune a întregii structuri, cum a fost pe vremuri. Din punct de vedere economic, astăzi Canada este legată de Statele Unite, din punct de vedere militar Australia și Noua Zeelandă își în-

torc privirile mai degrabă spre Washington decît spre Londra.

Sentimentul de dezamăgire încercat de cel care examinează relaţiile în cadrul Commonwealthului nu este nou. În ultimii ani el a fost însă accentuat de două crize. Prima a prilejuit-o discuţia în legătură cu eventuala aderare a Angliei la Piaţa comună, discuţie care i-a silit pe mulţi (în special în rîndurile partidului conservator) să-şi reexamineze punctele de vedere tradiţionale faţă de Comunitatea britanică de naţiuni.

Cealaltă criză a fost determinată de însăşi structura Commonwealthului. În 1947, Comunitatea britanică de naţiuni s-a transformat într-un club multirasial, pentru a putea include India şi Pakistanul.

Efectul acestei stări de lucruri a fost izbucnirea unor noi încordări care la rîndul lor au slăbit legăturile din sînul Comunităţii. Ţelul cel mai important al noilor ţări membre a fost instaurarea principiului egalităţii rasiale. Obiectivul acesta a fost atins în 1961, în legătură cu problema calităţii de membru a Republicii Sud-Africane, dar el este supus acum unei noi încercări o dată cu agravarea problemei Rhodesiei de sud.

Presiunea exercitată de noile ţări membre a constituit de asemenea o problemă de adaptare psihologică dificilă pentru unele din ţările mai vechi, în special Marea Britanie. Anglia a trebuit să accepte, de pildă, ca unii noi membri să ignoreze propriile ei criterii şi valori, pretinzînd în acelaşi timp dreptul de a influenţa politica Comunităţii.

Acestea ar fi unele din faptele care îndreptăţesc afirmaţia că în momentul de faţă a trecut vremea Commonwealthului.

O asemenea părere exprimă punctul de vedere al celor care consideră că imaginea lor despre ce ar trebui să fie Commonwealthul a fost trădată de evenimente.

Cea mai bună cale de a afla însă ce înseamnă cu adevărat Commonwealthul, şi dacă supravieţuirea lui este posibilă sau de dorit, constă în înlăturarea miturilor şi prejudecăţilor acumulate de-a lungul anilor. Poate că ar fi mai bine să vedem ce *nu este* Commonwealthul şi ce nu poate spera să devină niciodată.

Commonwealthul nu este o alianţă militară şi adevărul este că el depinde, în ultima analiză, de alte puteri, mai ales de S.U.A., în ce priveşte aranjamentele sale militare. Commonwealthul nu este o zonă comercială sau economică şi nu poate spera să ajungă vreodată o grupare economică independentă. Commonwealthul nu este o mare putere şi nici o a treia forţă în politica mondială. El nu este în nici un caz o alternativă la Organizaţia Naţiunilor Unite.

Commonwealthul însă *este* ceva lipsit de iz romantic sau mistic, el este o organizaţie cu scopuri practice.

Este o asociere voluntară a unor naţiuni independente care, după neplăcuta experienţă imperială pe care au împărtăşit-o cu toţii, consideră acum că este convenabil să menţină legătura între ele din motive foarte deosebite. Legăturile dintre aceste ţări sînt în mod necesar destul de largi — în primul rînd pentru că toate ţările membre îşi preţuiesc independenţa proprie, şi în al doilea rînd deoarece, deşi unele dintre ele sînt ataşate alianţei occidentale, cele mai multe duc o politică de nealiniere.

Deşi ele se deosebesc mult prin tradiţiile naţionale, statele membre au anumite lucruri comune, ceea ce ajută înţelegerii reciproce, şi în primul rînd au limbă internaţională comună, o bază comună pentru sistemele de învăţămînt, juridic, comercial, economic.

Aparţinînd Comunităţii britanice de naţiuni, statele membre iau parte la o activitate diplomatică extinsă într-o adevărată reţea internaţională şi beneficiază de informaţii pe care nu le-ar putea avea decît marile puteri.

Printre alte avantaje s-ar mai putea cita unele beneficii financiare şi comerciale.

Toate acestea ajung însă oare să facă din Comunitatea britanică de naţiuni, aşa cum spunea recent primul ministru al Marii Britanii, „o influenţă în lumea modernă"? Ajung ele pentru a justifica cheltuielile şi dezavantajele?

Răspunsul este că în momentul de faţă Commonwealthul nu înseamnă mult mai mult decît un sistem de comunicaţie şi de înţelegere. Dar este şi aceasta ceva.

Conferinţele Commonwealthului dau însă la iveală în mod inevitabil fricţiuni şi contradicţii. Cei care critică întreaga instituţie susţin că aceste încordări duc pînă la urmă la diluarea colaborării, o fac să-şi piardă valoarea politică. Poate să fie adevărat. Însă chiar existenţa unei reţele care cuprinde un sfert din populaţia globului ar putea contribui în mare măsură la eficienţa unei organizaţii mondiale.

Pe de altă parte, Commonwealthul este ameninţat în momentul de faţă de anumite crize. Prima este ameninţarea determinată de deosebirile crescînde dintre ţările bogate şi cele sărace, deosebiri care exprimă şi prăpastia dintre albi şi cei de culoare. Cea de-a doua criză este prilejuită de tulburările rasiale din Africa de Sud. Şi dacă este un lucru pe care membrii afro-asiatici ai Commonwealthului nu-l vor tolera, este tocmai vorba de continuarea discriminărilor.

Dacă în momentul de faţă Commonwealthul va supravieţui acestor crize, va deveni actuală o altă întrebare mai importantă: Este compatibilă concepţia pe care o nutreşte Marea Britanie despre viitorul său politic cu existenţa în continuare a Comunităţii britanice de naţiuni?

Dacă Anglia va continua să fie dominată de iluzia de mare putere pe care o întreţinea altădată, atunci, desigur, Commonwealthul se va dovedi o povară şi nu o sursă de putere.

Dacă însă Anglia îşi va lua în serios rolul de factor de pace, acţionînd ca o parte componentă a unor eforturi mondiale pentru apărarea păcii, atunci Commonwealthul nu numai că va supravieţui, ci va fi în măsură să joace un rol pozitiv şi eficient tot mai important.

THE TIMES

LONDRA

PROBLEMA D-LUI PEARSON

UN GUVERN canadian trebuie în mod vădit să ţină seama de efectele unei eventuale secesiuni ale provinciei Quebec. Studiile experţilor în legătură cu această problemă anunţate săptămîna trecută de dl Pearson în Camera Comunelor nu sînt prin ele însele surprinzătoare. În primul rînd, ele reprezintă un răspuns şi nu o iniţiativă, întrucît Comitetul Constituţional al Adunării legislative al provinciei Quebec a fost autorizat luna trecută să întreprindă un studiu similar. În al doilea rînd, dl Pearson a arătat acum clar că cercetările întreprinse la Ottawa vor fi

În portul Londrei se încarcă pentru Cuba un transport de autobuze construite de firma britanică „Leyland"

îndreptate în mare măsură împotriva ideii de secesiune, întrucît el speră să dovedească că locuitorii Canadei depind într-o măsură atît de mare unii de alţii încît despărţirea canadienilor de limbă engleză de cei de limbă franceză ar însemna un dezastru. Regretabil a fost modul în care el a anunţat această ştire, în cadrul unui răspuns scurt la o întrebare pusă în Parlament şi fără să dea explicaţii, pînă cînd agitaţia a început să crească. Oamenii erau în mod firesc împinşi să considere, că, deoarece guvernul cercetează efectele secesiunii, membrii lui încep s-o considere drept inevitabilă.

Secesiunea provinciei Quebec nu este însă inevitabilă. Întreaga idee este negativă, deşi schimbările din Quebec care au insuflat provinciei o viaţă nouă, sînt prin ele însele încurajatoare. De-a lungul istoriei, Canada a supravieţuit ca o colonie separată deoarece prima colonizare a fost franceză. Dacă ar fi fost engleză, Canada ar fi urmat calea celor 13 colonii la sfîrşitul sec. XVIII care au devenit, despărţindu-se de Anglia, Statele Unite ale Americii. Aşa cum s-au petrecut lucrurile, canadienii nu au respectat natura biculturală a ţării, care a fost recunoscută de Confederaţie în 1867. Peste 12 milioane de locuitori vorbesc limba engleză însă nu şi franceza, iar 3 500 000 vorbesc franceza dar nu şi engleza, şi ceva mai mult de 2 milioane vorbesc ambele limbi. Pînă recent, provincia Quebec trăia dominată de Uniunea Naţională, care dădea blocul ei de voturi la Ottawa oricărui partid naţional pe care îl considera potrivit. Timp de mulţi ani acesta a fost partidul liberal. În 1957 voturile au fost exprimate în favoarea partidului conservator progresist. Uniunea Naţională a intrat în declin la moartea fondatorului ei, Duplessis, şi începînd din 1960, un guvern liberal provincial a modernizat rapid provincia Quebec. Pînă în 1960, canadienii francezi tineri, cu idei moderne, preferau să fugă din Quebec. Acum ea a devenit o provincie promiţătoare, nu numai pentru canadienii francezi care formează nouă zecimi din populaţia ei, dar şi pentru cei aproximativ un milion de canadieni francezi care trăiesc în alte provincii şi se plîng că acolo, în ciuda prevederilor constituţiei, nu pot obţine posibilităţi egale şi adecvate de învăţămînt pentru copiii lor şi nu pot păstra pe alte căi componenta franceză a culturii lor.

Dl Pearson a făcut tot ce se putea face pentru a elimina ostilitatea din confruntarea culturilor de limbi diferite în Canada. Dar în aproape toate problemele divergente provincia Quebec se situează pe poziţii protestatare. După toate criteriile, de oportunitate economică — viabilitate naţională şi situare în lume — provincia Quebec trebuie să rămînă o parte a Canadei. Ideea de a o scoate din Confederaţie nici nu merită să fie luată în discuţie. Totuşi, dacă vechile înţelegeri de culise au dispărut, orice divergenţă cît de mică, în privinţa drapelelor şi impozitelor este la fel de susceptibilă să sporească dorinţa de despărţire. Remediul este mult mai greu. El constă în a asigura condiţiile pentru ca locuitorii Canadei de limbă franceză să obţină o parte cu adevărat substanţială în toate prevederile de învăţămînt, sociale şi economice, şi ca cererile lor să fie tratate cu spirit de iniţiativă ca o chestiune urgentă şi nu ca o problemă neplăcută şi lipsită de importanţă.

ENERGIA ELECTRICĂ ÎN AFRICA

În eforturile lor de a-şi folosi resursele hidroenergetice, subexploatate pînă în actuala perioadă, ţările africane au trecut la construirea unor instalaţii electrice necesare dezvoltării economice. Unele construcţii sînt de o mărime apreciabilă.

În Algeria s-au constituit cîteva mari hidrocentrale cu o putere totală instalată de aproximativ 140 000 kW la Bein-Bahdel, Bou-Harfa, Oued-Foda, Ghrib, Nil-Emia, Oued-Rhummel. Acestora li se va adăuga construcţia de la Djen-Djen, începută încă din 1955, şi care va avea, ea singură, o capacitate instalată de 115 000 kW.

În Maroc se produc acum 1350 000 kWh, ceea ce satisface deocamdată necesităţile economiei marocane, fără să se poată asigura şi consumul casnic pentru populaţie.

În Tunisia, din cauza lipsei de apă, mai puţin de un sfert din energia electrică provine din resurse hidraulice, principala sursă fiind cea termoenergetică. Puterea totală instalată se cifrează la 111 000 kW.

Producţia egipteană era în 1958 de aproximativ 1,9 miliarde kWh, dintre care numai 10 milioane erau date de surse hidraulice, ceea ce era desigur puţin pentru o ţară care deţine un fluviu ca Nilul, cu un debit puternic de apă. Construcţia de la Assuan va determina o schimbare radicală a acestei situaţii.

Dacă aşa stau lucrurile în nordul Africii, în restul continentului, cu excepţia Africii de sud, producţia de energie electrică este mult mai mică.

Aşa de pildă în :

- **Niger** — o producţie anuală de 100 000 kWh.
- **Mali** — centrala de la Mankala are o putere de 1 000 kW.
- **Ghana** — lipsa de combustibil face necesară proiectarea unui bazin din Volta.
- **Congo (Leopoldville)** — o producţie de 2.800 milioane kWh anual.
- **Etiopia** — posedă instalaţii mici care în total dau abia 80 milioane kWh.
- **Guineea** — o putere instalată de 5 000 kW.
- **Coasta de Fildeş** — o producţie anuală de 19 000 kW.
- **Senegal** — producţia actuală : 106 milioane kWh pe an.
- **Camerun** — prin complexul de la Edéa produce 1 miliard kWh pe an.
- **Republica Malgaşă** — actuala putere instalată de 49 000 kW.

În ceea ce priveşte energia electrică în ţările care mai sînt colonii :

- **Angola** — consumul de electricitate se ridică la 102 milioane kWh.
- **Mozambic** — această ţară cu mari resurse hidraulice are o putere instalată mică.

Unele dintre ţările africane, pornind de la considerentul că energia electrică are o importanţă deosebită pentru dezvoltarea economică, au prevăzut noi construcţii hidroenergetice. Astfel sînt construcţiile de la Thiès (Senegal) — unde se vor produce 190 milioane kWh — de la Sotuba (Mali), unde se va da o producţie energetică de 36 milioane kWh pe an, de la Dedougou (Volta Superioară) care va aduce o creştere a producţiei pînă la 20 milioane kWh pe an, la fel şi barajul de la Kariba (Rhodesia) va permite atingerea unei puteri instalate de 600 000 kW. În bazinul Nilului Albastru (Etiopia) experţii estimează un potenţial electric de 48 miliarde kWh pe an, în urma unor mari construcţii.

Toate aceste instalaţii electrice vor permite un pas înainte în dezvoltarea economiei africane. După aprecierea specialiştilor O.N.U., resursele hidroenergetice ale Africii actualmente sînt folosite numai în proporţie de mai puţin de o zecime.

(După **Problèmes économiques**)

Neue Zürcher Zeitung

ÎNCHEIEREA „FAZEI DE EPURARE" ÎN BRAZILIA

LA 15 IUNIE au încetat puterile excepţionale pentru anularea mandatelor politice şi suspendarea drepturilor politice, puteri instituite de „actul instituţional" al comandamentului militar suprem. În culise s-a dat o luptă acerbă pentru prelungirea termenului. Un grup de ofiţeri superiori, în special comandanţi de unităţi, susţinea că acţiunea de epurare trebuie continuată, întrucît au fost „fructificate" de-abia o parte din rezultatele anchetelor. La aceasta s-a opus grupul condus personal de preşedintele Castelo Branco, din care fac parte mai mulţi ofiţeri de stat major şi alţi reprezentanţi ai militarilor intelectuali. Aceştia sînt de părere că dată fiind urgenţa sarcinilor ce trebuie îndeplinite, nu mai trebuie pierdut mult timp cu încheierea conturilor trecutului.

În cele din urmă preşedintele s-a impus în faţa foştilor săi camarazi. Termenul nu a fost prelungit.

Totuşi nu există intenţia de a-i lăsa nestingheriţi pe cei care nu au fost încă arestaţi sau sancţionaţi. Se urmăreşte ca materialul strîns în cursul diferitelor anchete să fie trimis tribunalelor ordinare.

Prin refuzul său de a prelungi termenul, preşedintele şi-a atras însă nu numai nemulţumirea unei părţi a armatei. După ce ameninţarea măsurilor excepţionale nu mai există, în parlament s-a creat o opoziţie puternică. Partidul laburist, care împreună cu partidul socialist aliat dispune de peste o treime din numărul voturilor, şi-a declarat lealitatea sa necondiţionată faţă de Goulart, a cărui şedere în învecinatul Uruguay nu este pe placul autorităţilor braziliene. Mulţi din cei sancţionaţi exercită o considerabilă influenţă asupra poziţiei fracţiunii parlamentare. Social-democraţii, care cu 118 deputaţi numără doar cu cîteva locuri mai puţin decît opoziţia, au ieşit din coaliţia guvernamentală, dar vor vota probabil în favoarea guvernului. Primul şoc, provocat de sancţionarea candidatului lor prezidenţial Kubitschek, pare să fi trecut.

Blocul partidelor guvernamentale sub conducerea Uniunii democratice naţionale cuprinde 157 de deputaţi. Nici ei nu se consideră legaţi necondiţionat de guvern. Dacă Branco va refuza să amîne cu un an alegerile stabilite pentru octombrie 1965, este posibil ca ei să fie sprijinit de blocul guvernamental şi de social-democraţi. Nici propunerea sa ca preşedintele să fie ales numai cu majoritate absolută şi în cazul cînd aceasta nu este întrunită, congresul să aleagă dintre candidaţii care au obţinut cele mai multe voturi şi eventualii noi candidaţi, nu pare să întîmpine o rezistenţă serioasă. Uniunea democratică naţională respinge însă planul preşedintelui potri-

vit căruia analfabeții ar trebui să aibă drept de vot la alegerile municipale.

Într-o asemenea situație ar avea o deosebită importanță dacă planurile guvernului ar fi sprijinite de opinia publică. Dar nu acesta este cazul. Guvernul nu a găsit încă de cuviință să facă cunoscute opiniei publice tendințele, speranțele și dezamăgirile sale. Aceasta este cu atît mai greu de înțeles cu cît se așteaptă sacrificii din partea poporului, sacrificii care însă nu pot fi acceptate decît dacă se cunoaște sensul lor. În multe domenii, activitatea economică a dat mult înapoi ; posibilitățile de cîștig scad, în timp ce impozitele cresc și șomajul ia de asemenea amploare. Într-o țară ca Brazilia acesta este un simptom deosebit de primejdios, căci o mare parte a muncitorimii cîștigă de-abia strictul necesar vieții. Cînd într-o asemenea situație prețurile la pîine și lapte cresc cu 50 la sută sau cînd în ciuda declarațiilor oficiale se stă ore întregi la coadă pentru zahăr, populația devine tot mai nesigură, mai ales cînd este supusă unui torent necontenit de zvonuri în legătură cu intențiile guvernului de a declara starea excepțională.

CUVÎNTUL TOXICOLOGILOR

Prima conferință europeană asupra vicierii aerului a luat sfîrșit după opt zile de lucrări la Maison de l'Europe. Pregătită în mod minuțios, această conferință a permis celor 300 de specialiști europeni și americani să-și confrunte ideile în mod aprofundat asupra tuturor aspectelor problemei.

Una dintre chestiunile care preocupă cel mai mult pe toxicologi și igieniști este determinarea nivelurilor de nocivitate a agenților chimici ce infectează aerul. În legătură cu aceasta, Truhaut, profesor de toxicologie la Facultatea de Farmacie a Universității din Paris, a subliniat necesitatea de a stimula, ajuta și coordona cercetările.

Pe plan economic, infectarea aerului este cauza unor pierderi considerabile (scăderea randamentului în industriile unde fumul reprezintă risipă de energie, zile de muncă pierdute din cauza bolilor provocate de infectare, cheltuieli medicale pentru îngrijirea acestor boli, scăderea producției agricole, influența asupra vitelor, degradarea construcțiilor și a monumentelor istorice etc.), pierderi care au fost evaluate la cifra de 60 de franci anual pe locuitor în Franța, 87 de franci în Anglia și 65 de dolari (325 de franci) în Statele Unite. Conferința consideră că o acțiune eficace împotriva infectării ar necesita un minim de cheltuieli în raport cu avantajele care ar rezulta.

Principalul rezultat imediat al conferinței a fost, fără îndoială, scoaterea în evidență a utilității, necesității chiar a unei cooperări europene și eventual a unei cooperări mai largi în toate domeniile luptei împotriva infectării aerului.

Pe plan practic a fost propusă crearea unui birou european care să fie însărcinat cu coordonarea studiilor și a cercetărilor, cu promovarea unei standardizări a aparatelor de măsurătoare și a metodelor de cercetare, cu favorizarea unei armonizări a legislației diferitelor țări, și, în sfîrșit, cu elaborarea unor convenții internaționale.

O altă propunere vizează crearea unui centru permanent de informare și documentare al cărui rol urmează să fie de a organiza campanii de informare a publicului asupra diverselor mijloace de luptă împotriva infectării aerului.

(După **Le Figaro**)

L'EXPRESS

PARIS

„DOMNUL ARGINT"

TOȚI conducătorii congolezi care se aflau la Leopoldville în 1960, în momentul proclamării independenței, se adună astăzi din nou în acest oraș în vederea unei mari întîlniri. Această întîlnire coincide cu plecarea trupelor O.N.U. și demisia guvernului lui Cyrille Adoula.

Moise Chombe, fostul conducător secesionist al Katangăi, s-a înapoiat din exil și a fost chemat să salveze țara.

Nu se poate afla, acolo, firește, Patrice Lumumba. El a fost asasinat de o coaliție din care multe elemente se regăsesc astăzi la Leopoldville. Chiar dacă au fost complici direcți ai acestui asasinat, oamenii politici congolezi își afirmă cu toții legătura cu Lumumba.

Dacă ar fi să le dăm crezare, ei sînt toți lumumbiști. De acest lucru însă ei vor trebui să-i convingă pe acei care au rupt definitiv legăturile cu fostul Congo și care vor să construiască pe calea armelor o țară nouă. Aceștia au din ce în ce mai multă influență în regiuni mari și extind zilnic teritoriul pe care-l controlează. Moise Chombe le-a întins deja mîna...

Lui Moise Chombe îi place să fie numit de compatrioții săi „Domnul Argint". Este titlul de noblețe pe care l-a dobîndit recent punînd mîna dintr-o dată pe Congo-ul ex-belgian. Pe vremea cînd nu era decît stăpînul Katangăi, el era numit „Domnul Tejghea". Nu era un nume dezonorant, dar puțin cam familiar. „Domnul Argint" este omagiul respectuos al locuitorilor orașului Leopoldville la adresa acestui om al cărui nume a devenit sinonim cu opulența.

La reședința sa în exil de la Madrid el a văzut defilînd toate oficialitățile din Congo. Miniștrii guvernului central pretextau călătorii de studiu în Belgia și apoi dispăreau : de la Bruxelles pînă la Madrid avionul Sabena nu face decît două ore. Deci într-o singură zi poți lua dejunul cu Chombe și în aceeași seară te înapoiezi la Bruxelles. Este o perioadă de timp mai mult decît suficientă pentru a explica :

— Domnule președinte, cabinetul Adoula, din care fac parte, gîfîie și este paralizat. El este mort și nu o știe. Armata națională congoleză este la fel de putredă și de incapabilă ca regimul însuși. Dacă nu vă înapoiați, la 30 iunie cînd vor pleca căștile albastre se va produce revoluția...

Nave cu pînze din mai multe țări au participat la o cursă de viteză între Lisabona și insulele Bermude. Primul a ajuns în Bermude yachtul norvegian cu trei catarge „Christian Rodich"

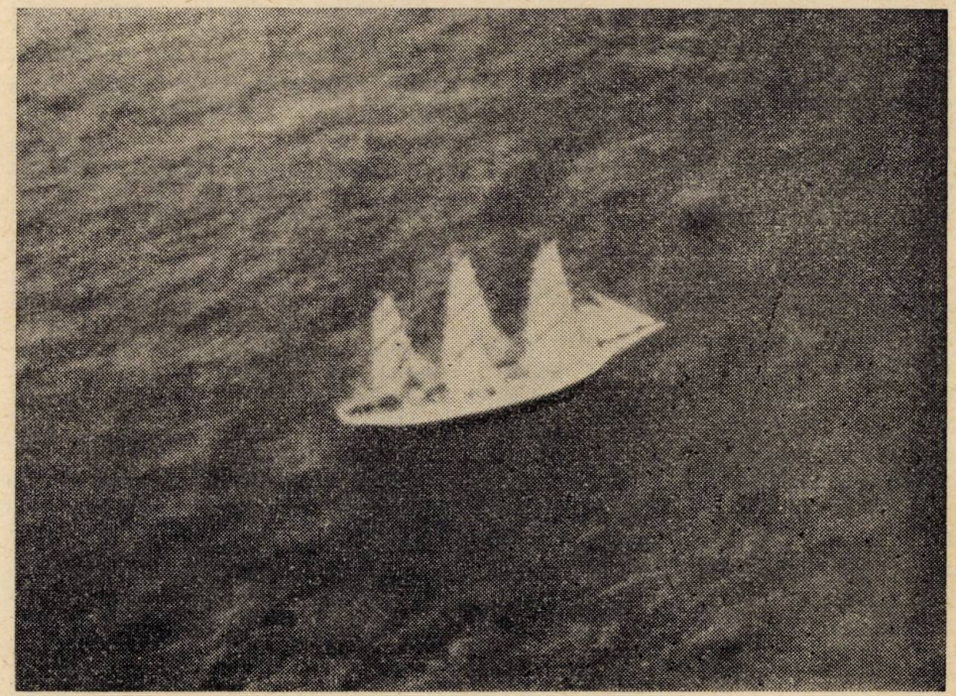

Să se înapoieze? Domnul Chombe zîmbea, şi nu răspundea nici da nici ba.

Aştepta. Situaţia trebuia să se coacă, să putrezească şi mai mult. Adoula, într-adevăr, nu a rezistat. Preşedintele Kasavubu a cedat prompt. Era necesar de altfel: răscoala din Kwilu, condusă de Mulele, nu fusese înfrîntă şi lumumbiştii lui Soumialot ameninţau capitala provinciei Kiwu după ce ocupaseră Albertville, capitala provinciei Katanga de nord. Ultimele căşti albastre părăseau teritoriul şi, imediat după plecarea lor, — era un lucru cert — Katanga urma să-şi proclame independenţa.

Într-o dimineaţă, în capitala Congoului s-a făcut bilanţul situaţiei. A trebuit să fie convins primul ministru Adoula.

— Singurul mod de a evita o nouă secesiune a Katangăi şi dezintegrare a Congoului este de a-l instala pe Chombe la Leopoldville. În felul acesta, el va împiedica secesiunea.

Adoula s-a supus. S-a cerut unui ziarist belgian să plece să-l caute pe Chombe la Madrid cu toate garanţiile dorite: căci fostul preşedinte al Katangăi îi cunoaşte pe africani. El ţine la viaţa lui şi îşi aminteşte de o „anumită afacere Lumumba"; un accident se întîmplă repede. În sfîrşit, asigurat că nu i se va întinde o cursă, Moise Chombe şi-a făcut valiza şi a plecat spre Leopoldville, nu fără o scurtă escală la Bruxelles, o escală-revanşă.

De doi ani Bruxelles-ul îi întorcea spatele. Într-o anumită epocă i se refuzase chiar accesul pe teritoriul belgian, lui, „cel mai bun prieten al belgienilor, singurul care apărase vieţile şi bunurile lor în 1960" — şi mai recent, nu fusese tolerat decît timp de cîteva ore, „din motive umanitare", deoarece dorea să asiste la căsătoria fiicei sale. Oamenii politici îl evitau, oamenii de afaceri de asemenea, şi Union Minière, în special, se temea să nu fie acuzată de guvernul central de la Leopoldville de continuarea contactelor cu fostul preşedinte. Timp de doi ani, în toate cercurile, printre toţi aceşti prieteni nu se auzea decît atît:

— Chombe? Nu cunosc...

Va reuşi oare Chombe? Poate — momentan cel puţin.

La Leopoldville puterea se uzează mai repede ca oriunde. Dacă domnul Chombe nu aduce foarte repede opulenţa pentru toţi, dacă nu dă africanilor acea independenţă la care visau în 1960, el va fi la rîndul lui măturat de un nou val de nemulţumiţi. El va putea să plece la fel de dezamăgit ca domnul Cyrille Adoula, primul ministru care pleacă astăzi spunînd:

— Sînt un om sfîrşit...

Pierre de VOS

MOSCOVA

CONGO: POLARIZAREA FORŢELOR

REPUBLICA CONGO intră în al cincilea an al existenţei sale în condiţiile unei polarizări radicale a forţelor politice interne. Lucrul acesta este determinat în mare măsură de autodemascarea acelora care au pus mîna pe putere la Leopoldville. Din momentul formării guvernului Adoula în vara anului 1961, poporul congolez a parcurs o şcoală politică vastă. El ştie în prezent care este adevărata înfăţişare a lui Adoula, a lui Mobutu, a lui Bomboko sau a altor lideri politici congolezi. Masele populare congoleze cunosc adevăratul preţ al cuvintelor lor înălţătoare despre apărarea independenţei şi intereselor ţării.

Toate forţele naţionale sănătoase se grupează în momentul de faţă în jurul Comitetului naţional de eliberare. Chiar şi o anumită presă din Occident relevă faptul că, în ciuda tuturor represiunilor, forţele partizanilor lui Lumumba din Congo cresc. Ziarul conservator englez *Daily Telegraph* scria că „oamenii politici de stînga îşi întăresc tot mai mult influenţa".

Şi reacţiunea congoleză încearcă să-şi unească forţele. Încă în august 1963 la Luluaburg a avut loc întîlnirea reprezentanţilor cîtorva grupări politice, care au hotărît să creeze un partid unic intitulat RADEKO („Uniunea democratică din Congo").

Configuraţia politică a noului partid poate fi apreciată în baza rezultatelor congresului care a avut loc în iunie 1964. Congresul l-a ales pe Adoula preşedinte al partidului şi pe Bomboko director politic.

Grupările de dreapta care n-au intrat în RADEKO au creat un nou partid sub denumirea de „Comitetul Democratic African". De fapt, acest comitet este un coordonator al activităţii partidelor şi grupărilor care l-au creat.

La baza acestei uniuni se află partidul ABAKO, condus de preşedintele republicii Congo, Kasavubu, şi partidul democratic congolez, al cărui lider este considerat ministrul apărării, Anani. Potrivit observatorilor străini, Kasavubu şi Anani au creat comitetul menţionat mai sus ca o contrapondere faţă de „Uniunea democratică din Congo".

Tendinţa reacţiunii de a-şi unifica forţele, pînă în prezent răspîndite în multe grupări politice mărunte, a fost provocată de o serie de împrejurări. Plecarea trupelor O.N.U. din Congo slăbeşte în mod considerabil poziţiile reacţiunii locale. Aceasta, mai cu seamă în condiţiile în care forţele patriotice, care păreau zdrobite, s-au unificat şi au început o luptă armată. Pentru a consolida regimul şi a-i crea o aparenţă de legalitate, cercurile guvernante de la Leopoldville au hotărît să organizeze, începînd de la 27 iunie, un referendum asupra proiectului noii constituţii, care acordă împuterniciri largi preşedintelui, şi efectuarea unor alegeri pentru parlamentul nou.

Această evoluţie a evenimentelor este confirmată de apariţia pe avanscena vieţii politice din Congo a fostului preşedinte katanghez Chombe, care la sfîrşitul lunii trecute s-a întors în Congo din Madrid, unde s-a aflat aproape un an.

În drum spre Leopoldville Chombe s-a oprit în capitala Belgiei, unde s-a întîlnit cu ministrul de externe Spaak şi cu ambasadorul american la Bruxelles, Mac Arthur.

Poporul congolez nu aşteaptă nimic bun de pe urma manevrelor de culise. Acel care presupunea că după moartea lui Lumumba lupta patrioţilor congolezi pentru independenţă reală va înceta, greşeşte: lupta se desfăşoară cu o forţă tot mai puternică.

I. BOCIKARIOV

Tehnica vidului în cercetările spaţiale

La Paris s-a încheiat de curînd primul Congres internaţional pentru tehnica vidului în cercetările spaţiale; el a avut loc cu ocazia împlinirii a 30 de ani de la descoperirea radioactivităţii artificiale de către soţii Irène şi Fréderic Joliot-Curie şi a reunit peste 500 de specialişti din 16 ţări.

Timp de o săptămînă s-au împărtăşit rezultate, s-au confruntat idei despre diversele forme de a produce şi de a măsura vidul, deoarece acest fenomen fizic a devenit în ultimii ani un auxiliar indispensabil în efectuarea unor numeroase studii. Vidul este folosit în camerele de simulare spaţială, unde se reproduce în mic spaţiul interplanetar, în microscoapele electronice, acceleratorii de particule, aparatele de producerea mediului ionizat etc.

Atenţia specialiştilor s-a concentrat mai cu seamă asupra camerelor spaţiale care reproduc pe pămînt condiţiile existente în spaţiul interplanetar şi care permit studierea eventualelor efecte asupra sateliţilor şi sondelor cosmice. Trebuie oare să continue construirea unor camere spaţiale foarte mari şi extrem de costisitoare, care permit însă o cunoaştere mai aprofundată a condiţiilor reale existente în spaţiu, sau a unor camere mai mici şi mijlocii care facilitează o gamă mai variată de experienţe? Să se continue oare eforturile în vederea obţinerii vidului absolut sau mai bine să se perfecţioneze execuţia şi exploatarea camerelor spaţiale? Acestea reprezintă două dintre întrebările care nu au primit încă un răspuns definitiv.

Altă problemă care a stat în centrul atenţiei conferinţei o constituie şi realizarea tehnică a acestor instalaţii. Dacă obţinerea vidului nu mai ridică în prezent probleme de nerezolvat, „degazarea" pereţilor interiori din camerele spaţiale şi aparatele de probă este foarte delicată. Prin „degazare" se înţelege pomparea gazelor absorbite la suprafaţă şi în profunzime de către corpurile lichide sau solide; această cantitate de gaz poate fi considerabil de mare, avînd efecte defavorabile asupra satelitului.

În sfîrşit, o altă problemă dificilă ridicată de specialişti este aceea a simulării razelor solare cu ajutorul „sorilor artificiali". Se pare că procedeul cel mai bun constă în utilizarea lămpilor cu xenon şi a oglinzilor excentrice mari.

Deoarece pentru o serie din problemele ridicate nu s-a găsit încă un răspuns, mulţi participanţi şi-au manifestat dorinţa de a se organiza un nou congres similar; se pare că acesta va avea loc la Leningrad, peste doi ani.

C. Z.

HEINRICH LÜBKE

La 1 iulie Heinrich Lübke a fost reales pentru a doua oară președinte al Republicii Federale Germane. El a obținut în Adunarea Federală, din care fac parte membrii Bundestagului și reprezentanți ai celor 11 landere în proporții corespunzătoare componenței lor politice, 710 voturi față de 123 date contracandidatului său, ministrul liber-democrat al justiției, Bucher.

Această majoritate realizată din primul tur de scrutin, i-a fost asigurată de voturile Uniunii creștin-democrate și Uniunii creștin-sociale, al căror candidat a fost, precum și de cele ale partidului social-democrat care l-a susținut.

Unii conducători social-democrați au explicat hotărîrea de a susține alegerea lui Lübke, exprimînd părerea că, în actualele condiții, ea ar reprezenta soluția cea mai bună din alternativele disponibile. Unele ziare vest-germane au amintit în această ordine de idei faptul că președintele R.F.G. a fost favorabil ideii „marii coaliții", proiect pus în circulație acum cîțiva ani și preconizînd participarea la guvern a celor trei principale partide din Bundestag (U.C.D.—U.C.S., P.S.D.G. și P.L.D.).

În ce privește partidul liber-democrat, — partener al U.C.D. în coaliția guvernamentală — a prezentat la aceste alegeri un candidat propriu.

Heinrich Lübke își preia noul său mandat în pragul vîrstei de 70 de ani. Născut la Enkhausen în Sauerland din părinți în parte fermieri, în parte meseriași, se îndreaptă spre studii legate într-un fel sau altul de agricultură. După întreruperea provocată de primul război mondial, la care a participat ca voluntar (în același fel a luat parte și la cel de al doilea), el își încheie în 1921 cu diploma de inginer studiile făcute la Berlin și la Münster în domeniul economiei naționale, geodeziei, dreptului. Cu începere din 1923 participă la activitatea organizațiilor agrare ale țăranilor cu gospodării mici și mijlocii, pe care reușește să le reunească în 1926 într-un singur organism al cărui director va fi pînă în 1933, la înscăunarea nazismului în Germania. În 1931 devine deputat catolic în parlamentul Prusiei de unde va fi de asemenea înlăturat în 1933, an după care va rămîne și fără slujbă și va fi arestat în mai multe rînduri pentru scurte perioade. Începînd din 1937 este angajatul organizației orășenești de construcții din Berlin.

În 1945 aderă la U.C.D. și cu aceasta viața sa politică se desfășoară cu continuitate. În 1946 a făcut parte din landtagul Westfaliei, iar în 1947 din primul guvern al landului Renania de nord-Westfalia, ca ministru pentru alimentație, agricultură și păduri, domeniu destul de dificil în acei ani grei. A fost deputat pentru scurtă vreme în primul Bundestag (ales în 1949), renunțînd însă la acest mandat pentru a putea rămîne ministru în guvernul landului, a cărui constituție interzice cumulul ambelor calități. La alegerile pentru cel de al doilea Bundestag, H. Lübke nu mai era ministru, devenind în 1953 din nou deputat la Bonn și, imediat după aceea, ministru al agriculturii și pădurilor în guvernul federal condus de cancelarul Adenauer.

Biografii săi amintesc problemele complexe pe care titularul acestui minister le avea atunci de rezolvat și leagă de ele controversele aprinse provocate de măsurile luate atunci de actualul președinte al Republicii. Faimoasele „planuri verzi" lansate în acea vreme au fost viu criticate de către reprezentanții țărănimii care reproșau ministrului dificultățile crescînde ale agriculturii vest-germane. De altfel, acest sector al economiei Germaniei occidentale nu creează numai probleme de ordin intern dar este și sursa unor preocupări legate de relațiile dintre cele sase țări membre ale Pieței comune și nu numai între acestea.

Lübke a deținut portofoliul agriculturii pînă în 1959 cînd a fost desemnat pentru a-i succeda lui Theodor Heuss ce-și încheia al doilea termen al președinției (Constituția R.F.G. interzice o a treia realegere). Mai sînt încă vii în mintea tuturor surprizele pe care le-a rezervat viața politică vest-germană în lunile premergătoare acestor alegeri. Numele lui Lübke figurase încă de la sfîrșitul anului precedent pe lista eligibililor creștin-democrați. La un moment dat cancelarul Adenauer a propus actualului cancelar L. Erhard președinția republicii, propunere pe care acesta a respins-o. În mod surprinzător Adenauer s-a oferit atunci el însuși pentru această funcție. O asemenea rezolvare a fost salutată de influente cercuri vest-germane care căutau modalitatea de a încheia activitatea acestuia la cancelaria republicii. Dar, cu cîteva luni înaintea alegerilor prezidențiale, fostul cancelar a anunțat spre stupoarea tuturor că revine asupra hotărîrii sale anterioare și că nu intenționează să părăsească frînele guvernului. Candidatul U.C.D. a devenit în aceste împrejurări Heinrich Lübke, desemnare pe care unii ziariști au calificat-o ca o soluție de ultim moment, adoptată în pripă sub presiunea datei care se apropia. (Sebastian Haffner) În fața unui contracandidat social-democrat și a unuia liber-democrat, Lübke a fost ales atunci în cel de al doilea tur de scrutin cu o majoritate de 526 de voturi din 1038.

În Germania occidentală, funcția de președinte al republicii are un caracter mai mult reprezentativ și protocolar, cu o influență directă destul de redusă asupra activității guvernamentale.

În timpul exercitării primului său mandat de președinte, Lübke a făcut numeroase călătorii oficiale în străinătate — la Paris, Viena, într-o serie de state africane. Anul acesta el a vizitat patru țări latino-americane — Peru, Chile, Argentina, Brazilia — unde, potrivit informațiilor publicate în presa din R.F.G., a reprezentat activ interesele economice vest-germane în această regiune.

R. L.

PRESA acum 50 de ani

Uniunea sindicatelor Senei organizează la Paris o manifestație în favoarea păcii. Demonstranții au strigat „Jos războiul !". Au avut loc incidente. Întruniri împotriva războiului sînt organizate și de către organizațiile socialiste din Berlin.

La București, în sala „Dacia", are loc un miting muncitoresc la care iau cuvîntul, între alții, I. C. Frimu și M. Gh. Bujor. Participanții protestează împotriva represiunilor antimuncitorești din capitală și înfierează într-o moțiune „groaznicul măcel al războiului" ce se pregătește.

A fost înmînat marelui vizir răspunsul Greciei la ultima notă a Turciei. Răspunsul este pe deplin favorabil menținerii relațiilor pașnice. Problema emigrației va fi soluționată de cele două țări prin reprezentanții diplomatici.

A fost amînat zborul transatlantic al hidroaeroplanului America ; zborul urma să înceapă la 15 iulie.

Pentru a atrage capitaluri, numeroase bănci centrale din Europa majorează taxa de scont.

Limbile oficiale și de lucru în organismele internaționale

Din punct de vedere al normelor internaționale, toate limbile au drept de expresie ; totuși, există unele limbi pe care statele, de comun acord, le folosesc cu precădere într-o perioadă istorică în relațiile lor externe. Acestea sînt limbile oficiale și limbile de lucru.

Limbile oficiale sînt folosite în redactarea rezoluțiilor, a proceselor-verbale și a altor documente importante, precum și în dezbaterile din ședințele plenare ale organismelor internaționale.

În Evul Mediu acest rol l-a jucat limba latină. Din cauza dezavantajelor sale — tot mai relativa ei accesibilitate — ea a fost abandonată și înlocuită, din secolul XIX, cu limba franceză. O consacrare, limitată însă, a căpătat-o aceasta din urmă la Congresul de la Viena din 1815, unde dezbaterile și documentele au fost purtate și redactate în limba franceză. A fost limitată deoarece, în art. 120 al Actului final al Congresului de la Viena, se spunea : „limba franceză fiind exclusiv folosită în toate copiile prezentului tratat, este recunoscut de către Puterile care au concurat la acest act că folosirea acestei limbi nu va atrage de loc consecințe pentru viitor, astfel că fiecare Putere își rezervă dreptul să adopte în negociațiuni și convenții viitoare limba de care s-a servit pînă acum în relațiile ei diplomatice, fără ca tratatul actual să poată fi citat ca exemplul contrar uzanțelor stabilite". Și cu toate acestea, în secolul XIX limba franceză a fost unanim recunoscută ca limbă oficială, majoritatea actelor diplomatice fiind redactate în această limbă.

Relațiile internaționale tot mai complexe au dus la necesitatea unei înțelegeri mai rapide între state. Astfel, s-a pus problema folosirii și a altor limbi, care să aibă o largă circulație, adică să fie vorbite de un număr cît mai mare de locuitori ai globului. După primul război mondial, alături de franceză, dezbaterile conferințelor internaționale și redactarea documentelor adoptate în cadrul lor au început să se facă și în limba engleză. Această limbă a căpătat o largă răspîndire la conferințele internaționale ale statelor din America Latină și Extremul Orient. Cu toate că rezoluția Ligii Națiunilor din 30 noiembrie 1919 a hotărît ca această organizație să nu aibă limbi oficiale, totuși, lucrările ei se desfășurau în cele două limbi uzuale : franceza și engleza.

Conferința de la San Francisco din 1946, care a adoptat Carta O.N.U., a recunoscut cinci limbi oficiale : chineza, engleza, franceza, rusa și spaniola. Aceste cinci limbi sînt recunoscute ca oficiale numai în Adunarea Generală a O.N.U. În celelalte organizații internaționale și conferințe, limba oficială se stabilește de la caz la caz. „Limbile oficiale ale Curții — se spune în art. 39 din Statutul Curții Internaționale de Justiție — sînt franceza și engleza".

Limbile de lucru. Este o expresie care desemnează limbile în care se desfășoară dezbaterile în comisiile și subcomisiile conferințelor internaționale. Această expresie, apărută relativ recent în vocabularul diplomatic, a fost introdusă pentru prima dată în practica O.N.U.

„...Engleza, franceza și spaniola — se spune în art. 44 din rezoluția 262 (III) a Adunării Generale a O.N.U. — sînt limbi de lucru", iar art. 45 spune că „discursurile pronunțate în una din limbile de lucru sînt interpretate în celelalte" și de asemenea... „discursurile pronunțate în una din limbile oficiale sînt interpretate în cele trei limbi de lucru" (art. 46).

Conferința de la San Francisco din 1946 a adoptat ca limbi de lucru franceza și engleza, la care s-a adăugat mai tîrziu și spaniola. Limbile de lucru însă nu sînt aceleași în toate organismele internaționale, ci ele sînt precizate în fiecare caz în parte în regulamentele interioare. Astfel, în Consiliul de Securitate (art. 41 din regulamentul interior) și în Consiliul de Tutelă (art. 28) limbile de lucru sînt franceza și engleza, iar în Consiliul Economic și Social, engleza, franceza și spaniola.

I. CLOȘCĂ

POȘTA REDACȚIEI

N. Nițu — Brașov. Jawaharlal Nehru nu a fost căsătorit cu o fiică a lui Ghandi. La celelalte întrebări ale dv. găsiți răspuns în numărul 24 al revistei noastre la rubrica „Poșta redacției".

Prof. N. Rădulescu — com. Săcele ; elev N. Dobre, com. Sinoe raionul Istria. Fostul președinte al Braziliei Joao Goulart se află în Uruguay unde i s-a acordat azil politic, iar Janio Quadros — în Brazilia.

Franklin Delano Roosevelt s-a născut la New York, la 30 ianuarie 1882 și a murit la scurt timp după ce s-a întors de la Conferința de la Yalta, la 12 aprilie 1945.

Pentru a asigura regimului sprijinul unor înalte cercuri aristocratice cu opinii regaliste, în 1947 a fost aprobată o lege a lui Franco potrivit căreia Spania era proclamată monarhie. Pretendentul la tronul Spaniei, căruia i se fac și avansuri oficiale, este Juan Carlos. În cei 17 ani care au trecut de la adoptarea legii sus-amintite promisiunile făcute regaliștilor nu au lipsit, dar tronul Spaniei este încă vacant. Șeful suprem al statului este Francisco Franco.

Am aflat cu surprindere că tocmai Moise Chombe, fostul președinte separatist al Katangăi, este acela care a fost însărcinat să formeze un guvern congolez „de reconciliere națională". Va aduce el o contribuție reală la cauza unității și suveranității acestei țări ? Sau Chombe a adoptat ideea „reconcilierii naționale" numai pentru a putea reveni, cu atuuri sporite, în viața politică congoleză ?

ADRIAN LUNGU
Cluj

Veți găsi, la rubricile „Lumea într-o săptămînă" și „Puncte de vedere", lămuriri în problema care vă interesează.

Ionescu Ionel — Com. Bălțești, reg. Ploiești. Pentru a afla răspunsurile la întrebările dv. vă sfătuim să vă adresați unor reviste de specialitate editate de Academia R.P.R.

Proiectul forțelor navale multilaterale a fost dezbătut sub multiple aspecte ; consider că prezintă interes și cel financiar. Costul realizării proiectului este apreciat la 130—170 milioane lire sterline anual. În principiu, S.U.A. și R.F.G. ar urma să acopere cîte o treime din aceste cheltuieli ; Marii Britanii i-ar reveni 10 la sută iar restul ar reprezenta contribuția celorlalte țări participante.

V. MARCU
București

Întrebări și răspunsuri

Care este regimul politic al Cambodgiei ?

Cambodgia este o monarhie electivă. De la moartea regelui Norodom Suramarit, în 1960, tronul este însă vacant. Regina Sisowath, soția regelui defunct și mama prințului Sianuk, este simbolul permanenței regale dar ea nu domnește în mod efectiv. Norodom Sianuk, ales rege în 1941 și care a abdicat în 1955, a fost ales șef al statului de către parlamentul național în 1960. Potrivit constituției, Adunarea Națională formată din 177 deputați aleși prin sufragiu universal pe o perioadă de patru ani, votează legile și bugetul. Șeful statului desemnează miniștrii, guvernul însă trebuie să obțină încrederea Adunării înainte de a-și prelua funcțiile. La fiecare șase luni este convocat un congres național unde sînt discutate toate problemele interne și internaționale ce interesează regatul. În Cambodgia nu există partide politice. Toate au fost incluse în mișcarea de masă „Comunitatea socialistă populară" (Sangkum) al cărei președinte este prințul Sianuk.

Care este sistemul de guvernămînt al Australiei ?

Constituția Australiei — al cărei guvern își extinde administrația și asupra unor teritorii din Pacific : Papua și Noua Guinee Orientală, Noua Bretanie și Noua Irlandă, din Oceanul Indian : insulele Cocos și Christmas — se inspiră după principiile sistemului federal american ; puterea executivă federală aparține însă unui cabinet, constituit după modelul britanic.

Parlamentul australian este format din două adunări : Camera Reprezentanților care cuprinde 122 de membri, și Senat — 60 de membri, aleși prin sufragiu universal.

Viața politică este dominată de partidul laburist australian și coaliția dintre partidul liberal și agrarian.

Care sînt statele membre ale Euratomului ?

Comunitatea europeană pentru energie atomică este o asociație cuprinzînd șase state din Europa occidentală membre ale N.A.T.O. și C.E.E. (Franța, R.F.G., Italia, Belgia, Olanda și Luxemburg). Ea a fost fondată la 1 ianuarie 1958, în același timp cu crearea Pieței comune. Sediul ei se află la Bruxelles.

În ce constau relațiile consulare și ce este o convenție consulară ?

În sec. XI—XIII o dată cu dezvoltarea comerțului mondial, în special între republicile din nordul Italiei, Bizanț și alte state din Europa și-a făcut apariția o instituție nouă : instituția consulatelor și paralel cu ea relațiile consulare. Consulii, care erau trimiși de țările respective pe lîngă agențiile lor comerciale din străinătate, aveau sarcina de a proteja interesele acestora și a exercita aici jurisdicția comercială. Pe măsură ce relațiile dintre state au devenit mai stabile și mai complexe, conținutul instituției consulare se modifică. Astfel, în prezent consulatele (atît posturile consulare propriu-zise cît și secțiile consulare din cadrul reprezentanțelor diplomatice) se ocupă în special de probleme notariale cum ar fi ținerea evidenței cetățenilor statului său, înregistrarea nașterilor și deceselor, celebrarea căsătoriilor, organizarea de repatrieri, eliberarea de vize și pașapoarte, legalizarea de acte ; consulatul ia măsuri pentru conservarea bunurilor naționale, apără drepturile naționalilor săi, inspectează navele sosite în portul unde își exercită atribuțiile și într-o mai mică măsură se ocupă și de favorizarea relațiilor comerciale, culturale și științifice. Regimul juridic al consulatelor se reglementează astăzi de state pe baza actelor normative interne. Consulatele își desfășoară activitatea pe baza principiilor unanim recunoscute ale dreptului internațional și pe baza normelor cutumiare și convenționale. În această ultimă noțiune de norme convenționale se încadrează convenția sau acordul consular care poate fi definită ca o înțelegere între două state prin care se stabilește numărul consulatelor ce vor fi înființate pe teritoriul părților contractante, drepturile și atribuțiile consulilor, funcțiile lor, privilegiile și facilitățile de care se vor bucura consulii etc. etc.

BREVIAR

1 IULIE

La invitația ministrului învățămîntului, Ștefan Bălan, a sosit în Capitală o delegație franceză condusă de prof. André Maréchal, delegat general al guvernului francez pentru cercetarea științifică și tehnică.

O delegație condusă de Costin Nădejde, adjunct al ministrului învățămîntului, a plecat la Geneva pentru a participa la cea de-a 27-a Conferință internațională de instrucție publică, organizată de U.N.E.S.C.O. și Biroul internațional de educație, care are loc între 6—16 iulie.

2 IULIE

Vicepreședintele Consiliului de Miniștri al R. P. Romîne, Emil Bodnăraș, a primit delegația culturală a R. P. Chineze condusă de Hu Iu-djî, locțiitor al ministrului culturii, care face o vizită în țara noastră.

Delegația franceză condusă de André Maréchal, delegat general al guvernului francez pentru cercetarea științifică și tehnică, a fost primită de vicepreședintele Consiliului de Miniștri al R. P. Romîne, Gheorghe Gaston Marin.

Ambasadorul R. P. Romîne în Argentina, Dumitru Fara, a prezentat scrisorile de acreditare președintelui Republicii Argentina, dr. Arturo Umberto Illia.

3 IULIE

O delegație a Marii Adunări Naționale a R. P. Romîne, condusă de Ion Cosma, președintele Sfatului Popular al Capitalei, a plecat într-o vizită în Bulgaria, la invitația Adunării Populare a R. P. Bulgaria,

O delegație de cineaști romîni condusă de Mihnea Gheorghiu, președintele Consiliului cinematografiei, a plecat la Karlovy-Vary unde va participa la cel de-al XIV-lea Festival internațional al filmului.

4 IULIE

Însărcinatul cu afaceri ad-interim al Statelor Unite ale Americii în R. P. Romînă, J. P. Shaw, a oferit o recepție cu prilejul sărbătorii naționale a S.U.A. — Ziua Independenței.

La recepție au participat Gheorghe Gaston Marin, vicepreședinte al Consiliului de Miniștri, Corneliu Mănescu, ministrul afacerilor externe, Victor Ionescu, ministrul comerțului exterior, membri ai conducerii unor ministere și instituții centrale.

Aurel Ardeleanu, trimis extraordinar și ministru plenipotențiar al R. P. Romîne în Ceylon, a fost primit de către d-na Sirimavo Bandaranaike, primul ministru al Ceylonului.

5 IULIE

Între 25 iunie și 5 iulie 1964, la București s-au desfășurat lucrările Sesiunii a IX-a a Comisiei mixte de colaborare tehnico-științifică între R. P. Romînă și R. P. Chineză.

În cadrul lucrărilor sesiunii au fost examinate problemele privind executarea hotărîrilor adoptate la sesiunea precedentă, problemele privitoare la lărgirea pe mai departe a colaborării, și a fost semnat Protocolul privind acordarea de asistență tehnico-științifică reciprocă.

A sosit la Constanța o delegație agricolă din Cipru, care ne vizitează țara la invitația Consiliului Superior al Agriculturii. Membrii delegației agricole cipriote vor fi oaspeții regiunii Dobrogea, unde vor vizita mai multe unități agricole, muzee, precum și litoralul romînesc.

6 IULIE

În urma tratativelor care au avut loc la Ministerul Afacerilor Externe între o delegație guvernamentală romînă și o delegație guvernamentală iugoslavă a fost semnată Convenția privind desființarea vizelor pentru călătoriile în scop oficial și particular între R.P. Romînă și R.S.F. Iugoslavia. Convenția va intra în vigoare după aprobarea ei de către guvernele celor două țări.

A sosit în Capitală o delegație a Consiliului federativ pentru coordonarea cercetării științifice al R.S.F. Iugoslavia, care va semna convenția și planul de colaborare științifică între Academia R. P. Romînă și acest consiliu, în cadrul Acordului de colaborare tehnico-științifică încheiat între guvernul R.P.R. și guvernul R.S.F. Iugoslavia la 27 octombrie 1956.

La Detroit s-a deschis expoziția „Arhitectura în R. P. Romînă".

lumea

Săptămînal de politică externă editat de Uniunea Ziariștilor din Republica Populară Romînă

Redactor șef GEORGE IVAȘCU

Redacția și administrația : București, Piața Scînteii 1, Tel. 17.60.10

Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii"

Filmul a obţinut următoarele premii:

— Leul de San Marco (medalie de argint) la Bienala de la Veneţia, 1954.

— Oscar, 1956.

la strada

LUMEA — PUBLICITATE

O producţie a studiourilor italiene

SCENARIUL: Federico Fellini, Tullio Pinelli
REGIA: Federico Fellini
IMAGINEA: Otello Martelli
MUZICA: Nino Rota
CU: Giulietta Masina, Anthony Quinn, Richard Basehart, Aldo Silvani

Radioreceptorul S 641 T.

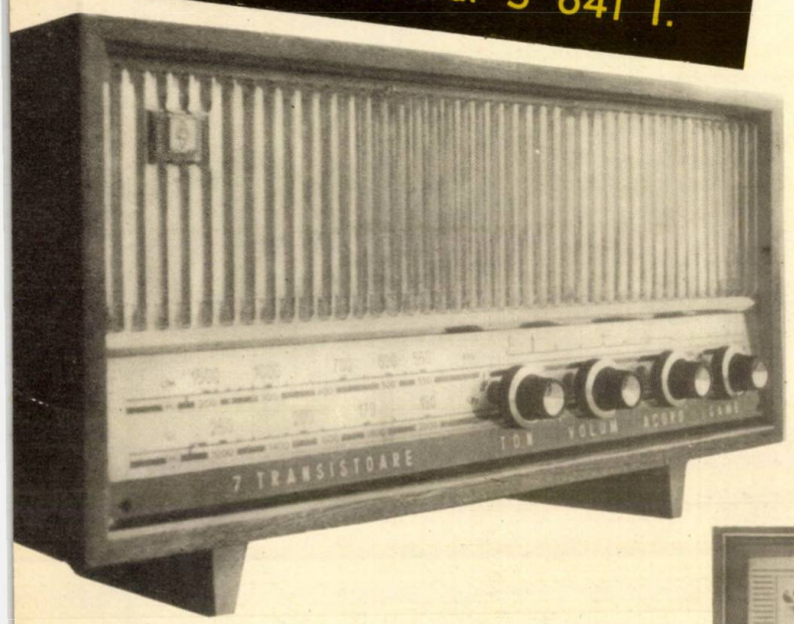

— este un receptor staţionar de tip superheterodină, cu cablaj imprimat, echipat cu 7 tranzistoare şi o diodă cu germaniu;
— are două lungimi de undă — unde lungi şi unde medii; puterea nominală la ieşire mai mare de 250 mW;
— are un difuzor permanent dinamic cu magnet ticonal cu impedanţa de 20 ohmi;
— caseta din lemn furniruit de dimensiunile 367 × 167 × 122 mm;
— alimentarea se face de la 6 baterii cilindrice de 1,5 V montate în interiorul aparatului;
— greutatea de 2,7 kg inclusiv bateriile.

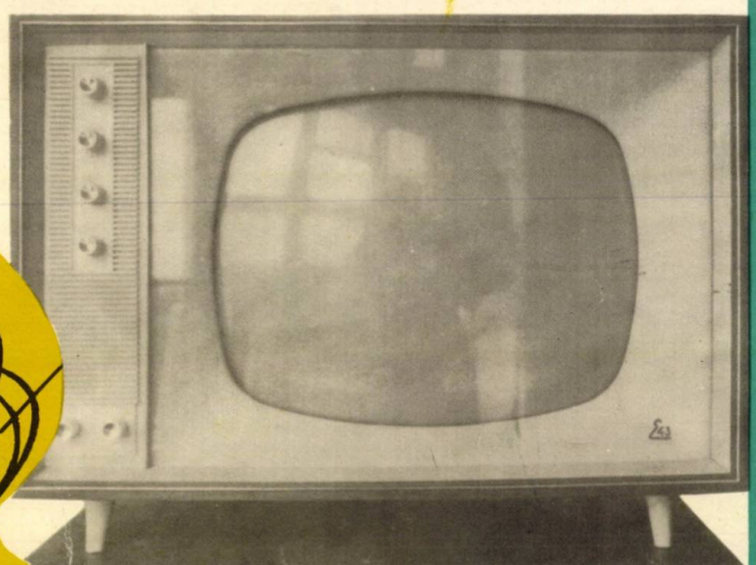

LUMEA — PUBLICITATE

„E. 43-110°"

— Un televizor modern realizat cu cablaje imprimate
— Sensibilitate excepţională, care permite obţinerea unei imagini de calitate şi în condiţii mai grele de recepţie.
— Imagine de înaltă calitate şi stabilitate remarcabilă în funcţionare.
— Tub de imagine cu unghi de deflexie de 110° şi diagonala ecranului de 43 cm.
— Casetă asimetrică, cu o linie elegantă.
— Comutator de canale cu 12 poziţii.
— 18 tuburi electronice + 3 diode semiconductoare.
— Tensiune de alimentare: 110 V, 120 V şi 220 V.

Conferința Commonwealthului

SPANIA — 1964

Convorbiri, interviuri
ecouri despre
Romînia

29
joi, 16 iulie 1964

lumea

Săptămîna pe glob:

GENEVA
TOKIO
SAN FRANCISCO
LONDRA

La Conferința Commonwealthului, de la Londra.

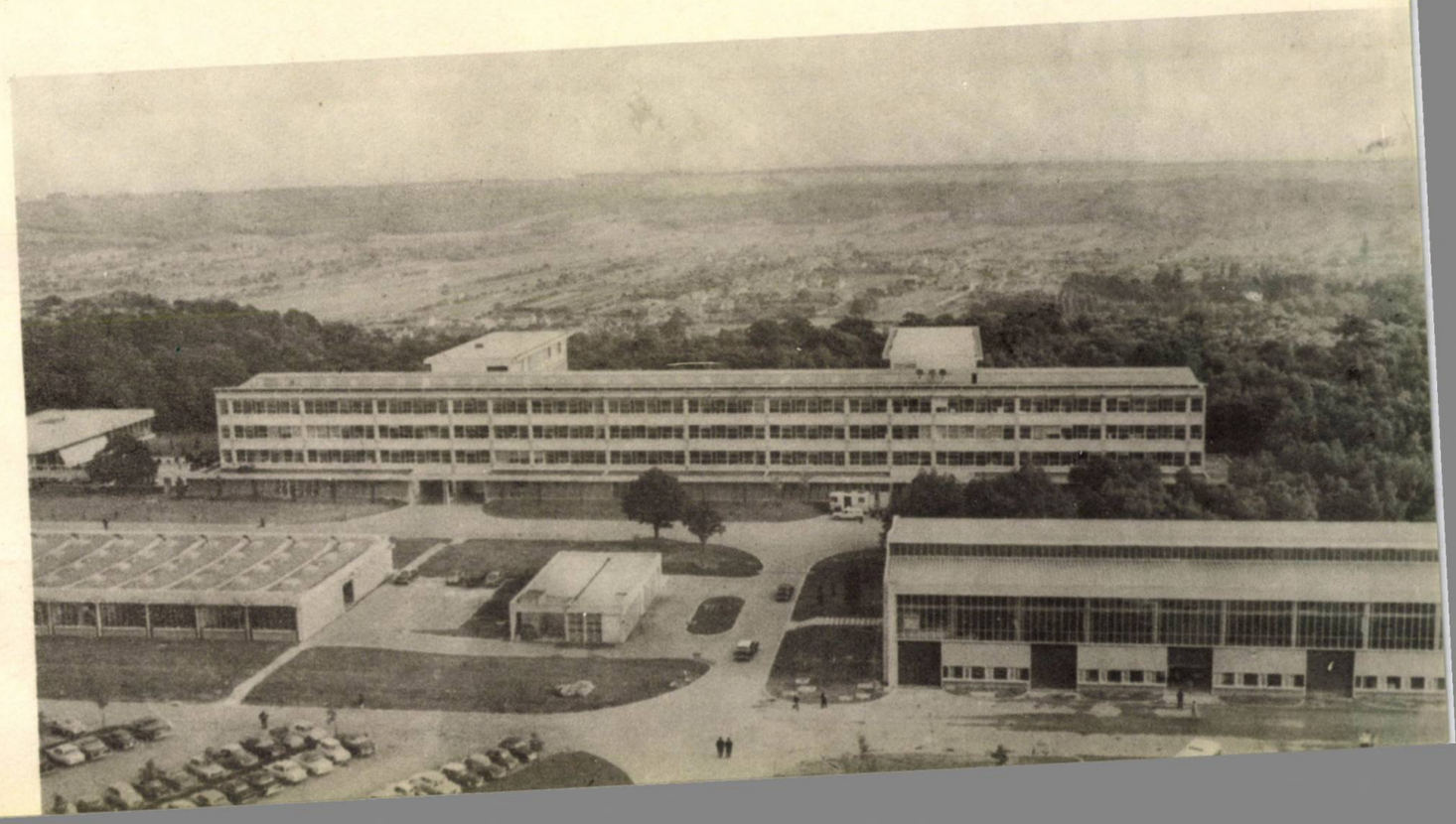

Noul centru de cercetări din Marcoussis (Franța) al Companiei generale de electricitate.

Anul II
nr. 29 (38)

SĂPTĂMÎNAL DE POLITICĂ EXTERNĂ
EDITAT DE UNIUNEA ZIARIȘTILOR
DIN REPUBLICA POPULARĂ ROMÎNĂ

lumea

joi
16 iulie
1964

sumar

Săptămîna pe glob

p. 2 Cu privire la tratativele delegațiilor C.C. al P.M.R. și C.C. al P.C.U.S. GENEVA — La încheierea unui ciclu, de **V. Barbu**
3 Încetinire calculată, de **Peter Rohde**
4 MOSCOVA — Sesiunea Sovietului Suprem, de **N. Pătrașcu**
5 SAN FRANCISCO — Înaintea desemnării candidatului republican, de **A. Teodoru**
6 LEOPOLDVILLE — „Formula Chombe", de **Eugeniu Obrea**
7 TOKIO — Continuitate, de **Hayato Senaga.**
8 SAIGON — După propunerea lui U Thant, de **Ștefan Cornu**
10 CAIRO — Problemele Conferinței de **Rodica Georgescu**
11 STOCKHOLM — Dialog calm, de **Dag Svenson**

Articole, Reportaje

p. 12 Vocea Africii la Conferința Commonwealthului, de **John Gritten**
13 Conferința Internațională a Muncii, de **V. Buzoianu**
14 Întîlnire între ieri și mîine, de **George Serafin.**
18 Iluminiștii romîni și problema colonială, de **M. Adrian**
20 Spania — 1964, de **Eugen Pop**

Convorbiri, interviuri cu:

p. 16 **Karl Maramorosch**, vicepreședinte al Academiei de Științe din New York
17 **Iovan Ruzic**, directorul Expoziției industriale iugoslave

Lumea în cărți și reviste

p. 23 Civilizația contemporană și filozofia istoriei a lui Arnold Toynbee, de **Al. Tănase**

Puncte de vedere din presa mondială

p. 25—30 Frankfurter Rundschau, The Sunday Times, Le Figaro, The New York Times, New York Herald Tribune, The Guardian, Le Monde Diplomatique, Le Monde

Profil, Fișier

p. 31 Hastings Kamuzu Banda
Uniunea interparlamentară

Poșta redacției

Rubrica

„Lumea într-o săptămînă" cuprinde, printre altele, articole și corespondențe privind evoluția situației din Vietnamul de sud și Cipru ; conferința partidului republican din S.U.A. ; realegerea liderului partidului de guvernămînt din Japonia. Din Londra, corespondentul John Gritten prezintă problemele dezbătute de Conferința Commonwealthului (pag. 12).

Expoziția

industrială iugoslavă de la București este prezentată de Iovan Ruzic, directorul expoziției (pag. 17). Stadiul actual al cercetărilor biologice constituie tema convorbirii cu savantul american Karl Maramorosch, vicepreședintele Academiei de Științe din New York (pag. 16).

Despre

așa-zisa „nouă orientare" a politicii oficiale spaniole, citiți în articolul de la pag. 20.

„Întîlnire între ieri și mîine"

se intitulează reportajul despre Franța de la pag. 14.

Din tradițiile

ideologiei progresiste romînești : iluminiștii romîni și problema colonială (pag. 18).

Concepțiile

istoricului englez Arnold Toynbee privind civilizația contemporană și destinele ei sînt analizate în articolul de la pag. 23.

CU PRIVIRE LA TRATATIVELE DELEGAŢIILOR C.C. al P.M.R. şi C.C. al P.C.U.S.

Între 6—14 iulie a.c. o delegaţie a Comitetului Central al Partidului Muncitoresc Romîn compusă din Ion Gheorghe Maurer, Emil Bodnăraş, membri ai Biroului Politic al C.C. al P.M.R., Alexandru Bîrlădeanu, Leonte Răutu, membri supleanţi ai Biroului Politic al C.C. al P.M.R., s-a aflat în Uniunea Sovietică într-o vizită prietenească.

În timpul şederii la Moscova, delegaţia a avut o serie de întîlniri cu delegaţia Comitetului Central al Partidului Comunist al Uniunii Sovietice, compusă din N. V. Podgornii, A. N. Kosîghin, membri ai Prezidiului C.C. al P.C.U.S., I. V. Andropov, secretar al C.C. al P.C.U.S., M. A. Leseciko, membru al C.C. al P.C.U.S.

În cursul acestor întîlniri a avut loc un schimb de păreri în probleme care interesează ambele părţi. Au fost discutate probleme ale relaţiilor romîno-sovietice, ale dezvoltării legăturilor dintre Partidul Muncitoresc Romîn şi Partidul Comunist al Uniunii Sovietice, probleme actuale ale colaborării dintre ţările socialiste, ale situaţiei din mişcarea comunistă şi muncitorească internaţională, ale luptei pentru pace.

Schimbul de păreri a fost util şi s-a desfăşurat într-o atmosferă tovărăşească, sinceră, contribuind la o mai bună înţelegere reciprocă, la întărirea prieteniei şi colaborării între Republica Populară Romînă şi Uniunea Sovietică, între Partidul Muncitoresc Romîn şi Partidul Comunist al Uniunii Sovietice.

La 13 iulie 1964, delegaţia C.C. al P.M.R. compusă din tovarăşii Ion Gheorghe Maurer, Emil Bodnăraş, Alexandru Bîrlădeanu, Leonte Răutu, a avut o întîlnire îndelungată cu tovarăşul N. S. Hruşciov, prim-secretar al Comitetului Central al P.C.U.S. Din partea sovietică, la întîlnire au luat parte tovarăşii A. N. Kosîghin, A. I. Mikoian, N. V. Podgornîi, membri ai Prezidiului C.C. al P.C.U.S., I. V. Andropov, secretar al C.C. al P.C.U.S., M. A. Leseciko, membru al C.C. al P.C.U.S.

Întîlnirea a decurs într-o atmosferă caldă, prietenească.

GENEVA

La încheierea unui ciclu

Marile conferinţe internaţionale care au dominat pînă acum Palatul Naţiunilor din Geneva — Conferinţa mondială pentru comerţ şi dezvoltare şi Conferinţa generală a Organizaţiei internaţionale a muncii — au rămas deja în urmă.

„Capul de afiş" este deţinut exclusiv de Conferinţa de dezarmare. În fapt, problema dezarmării, chiar şi atunci cînd vremelnic dispare de pe prima pagină a ziarelor, continua să preocupe în gradul cel mai înalt opinia publică din întreaga lume. Nu este, deci, surprinzător că delegaţii la conferinţă sînt înconjuraţi întotdeauna cu o atenţie specială, ca nişte oameni care au de înfăptuit o misiune extrem de importantă şi complicată.

Conferinţa de dezarmare care, ca un barometru, înregistrează cu fidelitate variaţiunile climatului internaţional, este nu numai un teren de confruntare diplomatică ci şi un adevărat laborator unde se experimentează deocamdată teoretic, lumea de mîine, fără arme.

După cum este şi firesc, se caută noi şi noi formule, se aplică diverse combinaţii şi uneori se obţin rezultate care prezintă un anumit interes, cel puţin ca material brut de folosit în viitor. În ultima perioadă conferinţa s-a angajat în două experimente de acest gen în domeniul măsurilor colaterale, şi-a fixat programul cunoscut de discutare concretă a propunerilor, prin rotaţie, iar în domeniul dezarmării generale şi totale se studiază posibilitatea unor discuţii detaliate în legătură cu eliminarea mijloacelor de transportare la ţintă a armei nucleare. Deocamdată, şi într-un domeniu şi în celălalt, discuţiile au revelat puţine elemente noi. Părţile s-au limitat la a-şi expune încă o dată poziţiile cunoscute.

Săptămîna aceasta se încheie primul ciclu al discuţiilor în domeniul măsurilor colaterale, conform noului program. S-au discutat consecutiv : reducerea bugetelor militare, încetarea producţiei de materiale fisionabile în scopuri militare, „îngheţarea" vehiculelor nucleare strategice şi nediseminarea armelor nucleare. A mai rămas pentru săptămîna în curs, problema distrugerii bombardierelor.

Noul sistem de lucru s-a dovedit a fi util deoarece el a permis să se concentreze întreaga atenţie asupra unei singure probleme, să se studieze mai profund detaliile acesteia. Din păcate, „dialogul surzilor", nu a putut fi în întregime evitat. Delegaţiile occidentale au avansat în mod insistent în ultima perioadă ideea că „Uniunea Sovietică trebuie să prezinte noi propuneri" în legătură cu unele probleme de pe ordinea de zi. Este interesant de reţinut că în concepţia unor observatori occidentali „noi propuneri" înseamnă în primul rînd „noi concesii". Bineînţeles, concesiile reciproce sînt necesare, aceasta este doar în ultima instanţă însăşi sensul tratativelor. Dar aşa cum dezarmarea nu poate fi unilaterală, concesiile în această problemă vitală nu pot proveni numai dintr-o singură parte. Orice acord trebuie să fie rezultatul unor eforturi comune, care să ţină seama de interesele ambelor părţi şi să asigure în egală măsură securitatea tuturor statelor. Însă poziţia occidentală în asemenea probleme ca reducerea bugetelor militare şi nediseminarea armelor nucleare (pentru a menţiona doar pe cele care s-au discutat) a rămas neschimbată. La bugete, aceleaşi obiecţiuni — greu de realizat, greu de controlat etc. La nediseminarea armelor nucleare — aceeaşi insistenţă că forţele nucleare multilaterale ale N.A.T.O. nu ar contribui nici măcar indirect la răspîndirea acestor arme.

O evoluţie destul de interesantă au înregistrat discuţiile în problema dezarmării generale şi totale. După îndelungate tatonări s-ar părea că în comitet există o opinie generală că problema eliminării mijloacelor de transportare la ţintă a armei nucleare trebuie să fie discutată în continuare în cadrul unui grup de lucru. S-a ivit însă o dificultate care a împiedicat pînă acum realizarea acestei idei. Este vorba de mandatul după care ar urma să se conducă în activitatea sa grupul de lucru. Un mandat precis care să prevadă eliminarea tuturor acestor mijloace cu excepţia unui număr strict limitat, aşa cum prevede „propunerea Gromiko", sau un mandat mai larg, care să cuprindă şi propunerea occidentală de reduceri procentuale — aceasta este problema la care încă nu s-a găsit un răspuns. Soluţia este totuşi clară. În timp ce prima variantă ar oferi avantajul că s-ar şti precis care trebuie să fie obiectivul final al grupului de lucru, cea de-a doua ar crea doar pericolul repetării discuţiilor din comitet, întreaga problemă a eliminării vehiculelor nucleare s-ar reduce la numărul procentelor cu care ar trebui micşorat actualul nivel. Or, se ştie că acest nivel este astăzi atît de mare şi se află în continuă creştere încît nici o reducere procentuală nu ar putea micşora pericolul care pluteşte deasupra omenirii.

Dar, după cum a reieşit din dezbateri, în cele din urmă chiar şi reducerea procentuală pare a fi considerată în

prezent ca irealizabilă, deoarece, după afirmația reprezentantului american în comitet, C. Timberlake, „actualul nivel de vehicule nucleare de care dispun S.U.A. nu depășește ceea ce noi considerăm necesar în condițiile actuale".

Problema mandatului grupului de lucru a făcut obiectul cîtorva întîlniri ale celor doi copreședinți, reprezentanții U.R.S.S. și S.U.A. Se așteaptă ca în viitorul apropiat ei să raporteze comitetului asupra concluziilor la care au ajuns.

Ceea ce este necesar în prezent pentru a asigura un progres în această direcție este, după cum declara șeful delegației romîne, V. Dumitrescu, „un acord cît mai curînd posibil de eliminare a tuturor armelor nucleare, a tuturor celorlalte arme de distrugere în masă și a mijloacelor de transportare la țintă a acestora".

V. BARBU

Geneva, 14 iulie

Încetinire calculată

Știri, adesea contradictorii, sosesc din Cipru.

La Geneva, precum se știe, se duc tratative, dar principalele părți — reprezentanții comunităților cipriote — nu participă la ele.

Dintr-un colț al insulei se anunță reîntoarcerea la locurile natale ale unor turci care, cu luni în urmă, fuseseră cuprinși de febra regrupării întreținută de cercuri străine intereselor vitale ale populației cipriote. Pe de altă parte, surse din apropierea comandamentului forțelor O.N.U. au semnalat debarcarea periodică a unor militari turci; s-a vorbit de asemenea și despre venirea unor militari greci.

Totodată, la Nicosia ca și în alte părți ale insulei, s-au luat măsuri pentru întărirea „liniei verzi" care separă cele două comunități; acțiunea poate fi binevenită pentru împiedicarea contactelor dintre elementele extremiste dar nu favorizează pe cele dintre populațiile celor două comunități care nu participă la acțiunile instigate.

Destinderea observabilă pe insulă în ultimele săptămîni este însă precară datorită atît continuării unor acțiuni ale părților implicate — transporturi de arme și trupe — cît și modului extrem de lent în care se desfășoară diferitele consultări.

De o bună bucată de vreme, evoluția problemei cipriote are loc într-un mod oarecum ciudat. În timp ce între părțile direct interesate nu se desfășoară practic nici un fel de dialog, la Geneva a fost inaugurat un nou capitol al dezbaterii problemei, un capitol de un fel deosebit. În orașul elvețian se află mediatorul O.N.U., reprezentanți ai administrației americane și ai guvernului englez, un trimis special al guvernului turc, precum și ambasadorul Greciei la Belgrad. Nu este însă prezent nici un diplomat al guvernului cipriot și, în general, nici un fel de purtător de cuvînt al celor două comunități din Cipru.

Pozițiile adoptate de părțile interesate și implicate arată caracterul și limitele noii etape a negocierilor.

Președintele Republicii Cipru a anunțat, și a reafirmat în cîteva rînduri, că nu va trimite nici un reprezentant la Geneva. „Ne temem — a declarat Makarios — că procedura începută la Geneva, cu ofertele de asistență prezentate cu o vie insistență de către diferite părți, ar putea scoate problema cipriotă din cadrul ONU". Or, după cum se știe, guvernul cipriot nu este de acord cu încercările de a se duce negocieri în afara cadrului Organizației Națiunilor Unite.

Pe poziții asemănătoare se situează și guvernul grec. Acesta a trimis un diplomat la Geneva; misiunea acestuia nu este legată formal de ducerea tratativelor în problema cipriotă întrucît el este numai reprezentantul permanent al Greciei pe lîngă oficiul european al O.N.U. Prezența greacă nu dă satisfacție deplină organizatorilor conversațiilor de la Geneva, deoarece reprezentantul grec refuză să ia orice contact cu cel al Turciei, iar guvernul său a anunțat în diverse rînduri că nu este de acord cu organizarea unor tratative bilaterale greco-turce.

Reprezentantul Turciei se arată dornic de a participa efectiv la această etapă a tratativelor, confirmînd în acest fel succesivele declarații făcute în vremea din urmă de reprezentanții țării sale care susțin ideea necesității întrevederilor cu purtătorii de cuvînt ai guvernului grec. Vorbind în sprijinul ideii tratativelor, profesorul Erim, președintele Comisiei de afaceri externe a Parlamentului turc, a declarat: „Problema Ciprului nu este o cursă de viteză ci o probă de rezistență. Noi vom căuta la Geneva, împreună cu mediatorul, o soluție a diferendului. Mă voi întreține asupra acestei teme cu dl Dean Acheson, reprezentantul Statelor Unite și cu alte persoane interesate".

În ciuda imposibilității actuale de a se începe negocieri reale la Geneva — datorită refuzului grec de a discuta cu reprezentanții Turciei și a ignorării sau neparticipării guvernului cipriot la dezbaterea problemei — la Washington s-a exprimat speranța că actualele întrevederi vor deschide calea unei negocieri. De altfel, guvernul american acordă o deosebită atenție consultărilor organizate în momentul actual; aceasta se vădește și în trimiterea unui reprezentant propriu pentru a juca un rol determinant la această fază a tratativelor. Fostul secretar de stat Dean Acheson declara în ziua sosirii sale că misiunea care i-a fost fixată constă „în a fi disponibil la Geneva, în numele guvernului Statelor Unite, pentru a furniza ajutorul care va fi considerat necesar spre a

REFLECTOR

La Moscova se desfășoară lucrările celei de-a 13-a ședințe a Comitetului Executiv al Consiliului de Ajutor Economic Reciproc.

La lucrările Comitetului Executiv participă: S. Todorov, vicepreședinte al Consiliului de Miniștri al R. P. Bulgaria, O. Simunek, vicepreședinte al guvernului R. S. Cehoslovace, B. Leuschner, vicepreședinte al Consiliului de Miniștri al R. D. Germane, D. Molomjamț, prim-vicepreședinte al Consiliului de Miniștri al R. P. Mongole, P. Jaroszewicz, vicepreședinte al Consiliului de Miniștri al R. P. Polone, Al. Bîrlădeanu, vicepreședinte al Consiliului de Miniștri al R. P. Romîne, A. Apro, vicepreședinte al guvernului revoluționar muncitoresc țărănesc ungar, M. Leseciko, vicepreședinte al Consiliului de Miniștri al U.R.S.S.

Ședința, în cadrul căreia vor fi discutate importante probleme ale colaborării economice și tehnico-științifice, este prezidată de O. Simunek, reprezentantul R. S. Cehoslovace.

■

La 14 iulie au început, la Tunis, lucrările seminarului internațional consacrat cooperării economice interafricane. Participă delegați din Congo-Leopoldville, Congo-Brazzaville. Dahomey, Gabon, Ghana, Republica Malgașă, Mali, Mauritania, Senegal, Togo, R.A.U., Tunisia și Volta Superioară.

■

La Geneva a luat sfîrșit conferința organizației țărilor producătoare de petrol. Conferința a adoptat mai multe rezoluții, între care și una consacrată problemei redevențelor plătite de societățile de exploatare a petrolului. Se afirmă că o nouă conferință va avea loc la Djakarta în cursul acestui an.

■

După vizita făcută în R.F.G., ministrul de externe al Belgiei, Paul Henri Spaak, a plecat la Paris pentru a lua parte la lucrările Uniunii Europei occidentale.

■

La Amman s-a anunțat că, la invitația președintelui pakistanez Ayoub Khan, regele Iordaniei, Husein, va face o vizită în Pakistan la sfîrșitul lunii octombrie.

■

Newsweek afirma, săptămîna trecută, că între personalitățile care ar putea fi invitate de președintele Johnson să candideze la vicepreședințe se numără și liderul majorității democrate din Senat — Mike Mansfield.

■

După congresul C.S.U. (Uniunea creștin-socială — secțiunea bavareză a partidului creștin-democrat din R.F.G.) care a avut loc la München, ziarul Die Welt scria că, pînă acum, confruntarea între orientările reprezentate de cancelarul Erhard și ministrul de externe Schröder, pe de o parte, și de Franz Iosef Strauss (președintele C.S.U.) și fostul cancelar Adenauer (președintele partidului creștin-democrat) pe de altă parte, continuă să se desfășoare în avantajul primilor.

contribui la rezolvarea crizei cipriote". Prezența diplomatului american pe malul lacului Leman a suscitat variate comentarii în presa mondială. *Le Monde* scria în legătură cu aceasta: „Misiunea lui Dean Acheson la Geneva, care pare să fi intrigat atît opinia europeană, este considerată în cercurile Națiunilor Unite ca o nouă tentativă americană de mediere între Atena și Ankara, dar această tentativă pare sortită eșecului". Observatorii diplomatici se întreabă ce ar putea face efectiv diplomatul american. Se afirmă că acesta se va întîlni doar din cînd în cînd, în mod separat, cu negociatorii turci sau cu reprezentantul Greciei. Diplomații celor două țări avînd un rang inferior sau nefiind înzestrați cu împuterniciri depline, vor trebui să ia mereu contact cu guvernele lor pentru a face cunoscută fiecare propunere americană și fără a putea adopta ei înșiși o poziție oarecare. Tratative veritabile sînt deci de neconceput în asemenea condiții. Pe de altă parte, cercuri oficiale americane din Geneva nu-și ascund decepția față de rezultatele înregistrate pînă acum. În același timp, din aceleași surse, se fac cunoscute soluțiile întrevăzute de către Washington și se subliniază formula care este cel mai mult agreată. Potrivit unor declarații americane, în momentul de față nu există decît două soluții: unirea Ciprului cu Grecia și acordarea unor garanții internaționale minorității turce sau menținerea independenței statului cipriot. Se atrage atenția că Statele Unite doresc, din motive proprii, realizarea primei variante. După cum se pare atitudinea unor oficialități americane a determinat apariția unor articole critice în unele ziare cipriote care iau atitudine față de ignorarea guvernului cipriot și planurile care ar exista cu privire la înlăturarea actualului regim constituțional al insulei și a unor personalități conducătoare.

Pentru a pune capăt diverselor speculații făcute în presa occidentală cu privire la activitățile sale, mediatorul O.N.U. a dat publicității o declarație în care precizează modul în care el a înțeles să-și aducă la îndeplinire sarcina încredințată. Tuomioja a arătat că în perioada anterioară s-a putut familiariza cu situația din Cipru și cu punctele de vedere ale diverselor părți și că în stadiul actual a devenit util să continue la Geneva studierea tezelor prezentate de către guvernele Angliei, Turciei și Greciei. Ținînd cont de diferiți factori, precum și de declarațiile făcute în vremea din urmă, în cercurile diplomatice geneveze se apreciază că negocierile angajate de Tuomioja, din cauza caracterului lor delicat, ar putea avea un ritm deosebit de lent și s-ar putea întinde pe distanța a mai multor săptămîni, iar rezultatele nu ar apare decît în funcție de o eventuală mlădiere a pozițiilor guvernelor grec și turc. Făcînd pronosticuri în legătură cu desfășurarea îndelungată a tratativelor, unii observatori se referă chiar și la personalitatea mediatorului O.N.U. despre care se spune că este „un negociator prudent și un spirit analitic, dispus să consacre misiunii sale multe săptămîni, dacă nu chiar luni, atunci cînd ar aprecia că succesul nu va fi altfel asigurat decît printr-o gestație a tezelor grecești și turcești" *(France Presse)*.

În ce stadiu se află, în concluzie, problema cipriotă? Punctul ei de plecare nu mai este discutat de fapt, iar convorbirile — în special convorbiri de culise — sînt duse în funcție de interesele diferitelor părți, interese care nu au prea multă legătură cu cele ale populației cipriote. De aici și paradoxul situației actuale: pe insulă există o stare de relativă liniște și orice referire cu privire la o situație încordată este făcută în legătură cu relațiile dintre statele implicate direct sau indirect. Este total absentă, în schimb orice încercare de a se organiza un dialog între reprezentanții celor două comunități cipriote pentru a se profita de încetarea incidentelor și de calmul intervenit în relațiile dintre acestea.

Peter ROHDE

Geneva, 15 iulie

Președintele Argentinei, Arturo Illia, primește pe ambasadorul Republicii Populare Romîne, Dumitru Fara, cu prilejul prezentării scrisorilor de acreditare

MOSCOVA

Sesiunea Sovietului Suprem

Începutul săptămînii a coincis la Moscova cu deschiderea celei de a patra Sesiuni a Sovietului Suprem al U.R.S.S. a celei de a șasea legislaturi. Sesiunea este consacrată examinării unor probleme interne pe marginea raportului prezentat de N. S. Hrușciov, prim-secretar al C.C. al P.C.U.S., președintele Consiliului de Miniștri al U.R.S.S., „cu privire la măsurile în vederea îndeplinirii programului P.C.U.S. în domeniul creșterii bunăstării poporului". A fost de asemenea prezentat proiectul de lege pentru pensionarea colhoznicilor; vor fi examinate chestiuni legate de majorarea salariilor lucrătorilor din învățămînt, din sectorul ocrotirii sănătății, de la gospodăria comunală, din comerț și alte ramuri economice de deservire a populației.

La prima ședință a acestei Sesiuni a participat delegația C.C. al P.M.R. în frunte cu tovarășul Ion Gheorghe Maurer membru al Biroului Politic al C.C. al P.M.R., președintele Consiliului de Miniștri al R. P. Romîne care a fost salutată în mod călduros, în numele deputaților, de președintele Sesiunii.

În ședința comună a celor două camere a fost prezentat raportul lui N. S. Hrușciov. El a arătat că planul septenal (1959—1965) este îndeplinit cu succes. Există toate temeiurile să se presupună că în loc de 80 la sută cît prevede planul, în cursul septenalului, producția industrială va crește după toate probabilitățile cel puțin cu 86 la sută.

În ultimii zece ani, a arătat raportorul, venitul național a crescut în U.R.S.S. de 2,3 ori, iar pe cap de locuitor cu 93 la sută. Veniturile reale ale oamenilor muncii raportate la fiecare persoană care lucrează au sporit cu 61 la sută.

Proiectul de lege prezentat Sesiunii, în legătură cu problemele pensiilor și ajutoarelor pentru colhoznici, prevede instituirea unui fond unional de asigurare socială a colhoznicilor pe baza vărsămintelor făcute de colhozuri și a alocațiilor anuale în cadrul bugetului de stat.

Potrivit celui de al doilea proiect de lege, vor beneficia de cîștiguri sporite peste 18 milioane de oameni dintre care 4 800 000 de lucrători din învățămînt, 500 000 de medici, și aproximativ 2 800 000 de alți lucrători pe tărîmul medicinei. Creșterea salariilor tarifare prevăzute în proiectele de lege va fi aplicată începînd cu luna octombrie 1964 și se va încheia în trimestrul IV al anului 1965. Sarcina esențială în domeniul economiei naționale, a spus în încheierea raportului său șeful guvernului sovietic, constă în a ridica neîncetat productivitatea muncii, ceea ce se poate realiza numai pe baza progresului tehnic neîntrerupt în toate ramurile economiei naționale, a chimizării, îmbunătățirii calității și siguranței mașinilor, pe baza

modernizării utilajelor, a mecanizării și automatizării complexe a producției, a ridicării nivelului tehnic cultural al tuturor oamenilor muncii.

■

Presa sovietică a publicat notele adresate de guvernul sovietic guvernului S.U.A. și guvernului R. F. Germane în legătură cu crearea așa-numitelor forțe nucleare multilaterale ale N.A.T.O.

„Guvernul sovietic, se arată în nota adresată guvernului american, a avut prilejul să atragă atenția că așa-numitele forțe nucleare «multilaterale» ale N.A.T.O. constituie în primul rînd un mijloc de camuflare a accesului în fapt a Germaniei occidentale la arma nucleară".

Urmînd în mod consecvent politica păcii și coexistenței pașnice, Uniunea Sovietică s-a pronunțat și se pronunță pentru adoptarea unor măsuri colective împotriva răspîndirii armei nucleare, sprijină în mod activ proiectul de creare a unor zone denuclearizate în diverse regiuni ale lumii precum și alte măsuri orientate spre consolidarea păcii și asigurarea securității popoarelor. „Totuși, în legătură cu experiențele periculoase întreprinse de unele țări din N.A.T.O. care provoacă o alarmă întemeiată pentru cauza păcii, guvernul sovietic consideră de datoria sa să arate urmările grele și poate inevitabile pe care le pot avea asemenea măsuri".

„Guvernul sovietic — se spune în notă — sincer interesat în asigurarea condițiilor unei coexistențe pașnice trainice, vital necesară tuturor țărilor și popoarelor, își exprimă speranța că guvernul S.U.A. va avea o atitudine plină de atenție față de considerentele expuse și, ținînd seama de răspunderea înaltă care-i revine, se va abține de la acțiuni incompatibile cu sarcina menținerii și consolidării păcii internaționale".

N. PĂTRAȘCU

SAN FRANCISCO

Înaintea desemnării candidatului republican

Începînd de luni, după părerea corespondenților aflați la fața locului, Statele Unite asistă la cel mai mare spectacol de televiziune al anului. 250 de mii de dolari au cheltuit cele trei rețele principale de televiziune americane (C.B.S., N.B.C., A.B.C.) pentru a asigura transmiterea în direct de la San Francisco a lucrărilor Convenției partidului republican. Rețeaua de televiziune A.B.C. și-a asigurat pentru transmisiile sale colaborarea fostului președinte D. Eisenhower (pentru suma de 50 000 de dolari).

Lucrările se desfășoară la Cow Palace, arenă de vaste dimensiuni, situată într-o suburbie a San Francisco-ului.

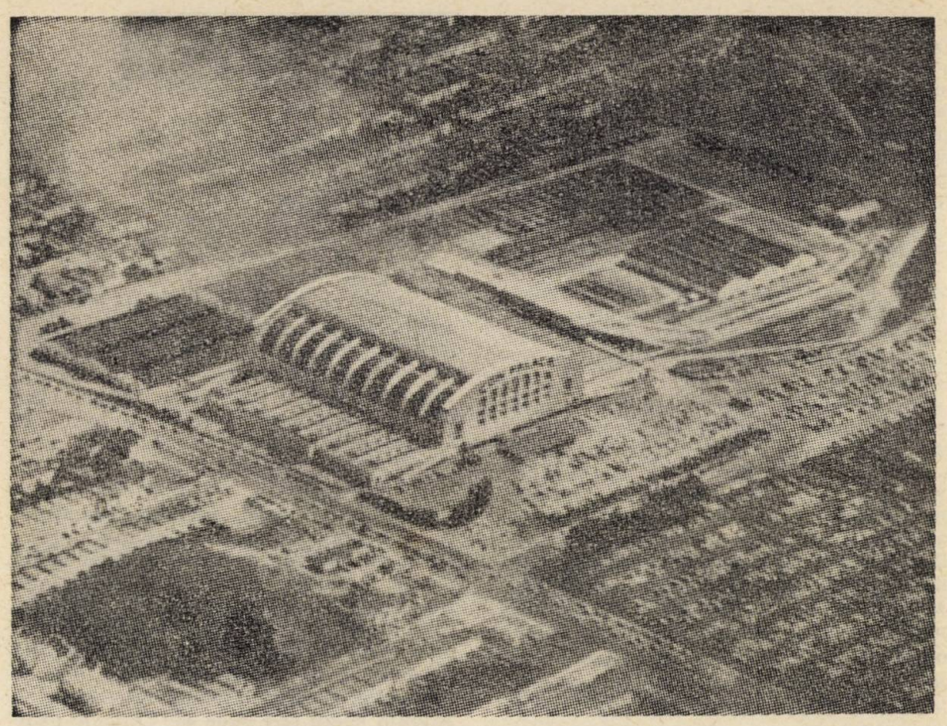

Cow Palace, din San Francisco, unde s-au desfășurat lucrările Convenției naționale a partidului republican

Punctul culminant urmează să survină în primele ore ale zilei de joi, cînd convenția va desemna pe candidatul prezidențial al partidului republican la alegerile din 4 noiembrie. Între timp, participanții la convenție și telespectatorii americani vor fi asistat la un adevărat maraton oratoric. O statistică referitoare la cei 1 308 delegați arată că ei au vîrsta medie de peste 40 de ani, iar venitul mediu al delegaților depășește 15 mii de dolari anual. Atît în arena de la Cow Palace, cît și în fața ei, precum și în oraș, există o adevărată atmosferă de carnaval. După cum transmit corespondenții agențiilor de presă, în sală domnește un vacarm neostenit, întreținut de numeroase orchestre și numai cu intermitențe delegații din sală pot auzi cuvîntările rostite la tribună.

Cartierul general al senatorului Goldwater se află la un etaj al hotelului Mark Hopkins, iar cel al guvernatorului Scranton la o distanță de numai două etaje. Circuite închise de televiziune și centrale telefonice speciale mențin legătura permanentă cu locul desfășurării convenției. 500 de fete au fost recrutate pentru a distribui materiale în favoarea senatorului Goldwater în rîndul delegațiilor la convenție. Ele poartă pălării de cowboy, fuste galbene, bluze albe și fular bleu. Agentele electorale ale guvernatorului Scranton sînt îmbrăcate în albastru, alb și roșu.

Desfășurarea de forțe este amplă în ambele tabere. Dar, se pare că pozițiile deținute de partizanii senatorului Goldwater nu mai pot fi zdruncinate. Tentativele de ultima oră întreprinse în această direcție de guvernatorul Scranton n-au dat rezultate palpabile. Provocarea făcută de acesta în vederea unei dezbateri în contradictoriu cu senatorul Goldwater în fața convenției, a fost pur și simplu respinsă. Pe de altă parte, o moțiune prezentată în ziua deschiderii lucrărilor de partizanii guvernatorului Scranton și menită să excludă delegațiile acelor state unde se aplică discriminarea rasială a fost respinsă de majoritate.

Această evoluție se conturase cu precizie încă din momentul în care, în ajunul deschiderii convenției, fusese dat publicității proiectul platformei electorale. În Comitetul de redactare format din 106 persoane, partizanii senatorului Goldwater se aflau într-o majoritate de 7 la 3. Ca de obicei, o mare parte a acestui text este consacrată atacurilor împotriva partidului democrat, care în prezent deține atît frînele administrației cît și majoritatea în Congres. Programul de politică internă urmează în linii mari părerile deja cunoscute ale senatorului Goldwater. Încercarea adepților guvernatorului Scranton de a aduce o prevedere asupra constituționalității legii cu privire la drepturile civile s-a soldat fără nici un rezultat, ca de altfel și încercarea de a se include un amendament menit să condamne organizațiile extremiste de dreapta de tipul „John Birch Society". Două prevederi ale platformei sînt considerate ca venind împotriva unor recente hotărîri ale Curții Supreme. Spre deosebire de platforma republicană din 1960, în actuala platformă nu se mai menționează necesitatea ajutorului federal pentru educație și în vederea „eliminării cocioabelor și modernizării centrelor urbane muncitorești" (A.F.P.).

În general partea de politică internă se ridică împotriva unei prea mari autorități federale și conține, de asemenea, unele prevederi antisindicale. Pe plan extern, platforma se caracterizează după părerea a numeroși observatori printr-un anticomunism delirant și un total divorț de realitatea contemporană. S-ar părea că acele ceasornicelor autorilor programului electoral s-au oprit în loc cu cel puțin un deceniu în urmă. Esența părții de politică externă o constituie revitalizarea războiului rece în toate compartimentele sale. Președin-

tele comitetului național al partidului democrat, John M. Bailey, comentînd acest document, declara: „Propunerile în domeniul politicii interne sînt o colecție de idei și programe pe care Congresul — inclusiv mulți membri ai partidului republican — le-a respins de mult... În politica externă programul republican sună ca o chemare în favoarea unei noi și extravagante politici pe marginea prăpastiei războiului... Pacea nu este niciodată menționată ca un țel pentru America și pentru lume... În cel mai bun caz politica externă propusă este iresponsabilă, în cel mai rău, acest document propune o politică de război".

În momentul în care revista noastră intră la tipar, datorită diferenței orare existente față de coasta Pacificului, nu a avut loc încă primul tur de scrutin în vederea desemnării candidatului prezidențial. Ceea ce se cunoaște în schimb, și aceasta încă din preajma deschiderii Convenției republicane, dintr-un sondaj al societății de radioteleviziune N.B.C., este că în cazul unei candidaturi a senatorului Goldwater, majoritatea alegătorilor republicani vor vota în favoarea candidatului partidului democrat, președintele Johnson. Potrivit sondajului, președintele Johnson ar primi 70 la sută din voturi, iar Goldwater 21 la sută.

A. TEODORU

Eliberarea lui Siqueiros

După o detențiune de aproape patru ani, pictorul David Alfaro Siqueiros a fost pus în libertate printr-un decret de grațiere semnat de președintele Mexicului. Alături de Diego Rivera, Siqueiros este unul dintre cei mai de seamă artiști mexicani în domeniul picturii murale (care în arta acestei țări reprezintă una din modalitățile artistice de seamă). În tot timpul detențiunii sale, numeroase personalități din viața artistică mondială, precum și reprezentanți ai păturilor celor mai diferite ale opiniei publice din întreaga lume, au semnat scrisori cerînd punerea sa în libertate.

LEOPOLDVILLE

„Formula Chombe"

La ora cinci dimineața, încă somnoros, îmbrăcat doar într-o pijama, Cyrille Adoula îl aștepta, pe terasa reședinței sale, pe Moise Chombe. Era în dimineața agitată cînd liderul katanghez revenise în grabă la Leopoldville; Adoula și Chombe s-au îmbrățișat. Antipatiile fuseseră date uitării? Păreau doi vechi prieteni care se regăsesc. Totuși, umbrele trecutului le dădeau tîrcoale. Cuvinte grele, adresate reciproc, au înveninat pînă recent relațiile celor doi politicieni. Îndelunga îmbrățișare avea, pare-se, semnificația unui ceremonial la sfîrșitul perioadei de dușmănie. Dar puține zile au trebuit să treacă pentru ca vechea prăpastie să se redeschidă între cei doi. Adoula spera să-l vadă pe Chombe printre subalternii săi din guvernul de la Leopoldville. Chombe inversa rolurile. În ziua cînd Kasavubu semna legea privind numirea lui Chombe drept prim-ministru, Adoula părăsea Leopoldville. Atmosfera capitalei îl deranja. Prefera să absenteze de la instalarea lui Chombe în fotoliul pe care abia îl părăsise. Singurătatea unei ferme situată la 40 km de Leopoldville i se părea mai agreabilă. Retragerea fostului premier indica un act de nemulțumire. Ambițiosul Adoula (deși cultivă aparențe de modestie) s-a refugiat în afara capitalei în așteptarea unui moment mai prielnic pentru persoana sa. Împăcarea cu Chombe n-a durat mai mult decît minutul îmbrățișării matinale...

Chombe n-a schițat nici un gest de discreție spre a trece sub tăcere cea mai proaspătă dintre neînțelegerile sale cu Adoula. El a declarat presei că în constituirea guvernului său a întîmpinat „dificultăți pînă în ultimul moment", indicînd drept sursă a acestor dificultăți „anumiți membri ai fostului cabinet". Aluzia la Adoula era vizibilă. Eșecul (cel puțin la suprafață) al lui Adoula de a bloca formarea unui guvern cu o fizionomie ce nu îi era pe plac a precipitat temporara lui retragere din Leopoldville.

Observatorii reținuseră promisiunea lui Chombe de a forma un guvern dinamic, din oameni ce nu s-au uzat în exercițiul funcțiilor ministeriale. Dar în guvernul prezidat de fostul lider din Katanga întîlnim nume cunoscute. Ministerul de Interne și cel al Funcțiilor Publice îl deține Munongo, personaj ce evocă o epocă întunecată din istoria Katangăi. În provincia ce amenința cu secesiunea, Munongo era ministru de interne și în contul său sînt înscrise destule întîmplări care i-au atras oprobriul opiniei publice. „Împăratul" Kalonji s-a mulțumit cu titlul de ministru al agriculturii. Componența guvernamentală indică prezența dreptei în posturile-cheie. Se pare că toate eforturile au fost depuse spre a nu nemulțumi „grupul de la Binza". Denumirea acestui grup provine de la o suburbie a Leopoldville-ului în care, în 1960, un grup de politicieni aparținînd dreptei (Bomboko, Maboti, Nendaka) s-a coalizat spre a înlătura pe Lumumba. Dispunînd de sprijin exterior, „grupul de la Binza" exercită o influență (de culise) considerabilă asupra vieții politice congoleze.

Printre membrii noului guvern, la departamentul sănătății publice, a fost anunțat A. Lubaya, unul din liderii Comitetului național de eliberare cu sediul la Brazzaville. Dar această numire s-a făcut fără asentimentul acestei grupări de stînga congoleză care a luat o atitudine netă împotriva formației ministeriale condusă de Chombe, refuzînd să se asocieze unei politici caracterizată drept aventurieră. Forțele de stînga resping jocul dreptei, socotindu-l drept o capcană. Atitudinea lor se exprimă și în intensificarea operațiunilor trupelor de partizani. S-a vorbit de o acalmie pe frontul militar în zilele tratativelor de la Leopoldville. Acum, însă, s-au înmulțit știrile despre ciocniri. După relatările agențiilor, armata guvernamentală n-a reușit să obțină succese. Pozițiile partizanilor s-au consolidat, noi centre populate au trecut sub controlul lor și, actualmente, întreaga regiune a Katangăi de nord este ocupată de răsculați.

Primele acte ale noului guvern au fost așteptate cu justificată nerăbdare. Se pomenea despre eventuala eliberare a lui Gizenga. Eliberarea întîrzie. Ziarul belgian *Le Peuple*, cunoscut ca bine informat în problemele congoleze, se întreba dacă Gizenga mai este în viață. „În cazul în care fostului președinte al Partidului solidarității africane i s-a întîmplat o nenorocire — scria ziarul — acest lucru poate provoca un scandal ale cărui urmări vor fi grave".

Dacă măsurile promise întîrzie, în schimb noul guvern s-a dovedit prompt în privința revenirii în Congo a mercenarilor din Katanga care fugiseră în Angola vecină. Sute de jandarmi katanghezi și ofițerii lor europeni s-au pus la dispoziția armatei guvernamentale („la cererea primului ministru Chombe și cu consimțămîntul generalului Mobutu și al președintelui Kasavubu" — anunță *France Presse*).

Jandarmii katanghezi urmează să intre în acțiune împotriva partizanilor. Munongo s-a deplasat în vechiul său fief de la Elisabethville unde a declarat: „Trebuie să începem să pacificăm țara. Trebuie să aflăm motivul rebeliunii și să căutăm o soluție". O „pacificare" cu ajutorul mercenarilor sugerează un vast plan de represiune. Aplicarea lui a debutat prin acuzațiile aduse de Chombe unor state africane în sensul că ar provoca și întreține tulburările din Congo. Repetarea paralelă a frazelor despre „reconcilierea națională" pare destinată influențării opiniei publice.

Deși aflată abia la începuturile ei, „formula Chombe" nu oferă perspectiva de a descurca ghemul încîlcit al politicii congoleze.

Eugeniu OBREA

TOKIO

Continuitate

Partidul liberal-democrat care deține de 16 ani (mai exact de la 15 octombrie 1948 cînd a fost constituit al doilea cabinet Yoșida) majoritatea în parlament, l-a reales ca lider al partidului pe Hayato Ikeda. În virtutea acestei hotărîri, Ikeda continuă să asume și conducerea guvernului pînă la viitoarele alegeri care vor avea loc în 1967, bineînțeles dacă evenimente neprevăzute nu vor modifica situația.

Tradiția de a se desemna la fiecare doi ani liderul partidului liberal-democrat — care, în condițiile actuale, devine automat șef al guvernului — are valoarea unei verificări a popularității în propriile rînduri. În 1960, politica lui Nobosuke Kishi — reprobată în mari manifestații de protest, care și-au găsit ecou și în parlament, au determinat partidul liberal-democrat să se grupeze în jurul lui Ikeda care, ca economist și diplomat în afara disputelor dintre fracțiuni, nu a suscitat nici o controversă. În 1962, realegerea lui Ikeda n-a întîmpinat vreo opoziție serioasă, ținînd seama că se prezenta cu un bilanț pozitiv în privința situației economice și a comerțului exterior. Acum, o dată cu dezvoltarea economică, cu modernizarea orașelor și a mijloacelor de transport, la bilanț s-a adăugat o nouă realizare : construirea de uzine și chiar a unor orașe întregi pe terenurile smulse mării prin indiguiri, și umplerea golfurilor cu pămînt și nisip. În discuția desfășurată, firește, s-au făcut referiri și la elemente negative. După cum semnalează *New York Times*, cu toate că ritmul de dezvoltare al economiei s-a păstrat, „prestigiul lui Ikeda a avut de suferit din pricina tendințelor inflaționiste care au dus la o creștere cu 20 la sută a prețurilor în ultimii trei ani".

Deși la congresul partidului de guvernămînt au existat și fracțiuni cu orientare diferită, Ikeda a izbutit totuși să obțină — chiar în primul tur de scrutin — majoritatea absolută necesară. La desemnarea premierului de către cei 288 de deputați și 143 de senatori — adică de către întregul grup parlamentar liberal-democrat — împreună cu 46 de reprezentanți ai organizațiilor prefecturale, s-a dat o luptă strînsă. Corespondentul agenției *France Presse* aprecia că dacă în străinătate evenimentul nu a fost consemnat în mod deosebit, „aceasta se datorește pe de o parte faptului că alegerea făcută nu va schimba absolut nimic fundamental în orientarea politicii japoneze, care va rămîne în mîinile conservatorilor și prietenilor lor, iar pe de altă parte faptului că totul s-a petrecut într-un cadru intern și nu la tribuna Camerei sau în alt loc public." Ikeda a întrunit 242 de voturi. După el, cele mai multe voturi — 160 — a întrunit Eisaku Sato, care a fost pe rînd ministru pentru problemele științei și ministru pentru organizarea Jocurilor Olimpice. Victoria lui Ikeda i-a dezamăgit pe principalii săi concurenți care își întemeiaseră tactica pe ciuntirea treptată a prestigiului actualului premier ; o împărțire a voturilor la prima numărătoare, fără realizarea majorității absolute de către vreunul din candidați, ar fi îngăduit să i se ceară lui Ikeda să părăsească scena politică pentru a lăsa refacerea unității partidului în seama unei alte personalități.

Dar majoritatea liberal-democrată a preferat politica lui Ikeda pe plan economic. Un rol însemnat l-a avut în această privință politica de dezvoltarea contactelor, în special economice, cu toate țările. Marile societăți Mitsui, Mitsubishi, Sumitomo, Federația organizațiilor economice și numeroase alte companii contează pentru dezvoltarea în continuare a economiei japoneze, pe lărgirea relațiilor cu toate statele.

La Congresul partidului liberal-democrat, poziția guvernului față de problemele internaționale a fost considerată — pozitiv — ca „prudentă". Sînt concludente pentru această „prudență" pozițiile adoptate în legătură cu două probleme ale Asiei de sud-est : Vietmanul de sud și disputa malayezo-indoneziană, așa cum au apărut în momentul cînd se impunea precizarea unei atitudini. În amîndouă cazurile, Japonia nu a dat curs sugestiilor sau cererilor unor puteri occidentale care doreau să primească sprijin în favoarea pozițiilor lor.

În același timp, nu s-au concretizat nici tatonările întreprinse de unele state pentru eventuala creare a N.E.A.T.O. (pactul Asiei de nord-est), nici pentru extinderea S.E.A.T.O.

Hayato SENAGA

Tokio, 15 iulie

Demonstrație a țăranilor japonezi la Tokio, pentru stabilizarea prețurilor la produsele agricole

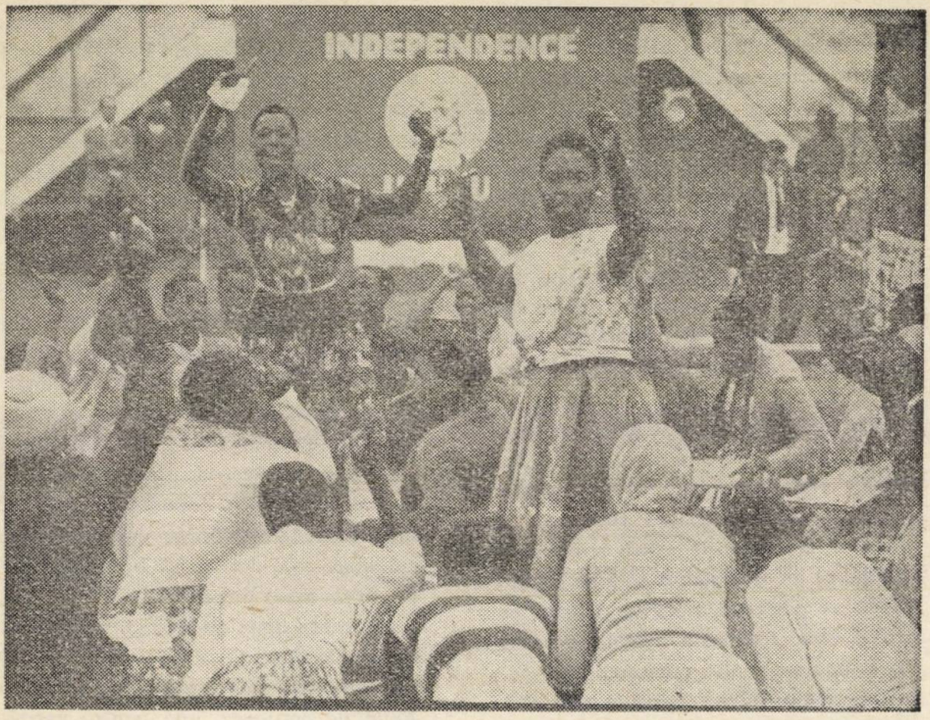

Aspect de la festivităţile ce au avut loc cu ocazia proclamării independenţei statului Malawi

SAIGON

După propunerea lui U Thant

În intensa activitate diplomatică desfăşurată în jurul situaţiei din sud-estul asiatic, elementul nou al săptămînii care a trecut a fost declaraţia făcută de secretarul general al Organizaţiei Naţiunilor Unite, U Thant, în legătură cu perspectivele de soluţionare în această zonă. Luînd cuvîntul în cadrul unei conferinţe de presă ţinută la sediul ONU, U Thant a declarat că „metodele militare nu vor aduce pacea în Vietnamul de sud". „Este din ce în ce mai evident — a continuat secretarul general — că singura alternativă raţională rezidă în negocieri politice şi diplomatice care chiar la această oră tîrzie pot oferi unele şanse de soluţionare. Cred de asemenea că o întoarcere la masa conferinţei de la Geneva oricît de tardivă ar putea avea rezultate utile. În cazul unui acord între părţile interesate, ONU poate intra în scenă pentru a verifica eficienţa

Jodrell Bank în iulie

Jodrell Bank a devenit unul din cele mai importante centre ale tinerei ramuri a ştiinţei care este radioastronomia. Cel mai nou şi mai modern instrument în slujba acestei ştiinţe, un uriaş radiotelescop manevrabil, a fost pus aci în funcţiune. El va oferi oamenilor de ştiinţă posibilităţi mai largi de a pătrunde în regiunile extreme ale Universului, unde orice observaţie optică fusese imposibilă. De cînd oamenii studiază firmamentul cu raţiunea lor cercetătoare, lumina şi măsurătoarea optică au fost mijloacele de culegere a tuturor informaţiilor despre Cosmos. In ultimul deceniu aceasta s-a realizat mai ales cu ajutorul marilor telescoape cu oglinzi şi a plăcii fotografice, care înregistrează mult mai precis decît ochiul. Dar lumina vizibilă este numai o mică porţiune a întregului spectru al radiaţiilor. Şi radioastronomia priveşte printr-o altă mare fereastră spre Univers care este plin de puternice radioemiţătoare de tot felul.

Un post de radio pe pămîntul nostru care emite cu o putere de 1 000 kW este considerat ca un emiţător puternic. În configuraţia stelară a Cassiopeei există o sursă radiofonică, a cărei putere este apreciată la o mie de miliarde de kW. Unele din aceste misterioase „stele-proiectoare" constituie adevărate posturi de radioemisie ale Universului. De asemenea un eveniment cosmic, cum a fost de pildă ciocnirea a două uriaşe sisteme solare în configuraţia Lebedei, fiecare sistem fiind mai mare decît calea noastră lactee, se transformă într-un puternic emiţător.

Scoicile de oţel de la Jodrell Bank îndreptate spre cer sînt instrumente pămînteşti de recepţie. Instrumentul dat în funcţiune în 1957, cu o scoică de 80 metri, cîntăreşte peste 2 000 de tone. Două vechi vase de război britanice au livrat părţile mecanismului mobil al instalaţiei. Acest radiotelescop manevrabil, cel mai mare din lume, aduce servicii excelente.

Cu cît mai mare este scoica radar a radiotelescopului, cu atît mai bune perspective există de a lua contact cu anumite semnale din spaţiul cosmic, a le identifica şi a le măsura după depărtarea şi dimensiunea lor. Dar dificultăţile tehnice impun o limită. Telescopul nr. 2 de la Jodrell Bank are o scoică de 40 metri, iar în Australia există un instrument de 70 m. S.U.A. au încercat să construiască un instrument de 200 m, un adevărat gigant dar au trebuit să renunţe, deoarece dificultăţile construirii cu o precizie milimetrică a unei scoici de oţel cîntărind mai multe mii de tone s-au dovedit a fi de neîntrecut.

Nu este de mirare că savanţi ca profesorul Bernard Lovell de la Manchester Jodrell Bank şi profesorul Martin Ryle din Cambridge cu uriaşele dar fixele sale instrumente s-au concentrat în întregime asupra radioastronomiei. Condiţiile climaterice engleze şi cerul aproape permanent acoperit interzic astronomilor observarea optică a cerului.

Marele radiotelescop nr. 1 „priveşte" acum spre Venus. Ploaia biciuieşte construcţia de oţel, dar prin nori, atmosferă şi spaţiul cosmic semnalele radio ajung pînă la planeta Venus şi se înapoiază sub forma unor ecouri slabe. Telescopul nr. 2 este îndreptat asupra unei constelaţii situată la o depărtare de 5 miliarde ani lumină. Slabele semnale prin radio pot fi identificate, ele fac punte peste spaţiu şi timp în dimensiuni de neimaginat. Este o călătorie în trecut, căci aceste raze radiofonice relatează despre un Cosmos care a existat într-un timp în care pămîntul nostru nu exista încă. Cînd s-a născut pămîntul nostru, semnalele se aflau pe drum de milioane de ani ; ele goneau prin spaţiul cosmic cînd primele raze ale Soarelui au nimerit suprafaţa pămîntului încă pustie şi goală, cînd s-au înregistrat primele semne de viaţă, cînd dinozaurii dominau planeta noastră, cînd omul se afla la începuturile sale. Dar acum, într-o zi de iulie a anului 1964 a erei noastre, aceste solii din timpuri străvechi ating o superantenă sensibilă şi ajung la capătul călătoriei lor.

Acustic, mesajele din Cosmos se înfăţişează ca un scîrţîit dizonant, care creşte şi scade, al electronilor după îndelungata lor călătorie. Semnalele apar ca o linie roşie pe un instrument de înregistrare, sînt înmagazinate de un calculator electronic şi apoi transmise mai departe lui Atlas, cel mai mare creier electronic din lume. El se află la Universitatea Manchester şi analizează ceea ce ne relatează stelele şi norii de hidrogen de la periferia Universului.

Radioastronomia a deschis multe perspective noi, a lărgit graniţele cunoştinţelor ştiinţifice. La limitele extreme ale Universului perceptibil au fost descoperite mult mai multe surse de radioemisie decît se credea, un număr uriaş de sisteme stelare, care se îndepărtează de noi aproape cu viteza luminii. Prin aceasta vechea ceartă în legătură cu originea Universului a luat o nouă cotitură. Profesorul Fred Hoyle (Cambridge) a dezvoltat teoria că întreaga creaţie materială se află într-o stare de echilibru în cadrul căreia constelaţiile se nasc, îmbătrînesc şi mor, dar în acelaşi timp se formează permanent noi sisteme stelare din elementul primar pe care îl constituie hidrogenul.

Împotriva lui Hoyle se pronunţă acei astronomi care, din expansiunea permanentă a Universului trag concluzia că întreaga evoluţie a început cu o explozie primară şi că de-atunci lumile tind tot mai mult să se îndepărteze unele de altele. Primele rezultate ale cercetătorilor radioastronomiei par să dea dreptate celei de a doua ipoteze. Dar în acest domeniu mai există atît de multe lucruri vagi, necunoscute, misterioase, necercetate, sînt permise cele mai îndrăzneţe ipoteze, încît multe generaţii de savanţi vor avea încă un extrem de vast cîmp de cercetare.

(După Süddeutsche Zeitung)

traducerii în viață a unei asemenea înțelegeri".

Această declarație a lui U Thant, apreciată în cercurile de presă de la ONU ca „o luare de poziție cît se poate de categorică în favoarea unei soluții negociate în Vietnam" *(France Presse)*, a suscitat de îndată comentarii în principalele capitale occidentale, unde, după cum se știe, ideea conferinței a fost luată în considerare într-un fel sau altul.

La Paris, în cercurile oficiale se declară că „părerile franceze coincid cu cele ale secretarului general al ONU". Transmițînd această știre, comentatori de presă adaugă că în aceste cercuri se reia ideea unei reconvocări a conferinței celor 14 pentru reglementarea problemei laotiene.

La Londra, propunerea lui U Thant a fost considerată ca un eveniment ce nu putea fi luat în considerare. Aceasta și explică de ce reacțiile engleze au parcurs o gamă întreagă de tonuri de la o „reținere prudentă" la demonstrarea „inoportunității în circumstanțele actuale" a convocării unei conferințe în problema Vietnamului. Corespondenții din capitala Marii Britanii recunosc că propunerea lui U Thant a provocat un viu interes în cercurile diplomatice și că ea va face incontestabil obiectul întrevederilor pe care secretarul general al ONU le va avea la 23 și 24 iulie la Londra cu oficialitățile britanice. Pînă atunci, purtătorul de cuvînt al Ministerului de Externe, expunînd poziția guvernului în această problemă, nu a făcut decît să repete declarația din 4 iunie a lui Richard Butler, și anume că o reuniune în problema Vietnamului „n-ar putea oferi nici un avantaj".

S-au înregistrat reacții favorabile în Indonezia (ministrul de externe Subandrio) și în Canada (declarațiile ministrului de externe Paul Martin).

Declarațiile secretarului general al ONU sînt primite defavorabil la Washington.

Departamentul de Stat a răspuns direct la propunerea lui U Thant, deși aceasta nu este considerată ca o „propunere oficial formulată". Richard Phillips, purtătorul de cuvînt al Departamentului de Stat, a făcut o declarație în care a lăsat să se înțeleagă că nu este împărtășită opinia formulată de U Thant în legătură cu convocarea unei conferințe internaționale în problema vietnameză. „Departamentul de Stat — scrie *New York Times* — a dat un răspuns glacial la propunerea secretarului general al Națiunilor Unite, U Thant, pentru reconvocarea conferinței de la Geneva din 1954 în vederea unor negocieri menite să ducă la instaurarea păcii în Vietnamul de sud. Dar acest lucru nu înlătură esența declarației secretarului general care constă în necesitatea tratativelor... Faptul că U Thant s-a arătat dispus să ia poziție în această problemă delicată s-a datorat probabil sentimentului său de îngrijorare ca urmare a afirmațiilor larg răspîndite în legătură cu posibilitatea extinderii conflictului din Vietnam".

În reconsiderarea politicii față de Vietnam, care a avut și are loc după cît se pare în cercurile conducătoare din Statele Unite, ideea unei conferințe este în momentul de față exclusă. Continuă „consolidarea" echipei americane de la Saigon. Președintele Johnson a anunțat numirea lui Michael Forrestal, în locul lui William Sullivan în fruntea Comitetului interministerial însărcinat cu coordonarea politicii guvernamentale americane față de Vietnamul de sud, organism creat abia cu cîteva luni în urmă. Se consideră că Forrestal este de mai multă vreme unul dintre membrii influenți ai Consiliului național de securitate al S.U.A.

La Rabat, regele Hasan al Marocului a primit pe vicepreședintele Indiei, Zakir Hussein (în dreapta)

Convenția republicană, care are loc la San Francisco și întețirea bătăliei între Goldwater și Scranton a pus oarecum în umbră discutarea (cel puțin în prezent) a problemelor legate de politica americană în sud-estul asiatic. În afara paragrafelor din programul republican care atacă politica Administrației în această zonă, problema ca atare în fondul ei nu va fi probabil abordată înainte de începerea propriu-zisă a campaniei de către candidatul republican investit cu depline puteri.

Pînă atunci, reține atenția faptul că în opinia publică americană sentimentul unei politici realiste în problema sud-estului asiatic se concretizează tot mai mult. Un grup de profesori și pedagogi americani membri ai partidului democrat a trimis o scrisoare Departamentului de Stat în care a insistat asupra unei soluții negociabile în Vietnamul de sud, avertizînd împotriva unor afirmații sau planuri irresponsabile de extindere a conflictului. În același timp, a fost dată publicității chiar în aceste zile stenograma dezbaterilor din Comisia senatorială pentru afacerile externe în care a fost abordată politica americană în Asia de sud-est.

Senatorii prezenți la dezbatere au cerut din partea lui MacNamara precizări în legătură cu declarațiile făcute de amiralul Felt, fost comandant al forțelor S.U.A. în Pacific, și generalul Harkins, fost comandant al forțelor S.U.A. în Vietnamul de sud în sensul unei pregătiri a extinderii conflictului. „Cine vorbește în numele politicii americane? Ei fac afirmații care nu au fost comunicate acestei comisii ca fiind politica oficială americană" — a declarat senatorul Hickenlooper. La rîndul său, președintele Comisiei, senatorul Fulbright, a sugerat că asemenea declarații urmăresc exercitarea de presiuni asupra Administrației".

Răspunzînd la scrisoarea menționată mai sus (a grupului de profesori și pedagogi americani) Departamentul de Stat a reafirmat următoarele: „Oricine ar examina declarațiile președintelui în legătură cu Vietnamul de sud știe că scopul pe care-l urmărim noi este pacea, și pentru a cita cuvintele președintelui, „noi nu intenționăm să ne pripim și nu căutăm să lărgim războiul".

Din presa americană se desprinde sentimentul că propunerea formulată de U Thant nu poate fi însă ignorată atît de ușor, după cum S.U.A. nu pot ignora poziția altor părți. În acest sens, secretarul de stat Rusk a deplîns încă o dată, în cursul unui interviu acordat televiziunii vest-germane, faptul că Statele Unite „nu au găsit încă mijlocul de a elabora o politică comună" cu aliații săi.

Săptămînile viitoare, secretarul general al ONU, U Thant, va vizita, după cum se știe, printre altele, Londra și Moscova. Comentatorii sînt de părere că în cursul acestei călătorii el va face un schimb de păreri cu cei doi copreședinți ai conferinței de la Geneva asupra propunerii pe care a formulat-o recent.

Ștefan CORNU

CAIRO

Problemele Conferinței

„Cairo a devenit capitala Africii" (cum se exprimă unele agenții) pentru perioada în care capitala R.A.U. este sediul Conferinței miniștrilor de externe ai țărilor membre ale Organizației Unității Africane și apoi, între 17 și 21 iulie, al Conferinței șefilor de state și guverne ale țărilor continentului african. Drapelele tuturor statelor participante au împodobit străzile capitalei, iar cele două mari hoteluri ale orașului, unde delegațiile sosite au început să lucreze la pregătirea dosarelor ce urmează a fi prezentate Conferinței O.U.A., și-au închis porțile pentru turiști. În marea sală a Conferinței, unde de obicei au loc reuniunile Ligii Arabe, s-a deschis luni Conferința miniștrilor de externe ai celor 34 de țări membre ale O.U.A. care va pregăti ordinea de zi definitivă a Conferinței șefilor de state și guverne africane ce va începe vineri.

Presa egipteană comentează pe larg importanța actualei reuniuni la nivel înalt, împrejurările în care se desfășoară lucrările ei, ca și ordinea de zi provizorie care se află în centrul discuțiilor miniștrilor de externe. După cum s-a anunțat, această ordine de zi cuprinde, printre altele, raportul secretarului general al O.U.A., clasificarea rezoluțiilor și recomandărilor sesiunilor ordinare ale Consiliului ministerial, alegerea secretarului general al O.U.A. și stabilirea sediului organizației. Sesiunea de la Dakar, din mai, a Consiliului ministerial al O.U.A. a recomandat ca sediul să fie stabilit în orașul Addis Abeba și, după cît se pare, aceasta va fi alegerea. În legătură cu desemnarea secretarului general al Organizației, revista egipteană *Rosa el Youssef*, citează pe Diallo Telli, șeful delegației Guineei la O.N.U. drept candidat la acest post. Sînt menționate însă de asemenea numele lui Coulibaly Sori, reprezentantul statului Mali la O.N.U. și al lui Mongi Slim, ministrul de externe al Tunisiei.

Pe ordinea de zi a Conferinței sînt incluse și probleme ca lupta pentru unitatea economică și politică a Africii și dezvoltarea relațiilor de prietenie între țările africane, lichidarea rămășițelor colonialismului, condamnarea politicii de apartheid din Republica Sud-Africană, situația din Rhodesia de sud și din coloniile portugheze din Africa. În legătură cu aceasta, va fi discutat raportul miniștrilor de externe ai Liberiei. Republicii Malgașe, Sierrei Leone și Tunisiei — care au fost însărcinați de O.U.A. să ceară Consiliului de Securitate o nouă examinare a situației din Africa de Sud și din coloniile portugheze, precum și raportul „Comitetului celor 9" pentru acordarea de ajutor mișcării de eliberare națională a popoarelor de pe continentul african, cu sediul la Dar-es-Salaam.

În sfîrșit, reprezentanții celor 34 de state africane vor examina problema reglementării conflictelor de frontieră algero-marocan, somalo-etiopian și somalo-kenyan. De altfel, paralel cu desfășurarea Conferinței miniștrilor de externe, în capitala R.A.U. continuă discuțiile în această chestiune dintre delegațiile Somaliei și Kenyei, și Somaliei și Etiopiei. Își continuă, de asemenea, lucrările comisia ad-hoc instituită de O.U.A. pentru studierea diferendului algero-marocan. Potrivit afirmațiilor cercurilor apropiate de această comisie, ea analizează în prezent răspunsurile guvernelor Marocului și Algeriei la chestionarul comisiei, care vor constitui baza prealabilă a formulărilor de recomandări.

Secretarul general al O.N.U., U Thant, care se scuzase în ultimul moment că nu poate asista la prima conferință de la Addis Abeba, (din 1963) a fost invitat pentru a doua oară. El a anunțat că va fi oaspetele Conferinței de la Cairo în zilele de 16 și 17 iulie.

Anunțarea sosirii noului prim-ministru congolez Moise Chombe la masa tratativelor a provocat vii proteste. Agenția MEN anunța că miniștrii de Externe africani au adresat președintelui Kasavubu o telegramă cerîndu-i ca Chombe să nu participe la Conferință.

Pregătită cu minuțiozitate, actuala Conferință de la Cairo survine un an după crearea Organizației Unității Africane și adoptarea Cartei acestei Organizații. Făcînd bilanțul primului an al existenței O.U.A., ziarul *Al Ahram* consideră că prima adunare a șefilor de state de la Addis Abeba a fost o adunare fondatoare, în timp ce actuala conferință de la Cairo va constitui, după părerea lui, prima sesiune a Organizației Africane. „Succesele realizate de Organizația Unității Africane în timpul existenței sale, sublinia recent primul ministru al Kenyei, Jomo Kenyatta, constituie o dovadă grăitoare a faptului că africanii își rezolvă singuri, prietenește, problemele dificile ce stau în fața lor". Eficiența Organizației și a prevederilor Cartei sale a fost demonstrată de o serie de hotărîri luate în comun, ca de pildă consultările în cadrul O.U.A. care au dus la aplanarea unor conflicte de frontieră.

Conferința de la Cairo își începe lucrările în condițiile în care Organizația Unității Africane a contribuit și la dezvoltarea colaborării pe plan politic, economic și cultural între țările africane, la intensificarea luptei în vederea eliberării teritoriilor africane care se mai află sub dependență colonială, la afirmarea și mai hotărîtă a dorinței noilor state independente de a se împotrivi oricăror manevre care ar tinde spre menținerea sau restabilirea vechilor privilegii colonialiste. Ea are de asemenea loc în împrejurările în care popoarele africane sînt hotărîte mai mult ca oricînd să depună toate eforturile pentru a-și afirma în fața lumii capacitățile creatoare, unitatea lor constituind o chezășie a îndeplinirii acestei sarcini.

Rodica GEORGESCU

Fostul președinte al Mexicului Lazaro Cardenas a sosit în orașul Coyuca de Catalan, pentru a aprecia distrugerile produse în urma cutremurului de la 6 iulie

STOCKHOLM

Dialog calm

În cursul vizitei de patru zile în Suedia, primul ministru Pompidou și ministrul de externe Couve de Murville au străbătut pe jos Stockholmul, au făcut o excursie în arhipelagul Sandhaum, au fost primiți la reședințele regale din Drottningholm și Sofiero, precum și la reședința primului ministru, la Harpsund. În tot acest timp, primii miniștri și miniștrii de externe au efectuat o trecere în revistă a problemelor internaționale; în general dialogul nu a aprins pasiuni, decurgînd în calmul ce caracterizează ansamblul relațiilor franco-suedeze.

În discuțiile purtate, cei patru oameni de stat au abordat probleme importante: dezarmarea, denuclearizarea Europei de nord, problema germană și problema cipriotă. De altfel comunicatul final menționa aprecierea, de către partea franceză, a politicii suedeze de neutralitate ca factor pozitiv în menținerea păcii și stabilității în nordul Europei; comunicatul exprima de asemenea speranța guvernelor francez și suedez „într-o ameliorare generală a situației internaționale, condiție necesară realizării unui progres pe calea securității și dezarmării".

Cele două părți s-au arătat interesate de relațiile economice interoccidentale, în situația creată de existența celor două grupări economice — Piața comună și Asociația europeană a liberului schimb (A.E.L.S.). Modul de abordare a acestor probleme nu a fost prea direct: „Am convenit să nu punem în discuție problemele teoretice" — declara ziariștilor premierul Pompidou, afirmînd totodată că el consideră posibile o serie de soluționări practice. Totuși, discuțiile au reliefat interesul părții suedeze pentru propunerile de apropiere între cele două grupări pe care se consideră posibil să le formuleze, în viitor, guvernul francez. În zilele în care delegația guvernamentală franceză se afla în Suedia, raporturile între Piața comună și zona liberului schimb erau discutate și la Edinburgh — unde a avut loc sesiunea consiliului ministerial al A.E.L.S. — iar la Copenhaga, cancelarul Erhard, care a făcut o vizită premierului danez Krag, se declara interesat de posibilitatea unei apropieri între cele două grupări economice occidentale.

După cum menționa cotidianul suedez *Stockholm Tidningen* încă în ziua sosirii premierului francez, una din problemele a cărei discutare era așteptată cu interes era aceea a relațiilor economice între Est și Vest. Primul ministru Pompidou a acordat atenție acestei probleme în cadrul conferinței de presă care a avut loc la 10 iulie; „ne pronunțăm în favoarea păcii, care presupune relații comerciale normale", a spus el, afirmînd în același timp interesul Franței pentru dezvoltarea comerțului cu Răsăritul. „Este posibil — a adăugat premierul francez — să avem prilejul să vorbim despre aceasta cu Romînia, deoarece așteptăm în scurtă vreme la Paris pe primul ministru Ion Gheorghe Maurer".

Vizita premierului Pompidou a luat sfîrșit vineri; comunicatul comun, dat publicității în aceeași zi, rezuma problemele discutate, arăta că raporturile franco-suedeze „întemeiate pe o veche și încrezătoare prietenie" nu cunosc chestiuni litigioase, și sublinia utilitatea contactelor bilaterale; cele două guverne se vor consulta permanent, urmărind negocierile rundei Kennedy. Comunicatul menționa utilitatea unor noi întîlniri; de altfel, premierul Pompidou a reafirmat acordul de principiu al președintelui de Gaulle în legătură cu efectuarea unei vizite în Suedia, ca răspuns la vizita pe care suveranul suedez a făcut-o, în vara anului trecut, în Franța.

Dag SVENSON

Stockholm, 13 iulie

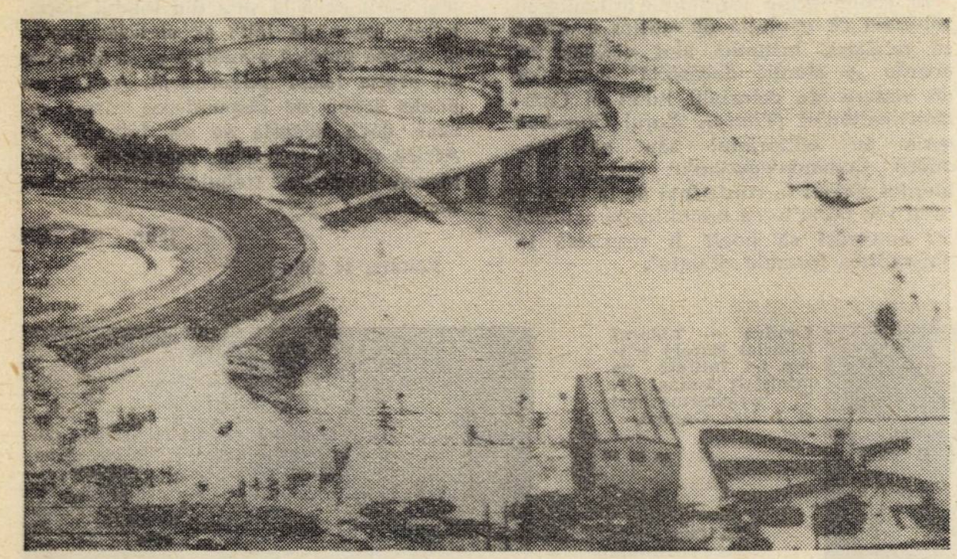

Orașul japonez Niigata, distrus, în mare parte, de un puternic cutremur, trăiește acum tragedia unor inundații catastrofale, de pe urma ploilor torențiale de săptămîna trecută.

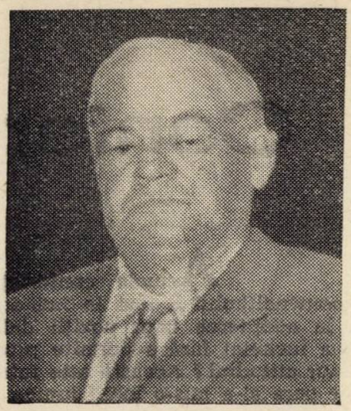

MAURICE THOREZ

Prin dispariția lui Maurice Thorez, președintele Partidului Comunist Francez, forțele democratice și progresiste din Franța, mișcarea comunistă și muncitorească internațională pierd pe unul din militanții lor de seamă. „Fiu și nepot de miner", cum se definea el însuși, Maurice Thorez a militat cu consecvență de-a lungul a aproape jumătate de veac pentru apărarea și promovarea intereselor vitale ale clasei sale, pentru victoria ideilor păcii și socialismului.

Volumul autobiografic „Un fiu al poporului" are drept motto fraza lui Saint Just — „Fericirea este o idee nouă în Europa". A face ca această idee nouă de la sfîrșitul veacului al XVIII-lea să devină realitate vie pentru popoarele veacului al XX-lea este în vremea noastră țelul comuniștilor. Maurice Thorez l-a slujit cu statornic devotament, mai întîi ca tînăr militant al mișcării muncitorești din Franța, apoi, succesiv, în funcțiile de răspundere crescîndă pe care le-a îndeplinit în cadrul Partidului Comunist Francez. El a fost, de asemenea, timp de mulți ani, membru al Comitetului Executiv și al Prezidiului Internaționalei Comuniste.

Maurice Thorez a desfășurat o largă și susținută activitate antimilitaristă, luptînd împotriva războaielor duse contra popoarelor din Maroc și Siria, apoi pentru preîntîmpinarea celui de al doilea război mondial. El a jucat un rol important în organizarea luptei pentru unitatea de acțiune a clasei muncitoare și a păturilor largi ale populației din Franța, pentru constituirea Frontului Popular, împotriva fascismului și primejdiei de război, pentru apărarea libertăților democratice. La tribuna a numeroase mitinguri și congrese, la tribuna parlamentului, el a luat atitudine împotriva intervenției fasciste în războiul civil din Spania, și a fost un organizator activ al ajutorului internaționalist pentru Spania republicană.

În fruntea C.C. al P.C.F. din 1930, deputat din 1932, ministru de stat, apoi vicepreședinte al Consiliului de Miniștri în anii de după Eliberare, Maurice Thorez a militat neobosit pentru destindere în relațiile internaționale și coexistență pașnică între state cu orînduiri sociale diferite, pentru prietenie și colaborare între poporul francez și popoarele țărilor socialiste.

Comuniștii, toți oamenii muncii din țara noastră, împărtășesc marea durere a comuniștilor, a forțelor democratice și progresiste din Franța, la pierderea acestui militant de seamă al mișcării comuniste și muncitorești internaționale.

VOCEA AFRICII la Conferința Commonwealthului

Actuala conferință a Commonwealthului a fost în măsură să ducă la adoptarea unor poziții definite sau s-a încheiat fără a permite precizarea unor atitudini ? Aceasta este întrebarea pe care și-a pus-o toată lumea pînă în ultima zi a reuniunii primilor miniștri din țările comunității britanice de națiuni.

Nu s-a știut de fapt pînă în ultima zi dacă în comunicatul final aveau să răzbată ecourile unor divergențe sau dacă guvernul britanic avea să obțină prin presiuni diplomatice un compromis, astfel încît documentul de încheiere să aibă aceeași înfățișare echivocă, cum se întîmplă prin tradiție cu asemenea comunicate.

În general se părea că în timpul desfășurării conferinței s-au petrecut prea multe pentru a mai fi posibil un asemenea comprimis : guvernul conservator de la Londra primise de fapt o serie de avertismente, mai ales ca urmare a presiunilor exercitate de diferiți conducători africani.

Una dintre cele mai mari surprize a constituit-o cuvîntarea lui Lester Pearson (Canada), cuvîntare care, potrivit unui corespondent de presă „i-a electrificat pur și simplu pe delegații africani și asiatici". Prin cuvîntarea sa, Pearson a depășit prăpastia rasială, care în limbajul ziaristic occidental îi desparte pe membrii albi de cei de culoare ai Commonwealthului, și s-a situat cu fermitate alături de țările afro-asiatice în lupta lor pentru a obține conducerea de către africani a Rhodesiei de sud.

Elementul esențial din intervenția lui Lester Pearson l-a constituit anunțarea unei declarații a Commonwealthului cu privire la egalitatea rasială, declarație despre care a spus că ar dori să o vadă recunoscută ca un principiu permanent al Commonwealthului.

Încheierea acestui proiect de declarație sună astfel : „Commonwealthul ar trebui să fie în măsură să exercite un control constructiv în aplicarea principiilor democratice, astfel încît să asigure pentru toate popoarele aparținînd unor grupuri rasiale și culturale deosebite din diferite țări condiții de a exista și a se dezvolta ca cetățeni liberi și egali".

Premierul canadian a subliniat că declarațiile semnate și parafate nu au valoare decît atunci cînd sînt traduse în viață. El a atras atenția în legătură cu aceasta asupra faptului că primii miniștri africani acordă o importanță uriașă problemei Rhodesiei de sud și că ei încep să dea dovadă de nerăbdare în fața generalităților în această problemă. Ei consideră că este necesar să se ia măsuri concrete pentru a împiedica o manevră unilaterală a coloniștilor albi din această țară, care urmăresc să declare independența și să stabilească un guvern ilegal. O atitudine hotărîtă în această privință din partea Commonwealthului ar trebui să constituie un avertisment pentru primul ministru Ian Smith din Rhodesia de sud, căruia i se poate atrage atenția că țara sa ar putea fi exclusă din Commonwealth și chiar din O.N.U. dacă guvernul său va adopta hotărîri antidemocratice.

Reprezentanții țărilor africane au insistat de altfel, atunci cînd au luat fiecare dintre ei cuvîntul, asupra unor măsuri concrete în această privință. Primul ministru al Sierrei Leone, Albert Margai, a declarat, de exemplu, că guvernul britanic ar trebui să-și asume în mod concret sarcina de a-l convinge pe Ian Smith să-și schimbe atitudinea. De fapt, ministrul britanic pentru relațiile cu Commonwealthul, Duncan Sandys, nu a participat la ședința de luni a conferinței — ultima ședință consacrată discutării atitudinii Marii Britanii față de teritoriile sale coloniale — deși inițial se anunțase că el va încheia discuțiile în această problemă. Astfel că fixarea atitudinii Angliei față de Rhodesia de sud și angajamentele pe care Londra urmează să și le ia în această privință au rămas în sarcina oficialităților care se ocupau de întocmirea comunicatului final, și au fost în general expediate pentru ședința plenară de încheiere a conferinței.

În comentariile lor, ziarele britanice au subliniat că evoluția discuțiilor a arătat că miniștrii britanici sînt obligați să acorde „o atenție deosebită" punctelor de vedere ale celorlalți lideri ai Commonwealthului *(Times)*. Ziarul *Guardian* scria în editorialul său că premierii Commonwealthului „își vor fi pierdut timpul la conferința de la Londra dacă vor permite ca semnificația actualei lor întruniri să poată fi rezumată în obișnuitele formule diluate".

După părerea săptămînalului conservator *Sunday Times* primejdia care amenință actuala conferință ar fi ca prin însăși caracterul său neoficial ea să permită Marii Britanii să nu facă pur și simplu nimic, mulțumindu-se doar „să ia notă" de punctele de vedere exprimate și apoi să le ignore, să scape doar cu ceea ce primul ministru Nyerere al Tanganicăi denumea „un comunicat insipid".

„Adevărul este — scria *Sunday Times* — că cei mai mulți dintre liderii țărilor Commonwealthului reuniți în momentul de față la Londra au dezbătut săptămîna aceasta cu mai multă seriozitate decît pînă acum însăși existența Commonwealthului... Conferința actuală este foarte importantă deoarece mai mulți dintre membrii principali o vor părăsi la plecarea lor spre patrie hotăriți să considere sau nu comunitatea britanică de națiuni ceva mai mult decît o grupare economică de utilitate relativă și care prezintă în permanență tendința de a deveni o problemă politică jenantă".

Cert este că, în ce-i privește pe primii miniștri ai Commonwealthului, conferința actuală a constituit un prilej excelent — și de care ei s-au folosit pe deplin — pentru a prezenta în fața opiniei publice mondiale punctul de vedere al țărilor africane față de colonialism și discriminare rasială. De exemplu, ziarul *Daily Mirror* (care are un tiraj de 4 500 000 de exemplare) a consacrat o pagină întreagă unui interviu cu președintele Kwame Nkrumah al Ghanei, prezentat sub titlul „Crima din Africa de sud". În acest interviu președintele Nkrumah spunea : „Africa de sud a devenit în momentul de față centrul ilegalității mondiale. Pe lîngă aceasta, în Rhodesia de sud o mină de coloniști europeni, care nu reprezintă mai mult de 5 la sută din totalul populației, amenință fățiș să sfideze Anglia și opinia publică mondială și să instituie un regim rasist independent. Anglia nu poate scăpa de răspunderea care-i revine dacă aceasta se va întîmpla, și Africa nu va tolera un asemenea regim. Marea Britanie trebuie să acționeze acum..."

John GRITTEN

Londra, 14 iulie

Londra — Liderul laburist Harold Wilson i-a întîlnit pe miniștrii indieni T. T. Krishnamachari și Indira Gandhi.

La Conferința Commonwealthului — primul ministru al Ceylonului, Sirimavo Bandaranaike și președintele Ghanei, Kwame Nkrumah

Conferința Internațională a Muncii

Între 17 iunie și 9 iulie a.c., Conferința Internațională a Muncii — organ suprem al Organizației Internaționale a Muncii (O.I.M.) — s-a întrunit la Geneva, în cea de a 48-a sesiune a sa.

La lucrările Conferinței Internaționale a Muncii au participat delegații reprezentînd guvernele, oamenii muncii și pe cei ce angajează (patroni și directori de întreprinderi). Au fost prezenți delegați și consilieri tehnici din 102 țări, din cele 110 membre ale O.I.M. De asemenea, la lucrări au participat peste 60 de miniștri ai muncii din diferite țări.

În acest an organizația urma să hotărască definitiv poziția sa față de calitatea de membru a Republicii Sud-Africane al cărei guvern practică deliberat o politică de discriminare rasială, și totodată, să încheie discuția asupra raportului directorului general, care tratează o temă vitală pentru existența viitoare a O.I.M.: programul și structura sa

Deși atenția principală a fost concentrată asupra celor două probleme menționate Conferința a dezbătut, paralel, și alte probleme ca: utilizarea forței de muncă eliminarea din constituția O.I.M. a clauzei coloniale, indemnizațiile în caz de accidente de muncă și boli profesionale igiena în întreprinderile comerciale și birouri munca femeilor ș.a.

La actuala sesiune, directorul general și Consiliul de Administrație al O.I.M. au supus spre adoptare un proiect de declarație privind politica de *apartheid* a Republicii Sud-Africane și proiectele a două amendamente la Constituția O.I.M. vizînd: a) suspendarea exercițiului drepturilor și privilegiilor oricărui membru care practică o politică rasială și de *apartheid* și b) excluderea sau suspendarea exercitării dreptului și privilegiilor oricărui membru care a făcut obiectul unei hotărîri similare din partea O.N.U. Conferința a adoptat cele trei proiecte prezentate.

Adoptarea Declarației și a celor două amendamente amintite constituie fără îndoială un punct pozitiv pentru activitatea O.I.M.

La discuțiile pe marginea raportului cu tema „Programul și structura O.I.M.", prezentat de directorul general, au participat mai mult de 200 de vorbitori. Reluarea discuției și la prezenta sesiune a permis delegaților să adîncească observațiile și propunerile făcute anterior asupra programului de activitate și a structurii organizației. Prezentarea unui raport cu această temă are loc pentru prima oară după 1944 și răspunde, în parte, criticilor repetate aduse în anii trecuți la adresa activității unilaterale a organizației, a structurii și actelor sale constitutive depășite. Actele constitutive (Constituția, Regulamentul Conferinței) fiind elaborate în urmă cu aproape 50 de ani conțin numeroase prevederi care nu corespund realităților din zilele noastre.

În cadrul discuțiilor, reprezentantul R. P. Romîne a subliniat că necesitatea respectării principiului universalității — principiu fundamental al O.N.U. și al altor organizații — cere ca în O.I.M. să fie reprezentate și R. P. Chineză, R. P. D. Coreeană, R. D. Vietnam și R. D. Germană. Se impune, de asemenea, necesitatea asigurării unei reprezentări mai corespunzătoare a diferitelor zone geografice, a sistemelor sociale și economice sau a organizațiilor sindicale în organele eligibile.

În intervențiile lor, delegații la recenta Conferință au susținut ca O.I.M. să se încadreze activ în rîndul organizațiilor internaționale care, plecînd de la domeniul lor specific de activitate, își dezvoltă eforturile pentru menținerea și consolidarea păcii, contribuie la lupta pentru dezarmarea generală și totală, pentru lichidarea definitivă a colonialismului. În cadrul general al discuțiilor asupra colonialismului, delegațiile africane și arabe au înfierat politica Portugaliei.

Numeroși delegați s-au referit la problemele economice ce se ridică în procesul dezvoltării social-economice a țărilor care au obținut independența politică; s-au expus pe larg nevoile țărilor în curs de dezvoltare, subliniindu-se, printre altele, necesitatea înlăturării schimburilor neechivalente în comerțul internațional. În privința programului s-au făcut propuneri de extindere a activității în domenii care ar fi specifice O.I.M. Numeroși delegați au arătat că O.I.M. poate să acorde o atenție sporită unor probleme importante ca folosirea resurselor umane și pregătirea cadrelor, adoptarea unor noi convenții în problemele muncii.

Ținînd seama de rolul cadrelor în producție, de dificultățile pe care le întîmpină în această privință țările în curs de dezvoltare, precum și de aportul pe care l-ar putea aduce O.I.M. la pregătirea cadrelor naționale, delegația R. P. Romîne a propus ca O.I.M. să ia inițiativa convocării — împreună cu O.N.U. și alte organizații internaționale interesate — a unei conferințe mondiale avînd ca temă *„Cadre pentru dezvoltare"*. Ideea aceasta a stîrnit un ecou pozitiv în rîndurile unor delegații, mai ales ale celor din țările în curs de dezvoltare.

Deficiențele structurii au fost relevate de mai mulți delegați care au făcut propuneri concrete menite să le remedieze.

Cu toate că directorul general a prezentat raportul cu această temă, atît el, cît și alți delegați, mai ales din țările occidentale, nu s-au arătat dispuși să accepte modificări substanțiale, cerute de viață, pentru program și structură. Nu s-a căzut de acord nici asupra unui organ special care să studieze toate sugestiile delegaților și să facă propuneri la sesiunea viitoare a Conferinței. Totuși, ca o măsură de compromis, a fost adoptată o rezoluție în sensul ca sarcinile pe care urma să le îndeplinească organul special propus să fie trasate Consiliului de Administrație.

În afară de Declarația cu privire la apartheid, s-au luat alte hotărîri importante. În baza rezoluției nr. III/1962 a Conferinței generale, referitoare la activitatea O.I.M., pentru lichidarea consecințelor colonialismului, Consiliul de Administrație al O.I.M. a propus înlocuirea art. 35 (clauza colonială), care consacră existența colonialismului, cu un text ce se va adăuga la actualul articol 19 din Constituție, cuprinzînd obligațiile statelor membre în privința ratificării convențiilor O.I.M. Noul text, deși este o variantă îmbunătățită a articolului 35, nu exclude posibilitatea eludării de către metropole a aplicării convențiilor pe teritoriile coloniilor.

Conferința a luat în discuție proiectele de instrumente pregătite de Conferința tehnică pregătitoare din octombrie 1963 cu privire la utilizarea forței de muncă. Convenția adoptată prevede că, în vederea stimulării dezvoltării economice, a ridicării nivelului de viață „țările vor formula și aplica, ca un obiectiv esențial, o politică activă, tinzînd spre promovarea folosirii optime a forțelor productive".

În preambulul Convenției sînt cuprinse amendamentele R. P. Romîne cu privire la dreptul la muncă, iar în textele recomandării și rezoluției asupra acțiunilor pe plan internațional s-au inclus parțial prevederile rezoluției cu privire la comerțul internațional adoptată în Conferința tehnică la propunerea delegației romîne.

În total, Conferința Internațională a Muncii a adoptat 224 convenții și recomandări în numeroase probleme legate de diferite aspecte ale problemelor sociale.

Comisia de rezoluții și, apoi, plenara Conferinței au adoptat cîteva rezoluții importante pentru activitatea de viitor a O.I.M. Printre acestea se află rezoluțiile cu privire la nivelul de viață minim și adaptarea sa la nivelul creșterii economice, programele de asistență tehnică. A fost aprobată și o rezoluție prezentată de delegația R. P. Romîne asupra Anului Cooperării Internaționale, a XX-a aniversare a O.N.U. Exprimînd convingerea că hotărîrea O.N.U. de a desemna anul 1965 drept An al Cooperării va contribui la întărirea înțelegerii și colaborării internaționale, în rezoluția română se cere directorului general al O.I.M. să studieze posibilitățile de participare a O.I.M. la această mare acțiune inițiată de O.N.U.

Sesiunea recentă a Conferinței Internaționale a Muncii a arătat că este necesar ca O.I.M., înnoind programul și structura sa, să devină un for internațional care să contribuie cu eficacitate la cooperarea internațională și la stimularea progresului social.

V. BUZOIANU

Geneva, 14 iulie

ÎNSEMNĂRI DE CĂLĂTORIE

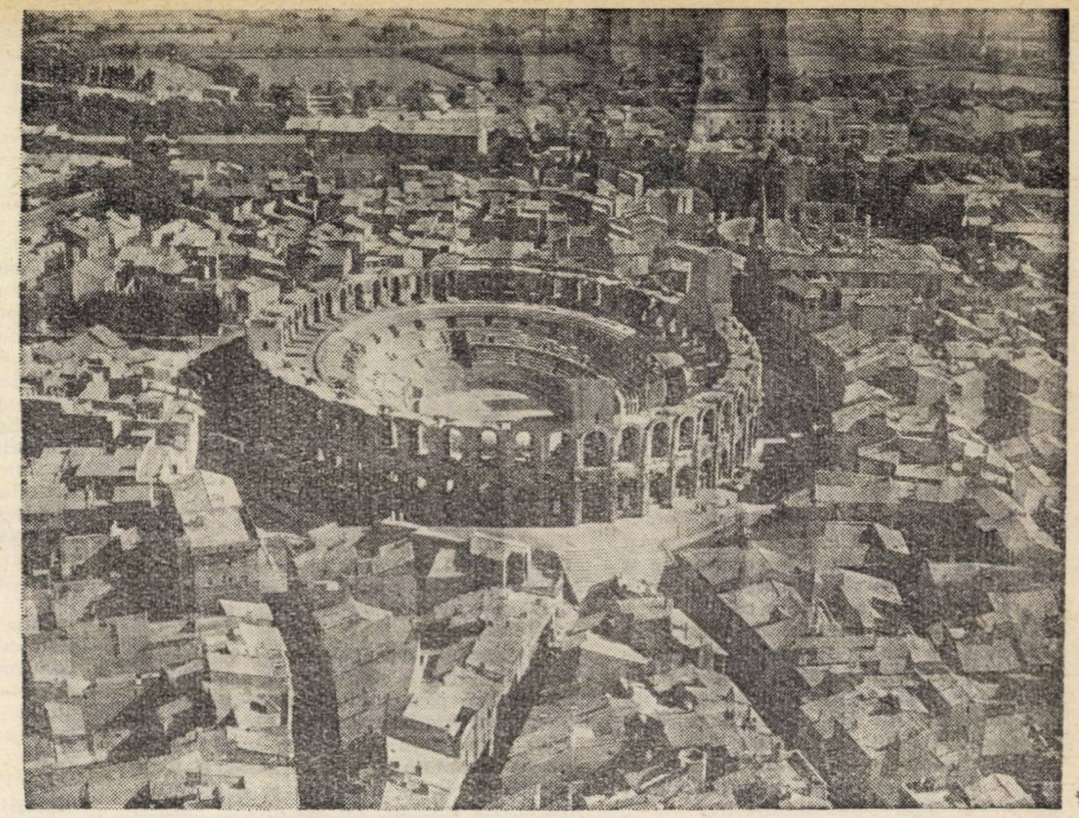

Arenele din Arles

ÎNTÎLNIRE ÎNTRE IERI ŞI MÎINE

Franţa întinereşte. La propriu. Debutul anului 1946 înregistrează o populaţie de 40 100 000, pentru ca şapte ani mai tîrziu această cifră să urce pînă la 47 600 000 locuitori. Exprimată în limbajul sec dar prestigios al procentelor, această dinamică demografică înseamnă o creştere generală de 19 la sută, sau un spor mediu anual de 1 la sută. Fenomenul este interesant nu atît prin cifra absolută atinsă, ci prin rapiditatea acestei creşteri a populaţiei şi prin constanţa ei. Firește, repartizarea populaţiei în această ţară care seamănă cu „o persoană cu feţe multiple" — cum spune Michelet — acuză o accentuată inegalitate. De sporul acesta al locuitorilor ei, beneficiază în proporţie de 80 la sută regiunea pariziană, Nordul, Lorena, Alsacia, regiunile Ronului, Provence şi Coasta de Azur. În schimb, regiunile muntoase ale Alpilor, Pirineilor şi ale Masivului Central, majoritatea departamentelor din vest, Vosgi şi Jura înregistrează o serioasă depopulare. Iar dacă sîntem la acest capitol, nu putem omite şi fenomenul, atît de obişnuit în ţările industrializate, al descreşterii populaţiei rurale în favoarea celei urbane. Faţă de 76 la sută din totalul populaţiei cît reprezenta în 1846, populaţia rurală este astăzi sub 38 la sută. Iar exodul satelor a însemnat în medie 100 000 oameni anual între 1954—1960, cu uşoare descreşteri de atunci încoace. Consecinţa firească a fost dezvoltarea populaţiei în regiunile urbane şi industriale, şi, în primul rînd, a celei pariziene care reuneşte astăzi a şasea parte a populaţiei franceze.

O statistică a anului 1960 este grăitoare pentru acest proces de întinerire a ţării: tinerii sub 20 de ani reprezentau atunci 32,1 la sută din populaţie, iar vîrstnicii de la 65 de ani în sus, 11,6 la sută. Între aceste două limite, procentul este de 56,3 la sută. Un amănunt: femeile depăşesc trei cincimi din grupul celor de peste 65 de ani. Problema bătrîneţii are astfel în Franţa un aspect foarte... feminin.

Firește că situaţia în evoluţia demografică a ţării a influenţat şi desfăşurarea vieţii sale economice. Unul din aspectele cele mai caracteristice pe această linie îl constituie adoptarea de către autorităţi a unei politici regionale vizînd dezvoltarea industrială a unor anumite zone ale ţării rămase în urmă, politică al cărei scop final este rezolvarea în acest fel a dezechilibrului în ceea ce priveşte forţa de muncă şi investiţiile. Sînt vizate mai ales şase zone: Montpellier, Limoges, Bordeaux, Nantes-Saint-Nazaire, Brest şi Lorient.

Armonia şi echilibrul pe care configuraţia geografică a ţării le-a împrumutat cu atîta generozitate spiritului artistic al poporului francez tinde astăzi să marcheze în felul acesta şi configuraţia sa industrială.

Franţa poate defini armonia şi echilibrul pornind de la diversitatea pe care o oferă: Provence este impregnată de elenism; ritmul trepidant al vieţii moderne îl găseşti la Paris şi pe Coasta de Azur; Camargue te invită la solitudine meditativă, iar în cătunele din Bretagne întîlneşti aproape nealterată viaţa aşa cum se desfăşura cu o sută de ani în urmă; în Lorena, în Nord, la Dunkerque industria oţelului (17 250 000 tone în 1962) marchează peisajul cu pădurea sa de furnale.

Această înşiruire, care este de altfel departe de a epuiza lista, solicită cu insistenţă parcă o completare: turismul.

Da, el este o industrie în Franţa. „A doua industrie exportatoare a ţării, după siderurgie, ea aducînd Franţei aproape jumătate din balanţa de plăţi" — în 1960. Se constată însă în ultimii ani că numărul turiştilor francezi în propria lor ţară se reduce, iar turiştii străini încep să vină într-un număr mai restrîns şi pe durate tot mai scurte. Cauza este atribuită pe de o parte unui fel de saturaţie pentru locurile turistice prea frecventate, lipsei de amenajări turistice pe un vast teritoriu al ţării, pe de altă parte. La aceasta se mai adaugă numărul redus de hoteluri şi a locurilor de camping în raport cu creşterea impunătoare a amatorilor de turism. Înregistrarea oficială a acestei situaţii a dus la elaborarea unui vast proiect de amenajări turistice. Pe primul loc se si-

tuează noua Coastă de Azur, în lungime de 180 km, în Roussillon și Languedoc. Proiectul a fost adoptat de guvernul francez în decembrie 1963, iar realizarea sa va necesita trei planuri cincinale. Coasta supusă amenajării cuprinde întreaga regiune dintre lacurile de la Vaccarés, pînă la granița spaniolă. Ea prezintă două caracteristici principale care ademenesc fantezia arhitecților și constructorilor: nu departe de litoral există deja orașe importante — Montpellier, Béziers, Narbonne, Perpignan; în apropierea mării există un mare număr de lacuri și lagune, neexploatate încă. Lucrarea va fi de proporții și ridică probleme extrem de variate începînd cu necesitatea stîrpirii țînțarilor și terminînd cu armonizarea concepțiilor marilor arhitecți angajați în lucrare. Potrivit unuia din ei, Balladur, „decorului urban, mineral și precis, trebuie să i se substituie un decor al naturii. În opoziție cu «turismul de viligiatură» al părinților noștri, noi definim turismul balnear de astăzi ca un «turism activ»".

Dezbaterile susținute în jurul turismului în Franța, implică, inevitabil, unele exagerări. Dar organizarea sa preocupă tot mai mult autoritățile de stat, iar realizările în acest domeniu iau forme tot mai palpabile. Și, după cum s-au exprimat persoane competente, aceasta se resfrînge în mod favorabil și asupra altui important sector al vieții publice: urbanismul. Sub cele două principale aspecte ale sale: funcțional și estetic. Pentru că, în general în Franța, rareori unul din ele se concepe fără celălalt. Nevoia de locuințe este acută. Determinată de creșterea masivă a populației urbane și de deteriorarea unui procent însemnat al fondului existent, problema a fost brusc subliniată de apariția pe pămîntul Franței a sute de mii de francezi proveniți din Algeria. Efortul de construcție este vizibil pretutindeni. În regiunea pariziană cu prioritate, dar și în restul țării. Cartierele noi, cu blocuri paralelipipedice sau turn, se întîlnesc frecvent în orașele franceze. Nici aici disputele aprinse nu au întîrziat: tema lor centrală este însă mai curînd de ordin estetic. Orașele franceze sînt frumoase, dar vechi. Ele trebuie să devină noi, dar să rămînă frumoase și să păstreze în același timp, ceea ce este vechi și ceea ce este frumos. Oricît ar părea de curios, aparenta șaradă este rezolvată cu succes de constructorii francezi. Căci Ange Jacques Gabriel, marele arhitect al anilor 1700, căruia i se datorează printre altele unele din marile frumuseți ale Versailles-ului, sau Le Notre, marele desenator de parcuri din secolul XVII, își găsesc astăzi urmași ale căror creații mențin pe treapta cea mai înaltă renumele mondial al arhitecturii franceze.

O arhitectură pe care, vizitînd Franța, ești moralmente obligat să încerci a-i face cunoștința. Ca și Luvrul. Cel mai celebru muzeu din lume te poate însă foarte lesne seduce fără a-ți dărui nimic în schimb, dacă nu ai tăria de a ține în frîu tentația de a vedea totul fără să dispui pentru aceasta de timpul necesar. Și, în general, o călătorie de cîteva zile sau chiar săptămîni la Paris nu-ți îngăduie aceasta. Cel mai înțelept este să-ți stabilești dinainte obiectivul, să te duci direct la el și să-l contempli pînă simți că înfățișarea sa materială dispare, contopindu-se în schimb în propria-ți ființă. E ceva asemenea unei vrăji. Dar dacă nu ești dispus să i te abandonezi înseamnă că n-ai făcut decît o operație rece de fotografiere, că totul s-a redus la înregistrarea pe retină a unui catalog de titluri. Or, comorile din Luvru merită mai mult. Merită, de pildă, emoția trădată prin lacrimi chiar. Și am văzut la Luvru oameni înlăcrimați și ni s-a părut firesc.

Orice s-ar spune, șansa își are locul său important într-o călătorie. Nouă ne-a surîs într-o zi și ne-a păcălit în alta. Ne-a surîs atunci cînd, ducîndu-ne la Luvru, am găsit în galeria Mollien expuse cîteva din cele mai valoroase și reprezentative opere create de-a lungul a opt secole de sculptură franceză.

Piese datînd din secolele XVII și XVIII și care fac renumele muzeelor din Orléans, Rennes, Bordeaux, Montpellier, Dijon și Lyon le-am găsit expuse în această sală, ca și busturile lui Montesquieu de Lemoyne, al lui Napoleon de Houdon, sau al doamnei Récamier de Chinard cunoscute atît de bine din reproduceri, dar pe care nu le poți găsi la Paris decît cu asemenea prilejuri Prilejuri care nu sînt întîmplătoare, ci sînt produsul noilor dispoziții oficiale, cărora li se datorează și călătoriile la Paris — în 1957 a unor opere ale artei romane, iar în 1962 ale artei gotice.

Dar nu am avut șansă atunci cînd am ratat expoziția organizată la Versailles sub titlul „Viena la Versailles" și care ne-ar fi adus în fața a 227 de piese împrumutate din 19 muzee ale Austriei. Am fi participat astfel, după cum nota cu umor presa franceză, la „reconcilierea" peste secole a curții lui Ludovic al XIV-lea cu cea a Habsburgilor...

Mărturisim că am căzut în păcatul pe care îl condamnam mai sus. Cu atît mai de neiertat cu cît abia la întoarcerea în țară am reușit să facem bilanțul celor „ce trebuiau neapărat" văzute.

A te reîntoarce din Franța cu asemenea regrete și sentimente de insatisfacție pentru că nu ai putut vedea tot, înseamnă însă implicit recunoașterea bogăției de frumuseți a acestei țări.

George SERAFIN

Sediul U.N.E.S.C.O.

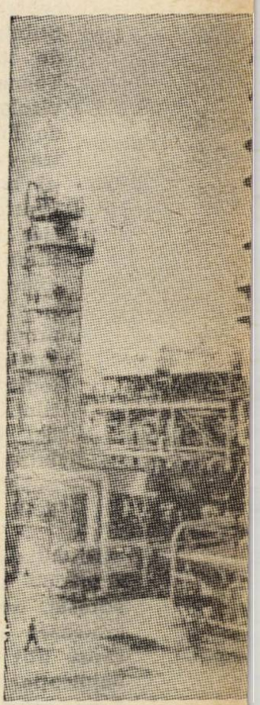

Rafinăria de la Gonfreville

■

KARL MARAMOROSCH

vicepreşedinte al Academiei de Ştiinţe din New York:

— Biologia în slujba omului

— Relaţiile ştiinţifice romîno-americane

— Studii începute în Romînia

Dr. Karl Maramorosch — vicepreşedinte al Academiei de Ştiinţe din New York, director de cercetări al Fundaţiei „Boyce Thompson" şi şeful sectorului de virologie al Societăţii Americane de Fitopatologie — este unul dintre cei mai apreciaţi cunoscători ai bolilor virotice ale plantelor. Pentru lucrările sale a fost distins cu premii şi medalii ştiinţifice americane. În calitate de expert şi consultant al F.A.O. şi al Societăţii Americane pentru progresul ştiinţei, el a reprezentat virologia, entomologia şi fitopatologia americană la numeroase întîlniri ştiinţifice internaţionale. Dr. Karl Maramorosch se află într-o vizită de cîteva zile în ţara noastră, la invitaţia Academiei R. P. Romîne.

Discuţia a prilejuit de la bun început o plăcută surpriză. La salutul ce i l-am adresat, oaspetele a răspuns într-o romînească aproape impecabilă. Împrejurarea atît de neaşteptată şi-a găsit explicaţia abia la sfîrşitul convorbirii. L-am rugat pe dr. Karl Maramorosch să vorbească cititorilor revistei noastre despre preocupările sale ştiinţifice şi despre vizita în ţara noastră :

— Problemele cărora le-am consacrat de mulţi ani activitatea mea ştiinţifică privesc îndeosebi bolile virotice ale plantelor. Se ştie că bolile virotice sînt cele mai răspîndite din toate cîte există. Virusurile atacă atît pe om, cît şi animalele şi plantele. În lumea plantelor, de pe urma virusurilor suferă, îndeosebi, plantele superioare, adică cele care au fructe. De aceea, eforturile fitopatologilor se concentrează astăzi, în mare măsură, asupra virusurilor care parazitează plantele, distrugîndu-le. Culturi întregi, mai ales în ţările cu climă tropicală, cad pradă acestui flagel. Împotriva lui trebuie dusă o luptă aprigă. Dar pentru a învinge trebuie să cunoşti. În primul rînd este necesară cunoaşterea procesului de contaminare a plantelor.

— După cîte sîntem informaţi, tocmai asupra acestui domeniu s-au concentrat cercetările dv.

— Întocmai. Am căutat să descopăr ciclul evolutiv al unor virusuri care atacă plantele, transformările ce le suferă aceste virusuri în organismul plantelor gazdă şi în organismul insectelor transmiţătoare ale bolii. Această chestiune prezintă importanţă deosebită, atît din punct de vedere ştiinţific cît şi practic. Atunci cînd s-a aflat care este mecanismul transmiterii frigurilor palustre prin intermediul ţînţarului anofel, sau al bolii somnului prin musca tse-tse, au putut fi elaborate şi mijloacele de luptă eficace împotriva acestor boli. Cercetările pe care le-am efectuat au scos în evidenţă faptul că virusul se înmulţeşte în organismul insectelor şi apoi prin înţepătura insectelor este transmis plantelor. Dacă vom distruge insectele vom putea opri infectarea plantelor. Astfel vom putea apăra culturile de distrugere. Rezultatele obţinute pot duce şi la aplicaţii în agricultură şi ele vor afecta şi bunăstarea oamenilor.

Acesta este, de altfel, şi scopul pe care şi-l propune Programul Biologic Internaţional (I.B.P.), care a fost inaugurat la 1 ianuarie 1964 şi la care participă, pînă în prezent, 30 de ţări ale lumii (printre care S.U.A. şi U.R.S.S). Conceput ca o acţiune asemănătoare Anului Geofizic Internaţional, dar mult mai vast şi de durată mai lungă (pînă în 1970) acest program urmăreşte studiul complex al materiei organice pe Pămînt în scopul creşterii producţiei biologice şi a descoperirii de noi resurse alimentare, studiul proceselor adaptive ale omului faţă de mediul ambiant în continuă schimbare (asigurarea echilibrului între om şi natură), precum şi alte obiective tot atît de importante.

Poate că nicăieri necesitatea unei colaborări vaste internaţionale nu se dovedeşte a fi atît de utilă ca în domeniul cercetărilor biologice, ale căror rezultate găsesc aplicaţii imediate în medicină, agricultură, piscicultură etc.

— Ce căi întrevedeţi pentru extinderea acestei colaborări ştiinţifice internaţionale ?

— Evident, posibilităţile în acest domeniu sînt cît se poate de numeroase. Pe lîngă relaţiile de colaborare interstatale, atît de bine venite, mai există posibilităţi variate de colaborare directă între academii, fundaţii, institute de cercetare, instituţii de învăţămînt superior, precum şi între oamenii de ştiinţă.

De pildă, Academia de Ştiinţe din New York, al cărei vicepreşedinte am fost ales în anul 1963, cea mai veche instituţie academică din S.U.A. şi care numără peste 20 000 de membri din diferite ţări ale lumii, desfăşoară o vastă activitate de apropiere a oamenilor de ştiinţă, pentru îmbunătăţirea relaţiilor de colaborare indiferent de convingerile lor politice. În acest scop Academia organizează în prezent un Centru Mondial Ştiinţific, care îşi va începe activitatea în 1966 şi a cărui sarcină este să organizeze un larg schimb de opinii între oamenii de ştiinţă din întreaga lume, pe calea întîlnirilor internaţionale.

În ultima vreme au crescut şi posibilităţile de colaborare dintre S.U.A. şi Romînia. Cred că vom avea legături prin intermediul programelor oficiale ale guvernelor noastre, dar pentru asemenea colaborare sînt dispuse şi numeroase alte instituţii, cum ar fi fundaţiile Rockefeller sau Ford. Întrevăd largi posibilităţi de colaborare şi intensificare a schimburilor ştiinţifice dintre S.U.A. şi Romînia. Ţin să subliniez că Academia de Ştiinţe din New York a fost prima organizaţie de acest fel care a invitat oameni de ştiinţă sovietici în S.U.A., cu mult înainte de perfectarea relaţiilor oficiale în acest domeniu. Aşadar aşteptăm iniţierea unor acţiuni fructuoase pe calea colaborării ştiinţifice dintre S.U.A. şi Romînia.

— Fiindcă aţi amintit de ţara noastră şi de perspectivele colaborării ştiinţifice romîno-americane, vreţi să împărtăşiţi cititorilor noştri secretul cunoaşterii atît de temeinice a limbii romîne ?

— Trebuie să ne întoarcem în urmă cu 25 de ani. Izbucnise cel de-al doilea război mondial. Atunci, ca refugiat din Polonia, am poposit împreună cu soţia mea în Romînia şi ne-am bucurat în această ţară de o primire neobişnuită. Nu vă spun aceasta fiindcă mă aflu aici ca oaspete, dar am mai întîlnit şi alţi oameni, din alte ţări veniţi în condiţii asemănătoare, şi toţi au repetat acelaşi lucru. Am avut tot timpul un sentiment de dragoste pentru Romînia, care nu mă va părăsi niciodată. În 1944 am venit de la Craiova la Bucureşti şi aici, cu ajutorul unui prieten, am avut prilejul să-l cu-

nosc pe mult regretatul profesor Traian Săvulescu de la Institutul Agronomic Romîn. Profesorul Săvulescu mi-a creat un loc de muncă la I.C.A.R. și tot el mi-a ajutat să-mi găsesc o locuință. Dar renumitului savant romîn îi sînt recunoscător pentru tot restul vieții, în primul rînd, pentru formația mea științifică. El este cel care mi-a dat primele cunoștințe în domeniul fitopatologiei. Cel mai important lucru care l-am remarcat a fost spiritul și metoda după care lucra. Am muncit alături de el zi de zi, l-am iubit și l-am respectat, sentimente pe care le păstrează toți cei care l-au cunoscut. A fost un om mare și dacă eu am reușit să fac ceva în Statele Unite aceasta o datorez lui.

— Cînd ați părăsit țara noastră și cum o regăsiți în actuala vizită ?

— Am plecat în octombrie 1946 înainte de începutul marilor prefaceri care au survenit aici. Găsesc Bucureștiul foarte mult schimbat. Am admirat arhitectura modernă a Capitalei dv. și a împrejurimilor ei. Ceea ce m-a impresionat deosebit de plăcut este mulțimea de parcuri, bogăția de flori care se potrivesc deosebit de bine cu peisajul orașului. În ceea ce privește programul actualei vizite, voi ține două conferințe științifice, voi vizita cîteva institute de cercetări ale Academiei R.P. Romîne și ale Consiliului Superior al Agriculturii. După o plimbare pe Valea Prahovei, mă voi îndrepta spre litoral. Am fost acolo în urmă cu 18 ani, dar am auzit că înfățișarea lui este cu totul alta, de-a dreptul de nerecunoscut. Sînt nerăbdător să văd.

Teofil ROLL

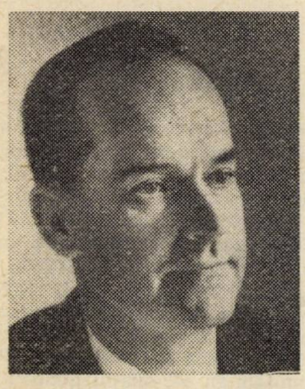

IOVAN RUZIC

director general adjunct al Institutului pentru propaganda economică în străinătate din cadrul Camerei Economice Federative

despre Expoziția industrială iugoslavă

Redacția noastră s-a adresat lui **Iovan Ruzic,** directorul Expoziției industriale iugoslave, rugîndu-l să ne vorbească despre organizarea și importanța ei.

Referindu-se la organizarea expoziției de la București, d-sa ne-a spus :

— Expoziția reprezintă un larg sortiment al producției industriale din țara noastră. Va expune, de pildă, întreprinderea „Rade Koncar" din Zagreb, specializată în mașini și utilaje electrice cum ar fi transformatoare, generatoare și motoare, aparate și utilaje pentru înaltă și joasă tensiune. Aș putea menționa în aceeași ordine de idei exponatele firmei iugoslave „Energoinvest" din Sarajevo.

Un alt domeniu care va fi prezentat la București este cel al industriei electrice. Întreprinderea „Iskra"-Kranj, înființată imediat după Eliberare, va expune la București aparate telefonice, aparate de proiecție, de măsură, precum și alt utilaj electric. De asemenea, în expoziție vor fi prezente modele de ultimul tip de televizoare și aparate de radio.

Din sectorul industriei producătoare de mașini, vor expune fabrica de mașini-unelte „Prvonajka" din Zagreb — mașini de frezat pentru unelte-tip 100-B și 200 și mașina de ascuțit unelte-tip OJG ; întreprinderile constructoare de mașini „Belisce", „Bratstvo" din Zagreb, „Zicnica" din Ljubljana și „Arsenije Spasic" din Zajecar — mașini pentru prelucrarea lemnului, machete ale unităților de producție a plăcilor aglomerate din lemn etc.

Pot fi menționate de asemenea exponatele din sectorul industriei textile și pielărie (prezentate de Centrotextil-Belgrad și Dermatotex-Zagreb).

În spațiul liber din fața sălii expoziției vor fi prezente o serie de produse ale industriei de automobile din Iugoslavia precum și produse ale întreprinderii „Litostroj" din Ljubljana, profilată în producerea de turbine hidraulice de diverse capacități, precum și diferite mașini agricole.

— Cu alte cuvinte, va fi oglindită dezvoltarea economiei iugoslave...

— Este greu ca într-un spațiu restrîns, să prezinți o oglindă a întregii economii. Materialul ilustrativ — fotografii și diapozitive în culori, publicații și filme — va înfățișa și alte aspecte ale industriei iugoslave. Vorbind despre această problemă, am putea spune că industria noastră a înregistrat în ultima perioadă și îndeosebi în ultimul an o serie de realizări apreciate ca importante. De pildă, în 1963 producția industrială a fost cu 16 la sută mai mare ca în 1962. Poate că ar fi interesante și cîteva cifre : în 1963 s-au produs 13,5 miliarde kWh energie electrică ; 1,6 milioane tone oțel brut ; a sporit producția de cupru electrolitic etc.

În dezvoltarea industriei iugoslave un rol foarte important l-au avut investițiile alocate în acest scop în perioada postbelică. În intervalul 1948—1962 investițiile în industrie reprezentau circa 11 la sută din produsul social total al economiei iugoslave.

În continuare, oaspetele a declarat că organizatorii expoziției — Institutul pentru propaganda economică în străinătate din cadrul Camerei Economice Federative și întreprinderile care expun, au căutat să prezinte exponate din acele ramuri care, după părerea lor, ar prezenta interes pentru Romînia.

În genere nu este numai părerea mea că organizarea de expoziții și participarea la tîrgurile internaționale prezintă totdeauna ocazii favorabile pentru o dezvoltare continuă a relațiilor comerciale și economice. Nu mă refer numai la schimburile comerciale sau la cooperarea industrială, ci și la colaborarea tehnico-științifică reciprocă, în cadrul căreia, dealtminteri, în ultimele zile a fost încheiată o convenție între Academiile de Științe dintre țările noastre.

Dezvoltarea dinamică a economiilor iugoslavă și romînă, ca și premisa sigură a dezvoltării lor în continuare, reprezintă un factor obiectiv pentru extinderea colaborării. După cum se știe comisia de colaborare economică romîno-iugoslavă înființată ca organism permanent în conformitate cu hotărîrile luate cu ocazia vizitei din noiembrie a delegației de stat romîne condusă de președintele Consiliului de Stat, Gheorghe Gheorghiu-Dej, a ținut la sfîrșitul lunii martie la București o sesiune de lucru în cadrul căreia s-a stabilit ca în viitorul apropiat să fie examinate măsurile pentru pregătirea încheierii acordului comercial de lungă durată pînă în 1970.

S. VERONA

Expoziția de marionete „Țăndărică" deschisă la Institutul Pedagogic Național din Paris

ILUMINIȘTII ROMÎNI ȘI PROBLEMA COLONIALĂ

Cercetarea izvoarelor și temelor ideologiei iluminismului romînesc, atît de bogată în aspecte, duce printre alte constatări și la recunoașterea existenței unei adevărate „probleme coloniale", formulată cu toată precizia și insistența de-a lungul primei jumătăți a secolului al XIX-lea. Iluminiștii romîni (continuați și sub acest aspect de democrații revoluționari), traduc, discută, reiau idei și texte iluministe, îndeosebi franceze, care denunță exploatarea și robia colonială, comerțul de sclavi, masacrele războaielor coloniale, discriminarea rasială față de populația de „culoare". Întreaga critică, prin excelență umanitară, fondată pe ideea de egalitate, are ca punct de plecare conceptul utopic al omului universal, același peste tot, indiferent de culoarea pielii, atît de tipic secolului al XVIII-lea.

Receptarea și asimilarea acestor principii era cu totul firească într-o perioadă de critică antifeudală. Atunci cînd iluminiștii romîni deplîng soarta negrilor din plantații, gîndul lor se îndreaptă către robii din țară. A vorbi despre sclavia neagră însemna a protesta indirect împotriva celei albe, a face propagandă pentru desființarea sa, pentru abolirea robiei, jafului și exploatării feudale.

Sub acest aspect, iluminiștii romîni repetă cu particularități impuse de condițiile sociale și politice specifice, vasta campanie anticolonială pe care au dus-o în apus Montesquieu, Voltaire, Rousseau, Marmontel, Volney, Mirabeau (citäm doar autorii care au circulat și la noi), de la care împrumută idei și un limbaj substanțial identic. Dar autorii noștri vorbesc ca romîni, pentru romîni. Ei folosesc o temă de circulație, în vederea rezolvării unei probleme romînești, de interes național.

Cele dintîi știri despre eliberarea sclavilor negri din colonii, în speță franceze, pătrund la noi destul de repede, la sfîrșitul secolului al XVIII-lea, o dată cu valul de „noutăți" despre revoluția franceză, eveniment politic de însemnătate europeană. Primul izvor de informație pare să fi fost foaia *Courrier de Moldavie*, care apărea la Iași, în 1790, publicație de interes istoric deoarece reprezintă primul ziar tipărit în țara noastră. Aci (nr. din 4 februarie și 10 martie 1790) se dau știri despre eliberarea negrilor din Martinica, despre libertatea acordată coloniilor. Revoluția franceză, profesînd un iluminism integral, trecea de la teorie la faptă și soluționa, în limitele sale burgheze, „problema colonială", într-un mod care va fi dat de gîndit și cititorilor *Curierului*. Și mai răspîndită a fost *De obște gheografia* (Iași, 1795), tradusă și prelucrată de Amfilohie Hotiniul, după Bouffier. Aci se face mențiune despre începerea răscoalelor din colonii, părăsirea creștinismului de către indigenii revoltați, efervescență suficient de „senzațională" ca să atragă luarea aminte a clericilor noștri.

Problema devine în mod firesc subiect de discuție, temă de comparație, noțiune politică de rezonanță internă. Fenomenul se observă foarte bine la Naum Rîmniceanu, în *Obștească tînguire* (1824). Protestul său împotriva jafului fanariot nu cunoaște o mai expresivă formulare decît aceasta. Feudalii noștri, asemenea colonialiștilor, „cu un cuvînt cu totul ne-au adus mai rău decît pă noroadele din Africa și America". Este o imagine care devine din ce în ce mai frecventă și mai dezvoltată.

La început ea îmbracă, așa cum era și firesc, o formulare umanitaristă, sentimentală, tipic iluministă, deosebită și inferioară formelor pe care le îmbracă azi lupta anticolonialistă organizată. Se deplîng afectiv masacrele din colonii, inumanitatea ducerii în robie, a despărțirii familiei, comerțul dezgustător de sclavi. Budai-Deleanu, în *Țiganiada* (XI, 14, nota) condamnă pe „Ispanii" (Spaniolii) care „pentru niște petrii de aur, uciseră pe toți Mexicanii". D. Țichindeal, în *Fabule* (1814) — traduse după D. Obradovici — are și mai aspre cuvinte (fab. 130, învățătura): „Asupra celui fără de arme cu sălbătăcie, pe pruncii cei fără răutate de către părinți a-i despărți și a-i vinde la robie, aceasta nu-i vitregie, ci dobitocească neomenie".

În această direcție mergeau și lecturile epocii, infuze de sentimente caritabile, specifice „sufletului sensibil", revoltat de nedreptate, sclavie. Se traduce *Descoperirea Americii* de I. V. Kampe (Buda, 1816, vol. I). Aci, Cristofor Columb, bărbat cu meritele sale, este pus totuși sub acuzația că a aruncat o „dajde foarte mare" pe indigeni. Fapta lui e „împotriva iubirii de oameni" și cititorii lucrării (printre ei Gh. Lazăr, care în 1822, într-un *Cuvînt* școlar, compătimea și el pe „sermanii Americani") vor fi subscris cu certitudine la o astfel de opinie întreținută și de alte izvoare.

O poveste morală a d-nei de Genlis, *Zuma ou la découverte du quinquina* (1817), cu acțiunea în coloniile spaniole din America de Sud, pune față în față „nedreptatea", lăcomia de bogăție și „tirania" colonialiștilor jefuitori, cu puritatea conștiinței morale a indienilor. Sub titlul *Zuma sau descoperirea scorțișoarei vindecătoare de friguri, adeca: a hinei*, nuvela se traduce, în 1820, de T. Racoce, în *Crestematicul romînesc*. Altă versiune independentă, rămasă în manuscris, se datorește lui C. Negruzzi.

Prin *Bordeiul indienesc* (Iași, 1821), traducere de Leon Asachi, după Bernardin de Saint-Pierre *(La Chaumière indienne*, 1790), reluată în 1850 de A. Pelimon, ne mutăm în alt spațiu geografic. Aci este vorba de indienii paria (umiliți și izolați deși înțelepți) și de colonialiștii englezi, cărora autorul ar dori să le transmită mesajul său umanitar. Interesant este că traducătorul dezvoltă intențiile filantropice ale lui Saint-Pierre, pe care le formulează mai dilatat, în stil de apel. El se solidarizează cu dorința de a aduce binefaceri indienilor.

Tot în Moldova, C. Conachi are reacțiuni identice. El traduce din *Essay on Man* de Pope, cu titlul *Prențipiile moralului sau cercare de voroavă asupra omului*, la care adaugă note personale. Una comentează versurile lui Pope care vestejesc pe „espaniolii cei lacomi": „Crunte, nespuse și cumplite sînt poznele făcute de espanioli în aflarea Americii și toate făcute cu cruce în mînă, dar cu spurcăciune în suflet".

Este un subiect care interesează tot mai mult și se poate presupune că și traducerea tragediei lui Voltaire *Alzira sau Americanii* (Buc., 1834) a interesat pe Gr. Alexandrescu din motive antisclavagiste identice. În tot cazul, piesa are o structură anticolonialistă manifestă, cu tirade în care cotropirea Americii de Sud de către spanioli este vestejită energic (II,2).

Piesa *Die Brüdern* de A. von Kotzebue, tradusă sub titlul *Robii* de Iancu Ganea, (Iași, 1842), care dezvăluie „toate grozăviile ce au suferit frații noștri cei negri", se bizuie pe documentare istorică luată în special din opera abatelui Raynal, autorul celebrei *Histoire philosophique et politique des établissements et du commerce des Européens dans les Deux Indes* (1780), fundamen-

tala lucrare a iluministului anticolonialist. Prefața este interesantă și prin combaterea ideii de discriminare rasială, susținută de cei „carii cred că natura ar fi deosebit pe negru în privirea facultăților morale de Europeni".

Dacă *Robii* s-au reprezentat sau nu, nu știm. În schimb, o altă piesă, *Mulatrul*, melodramă de Saint-Pierre, prelucrată de M. Millo (după *Bordeiul indienesc ?)*, jucată la Iași, la 18 octombrie 1847, produce un adevărat scandal. Boierii, proprietari de robi, întrerup spectacolul, deoarece actorii în loc de indieni înfățișau țigani moldoveni. Faptul, după o cronică teatrală, „a nemulțumit foarte mult pe boerii noștri a căror purtare față de nenorociții ce-i aveau în stăpînire se asemăna aidoma cu aceea a colonilor stăpînitori din India ori Africa". Incidentul a dus chiar la închiderea teatrului, folosit tot mai mult în preziua revoluției de la 1848 pentru propaganda revoluționară.

După o scurtă perioadă de retragere, problema sclaviei negre revine în actualitate, cu și mai multă putere, printr-o nouă și răsunătoare operă a scriitoarei americane Harriet Beecher-Stowe, *Uncle Tom's Cabin* (1852), tradusă foarte repede (din franțuzește) de T. Codrescu, sub *titlul Coliba lui Moșu Toma sau viața negrilor din sudul Statelor Unite din America* (Iași, 1853, 2 vol.). Lucrarea, care declară sclavia drept „crimă", este prefațată de M. Kogălniceanu, *Ochire istorică asupra sclaviei* și are un mare succes. Ion Ghica, declară că n-a întîlnit o „frază", o „scenă" pe care să n-o fi regăsit în memoria sa, alimentată de stările de lucruri din țară.

O contribuție în același sens aduc nu numai traducerile, ci și un alt gen de publicistică, articolul de popularizare, foiletonul cu caracter aparent documentar, în care se puteau strecura tot felul de idei de actualitate. Primele texte de acest gen apar în *Foaia Duminecii* (1837) a lui Ioan Barac (articole despre *Tîrgul robilor din Jamaica, Mare vărsare de sînge la Manilla*, etc.) și mai ales în foile lui Gh. Asachi. Pentru acest gen insidios de propagandă contribuția sa este tipică. În *Albina românească* (nr. 14, 1832) se scrie *Despre negoțul negrilor* (robilor), cu fraze severe despre feudalii africani, „despoții Domnitori în Africa", oricînd dispuși să vîndă „pe rum și jucării pe ai săi frați compatrioți". Este cauza de bază a depopulării continentului negru: „40 milioane negri s-au răpit de la patria și familia lor". Dacă ne amintim că Gh. Asachi va duce, în special în *Gazeta de Moldova* (1850—1852), campania pentru eliberarea robilor țigani și la renunțarea la orice fel de despăgubiri, atacurile sale anterioare își capătă întreaga lor semnificație.

Această indignare, atît de bine întreținută de lecturi în original și traduceri, va primi sub impulsiunea valului revoluționar burghez-democratic un conținut politic tot mai dezvoltat, viciile exploatării coloniale servind din ce în ce mai mult de pretext pentru denunțarea jafului și asupririi naționale. Totul se transformă acum într-o susținută campanie antifeudală care se va folosi de India, în loc de a spune Transilvania și Jamaica în loc de Moldova.

Un exemplu caracteristic de astfel de iluminist, în același timp politic și afectiv, ferm anticolonialist, mișcat atît din iubire de om, cît și de poporul său, este G. Barit, de-a lungul întregii sale activități publicistice. El denunță, în 1847, metodele de deposedare practicate de francezi în Algeria, în 1872, foametea și epidemiile de holeră din India, unde operează „englezii cu rapacitatea lor cunoscută". „Relele cauzate prin tirania și rapacitatea colonilor englezi" sînt: foametea, mizeria, bolile, superstiția, dovadă soarta tristă a provinciei Bengal, deplînsă într-un întreg articol *(Transilvania*, nr. 77, 1872).

Barit va da dreptate răscoalei Cipailor indieni, comentînd-o favorabil în două articole *(Gazeta de Transilvania*, nr. 55, 99, 1857). Colonialismul nu este denunțat numai în Indiile orientale, ci și în Egipt, unde Barit surprinde aceeași „aroganță, trufie, rapacitate a europenilor" *(Observatorul*, nr. 60, 1882). G. Barit preocupat mereu de soarta Transilvaniei dezbătea problema colonială din cel mai pur impuls uman, social și politic românesc. O poziție identică se constată și la D. Bolintineanu, nu mai puțin ostil imperiilor coloniale în *Conrad* (1867).

Este o stare de spirit absolut caracteristică iluminiștilor noștri, bine precizată încă înainte de 1848, moment revoluționar crucial care transformă o problemă sentimentală, morală și abstractă, într-una precisă, de ordin patriotic românesc.

Temă la ordinea zilei, problema robilor țigani, care începea să se pună, localizează în condițiile noastre specifice o tipică polemică iluministă pe care ideologii apuseni o duc și după 1789, de astă dată în special în favoarea sclavilor negri din sudul Statelor Unite, eliberați în principiu de abia după 1865, la sfîrșitul războiului de secesiune. Similitudinea de situații istorice face să existe din această cauză o întinsă solidarizare între ideologii noștri progresiști și cei din apus.

În 1844, comentînd elogios *Dezrobirea țiganilor* mînăstirești *(Propășirea*, nr. 5), dar pledînd pentru ducerea măsurii pînă la capăt, M. Kogălniceanu constată cu satisfacție:

„Patria noastră, dezrobindu-și țiganii, sfințește principiul că toți oamenii se nasc și sînt slobozi, în vreme cînd coloniile Franței și multe straturi republicane a Uniunii Americane de Nord geme de milioane de negri împilați, în vreme cînd robia încă, în adunările legislative a acestor țări numără atîția partizani".

Sclavia este odioasă pretutindeni și eliberîndu-se robii din țările noastre iluminiștii romîni nu pot să nu se revolte că această dreaptă lege întîrzie încă pentru multe milioane de negri din colonii. De altfel, în limbajul lor, este vorba de o categorie unică și la 1848, cînd robii sînt eliberați vremelnic de către o comisiune (din care face parte și C. Bolliac), se va vorbi în mod firesc de „emanciparea sclavilor negri din Romînia" (C.D. Aricescu, *Istoria revoluției de la 1821*, p. XXV).

În această privință M. Kogălniceanu ține limbajul cel mai caracteristic, în *Ochire istorică asupra sclaviei* (prefața la *Coliba lui Moș Toma)* republicată și în *Romînia Literară* din 1855 sub titlul *Sclavie, vecinătate și boieresc*, texte ciuntite și unul și altul de cenzură. Cauzele comerțului cu sclavi sînt indicate cu precizie, în cadrul unui adevărat rechizitoriu al colonialismului, surprins în toate viciile sale.

„Nevoia de a reîmpopora țările de curînd descoperite ale Americii și a căror semințiî băștinașe fuseseră decimate prin fierul biruitorilor și focul predicatorilor, și, apoi greutățile agriculturii coloniale sub o climă ucigătoare pentru europeni, a dat naștere la trata negrilor *(la traite des nègres*, n.n.), sclăvie nouă care luă de pretext inferioritatea soiului african comparat cu soiul alb, dar care se întinse în curînd și asupra oamenilor de color și învăli, în sfîrșit, în osîndă și chiar pe acei în cari cea mai mică picătură de sînge negru se amestecase sau rămăsese amestecată cu un sînge curat și nobil, căci așa europenii și-au calificat sîngele lor".

Interesul produs nu numai de traducerea *Colibei lui Moș Toma* (imitată de V. A. Ureche în cursul aceluiași an în *Coliba Măriucăi*, episod din viața țiganilor moldoveni), dar și de astfel de texte ideologice, arată că opinia noastră publică progresistă condamnase definitiv robia în țările noastre. Sub presiunea sa, eliberarea robilor boierești se produce în ambele principate la sfîrșitul anului 1855, măsură precedată, în 1844, în Moldova, și 1847 în Țara Românească, de punerea în libertate a robilor mănăstirești ai statului. Campania iluministă obținuse în felul acesta un succes complet, în vederea căruia ridicarea și agitarea „problemei coloniale" a însemnat una din fazele sale pregătitoare esențiale.

M. ADRIAN

Pedeapsa robilor
(din Foaia dumunecei)

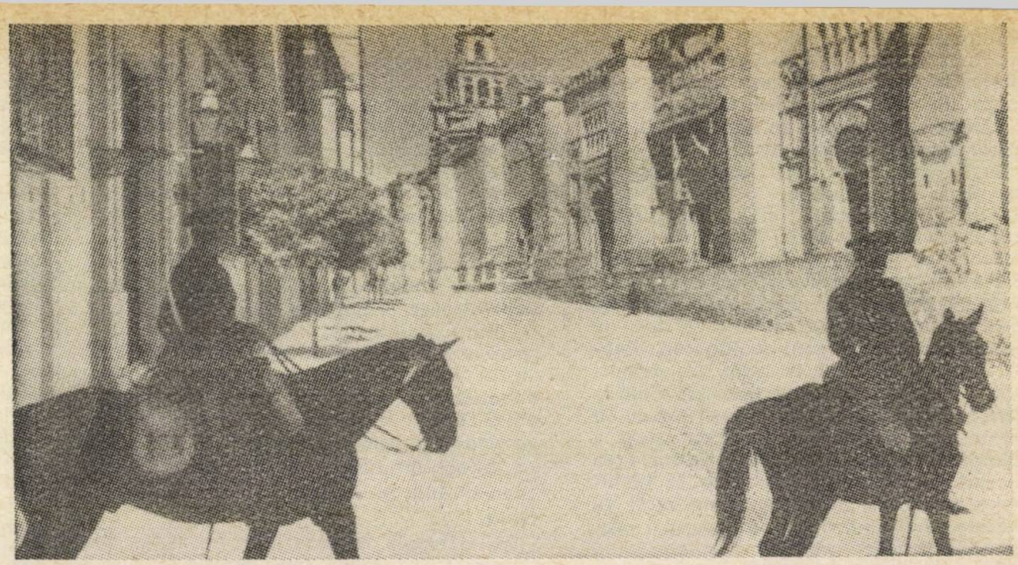

„Ordinea“ este asigurată...

SPANIA-1964

În vocabularul politic al oficialităților spaniole, în publicațiile madrilene au început, de la o vreme, să capete o circulație frecventă termeni și noțiuni care încearcă să acrediteze, cu insistență, ideea unei „înnoiri“ a regimului; în acest sens, se preconizează crearea unor noi instituții în viața publică, apar chiar departamente ale căror denumiri vor să aibă un iz democratic, se proclamă legi și măsuri vizînd „modernizarea“ economiei, se înlocuiesc titulari de ministere.

Fenomenul nu a scăpat observatorilor politici care au căutat să-l analizeze nu numai în manifestările sale de suprafață, ci și în esența sa. O primă constatare s-a impus aproape în unanimitate: în Spania se înregistrează o nouă distribuire a rolurilor pe scena *vechii* politici. Care este, însă, semnificația acestor schimbări și în ce măsură afectează ele linia generală a orientării oficiale?

Duelul dintre „Mișcare“ și „Opus Dei“

Și azi, în 1964, ca și în toți cei 25 de ani de cînd s-a instaurat, regimul se bizuie pe trei piloni principali: Armata, Biserica, Falanga.

În cadrul acestor factori ai puterii, armatei i s-a rezervat, în general, o pondere constantă, iar Falanga și clerul (cu organizațiile lui politice) au avut roluri diferențiate, în funcție de necesitățile regimului într-o perioadă sau alta.

Prin demagogia ei socială — care jongla mai ales cu lozinci despre „naționalizare“, „reformă agrară“, „dreptate socială“ — Falanga a reușit, în perioada inițială, să cîștige o anumită influență în rîndurile populației nevoiașe și ale intelectualității. Dar abandonarea, rînd pe rînd a lozincilor sociale — motivată prin „interese naționale“ și „lupta împotriva comunismului“ — scandalurile în jurul corupției și nepriceperii falangiștilor cocoțați în mari funcții politice și administrative, au dus la discreditarea organizației, la îngustarea permanentă a zonei sale de influență.

Toate acestea au determinat trecerea ponderii principale asupra organizației „Opus Dei“ (orientarea acestei organizații de tip clerical este determinată de membrii ei de vază din marea industrie și din pătura tehnocraților). În scurt timp, Falanga și-a văzut activitatea limitată la sindicatele corporatiste (organizații cu structură de tip fascist, cuprinzînd și pe patroni, și pe muncitori), dar și aici autoritatea falangiștilor este fără perspectivă. „Opus Dei“, în schimb, își întărește tot mai mult pozițiile. Ziarul *Pueblo* — organ al sindicatelor falangiste — scria revoltat, cu cîteva luni în urmă, că: „Prin intermediul membrilor săi, «Opus Dei» și-a făcut apariția în organisme culturale, în întreprinderi industriale, în unități bancare și în alte posturi ale administrației... Printre ei sînt miniștri, șefi de catedre, cercetători și întreprinzători“.

Se pare însă că „Opus Dei“ a făcut o greșeală de tactică — tendințele monarhice accentuate pe care le-au manifestat unii conducători ai organizației fiind considerate ca o depășire a rolului ce li s-a încredințat („Dorim ca Spania să fie o monarhie tradițională“ — scria astă-primăvară unul dintre cei mai de seamă publiciști ai organizației „Opus Dei“, Rafael Calvo Serrer. Într-o declarație a unui alt conducător al organizației se merge și mai departe: „Intenționăm să fim ultimul guvern al generalului Franco și cel dintîi al monarhiei“). Deși Franco nu respinge, în perspectivă, ideea unui regim monarhic, declarațiile de genul celor citate depășeau, fără îndoială, limitele „simpatiilor“ sale pro-monarhice și anticipau o evoluție al cărei ritm *El Caudillo* considera că trebuie să-l hotărască singur. În consecință, de prin anul trecut, Falanga este relansată pe scena politică, paralel cu încercarea de a se restrînge, discret, influența lui „Opus Dei“. Prinzînd momentul propice pentru a da friu, în mod public, geloziei sale politice, Falanga a deschis, întîi, tirul larg al acuzațiilor împotriva lui „Opus Dei“. El a fost declanșat printr-un discurs rostit la 16 ianuarie de Solis Ruiz, secretarul general al organizației, și a continuat în ziarele falangiste *Arriba* și *Pueblo*.

În tălmăcirea propagandei oficiale, polemica din presa celor două organizații a fost interpretată ca o expresie semnificativă a „liberalizării“ discuțiilor în politica internă. Pentru orice observator al vieții spaniole a devenit însă clar că, în aceste dispute, s-au ciocnit nu principii contrare, ci grupuri în esență cu aceleași concepții politico-sociale, care au fost aduse pe poziții adverse doar de rivalitatea pentru locul principal pe scena politică. O regie abilă în desfășurarea disputei a dus la atenuarea „ciocnirii“, la un moment de împăcare. Aripa așa-zis modernă a Falangei, care și-a luat denumirea de „Mișcare“ („Movimiento“) a recunoscut că în cadrul lui „Opus Dei“ sînt „buni specialiști și tehnicieni“... „dotați cu calități de conducători“ *(Pueblo)*, iar „Opus Dei“ a acceptat — vrînd-nevrînd — perspectiva împărțirii instrumentelor puterii cu falangiștii. Această perspectivă a fost concretizată la reuniunea din aprilie a.c., a Consiliului „Mișcării“. Reuniunea a preconizat adoptarea unei Constituții, ale cărei principii să asigure „Mișcării“ rolul unui organism de control în viața politică. „Faptul că Consiliul a hotărît ca adunările sale să continue anual și să înființeze o comisie de lucru permanentă — două acte pe care el le vrea consfințite prin lege — confirmă intenția sa de a se transforma în a doua cameră“ *(Frankfurter Allgemeine* din 10 aprilie). Prin înființarea acesteia, alături de Cortès-uri, — adunarea consultativă a Spaniei — „Mișcarea“ urmărește să contrabalanseze în domeniul *politic* ponderea pe care a dobîndit-o „Opus Dei“ în administrația publică și, mai ales, în economie.

Căci duelul dintre „Mișcare“ și „Opus Dei“ nu poate fi desprins de lupta internă dintre diferite pături ale clasei conducătoare pentru asigurarea celor mai mari și certe avantaje economice.

Trenul economiei...

Pînă cu vreo doi-trei ani în urmă, s-a scris mult în presă despre „roțile ruginite" ale mecanismului vieții economice din Spania. În prezent se vorbește despre urnirea acestora în cadența unui ritm mai înviorat. Ca un moment important al schimbărilor se indică anul 1959. Atunci a avut loc o ciocnire ascuțită, între interesele burgheziei mijlocii — susținute, pe plan politic, de Falangă — și cele ale marii burghezii industriale, grupată în „Opus Dei". Se poate pune întrebarea: ce motive au determinat conflictul dintre aceste grupuri financiare.

În perioada anterioară, nici întreprinderile mici, nici cele mari sau mijlocii, nu s-au preocupat să facă investiții importante. Lipsa unor sindicate reprezentative, salariile scăzute și prețurile de monopol, protejate de o barieră vamală riguroasă, au asigurat profituri mari și rapide, chiar fără investiții în instalații industriale moderne.

Dar a devenit evident că, prin neglijarea flagrantă a modernizării producției în ramurile industriale de bază, economia spaniolă rămăsese mult în urma dezvoltării pe care au înregistrat-o alte țări. Această situație a dus la scăderea puterii competitive a produselor spaniole pe piața mondială și, totodată, prin izolarea țării de progrese ale economiei din străinătate, agrava și mai mult dificultățile interne ale regimului. În acest context, scrie *L' Express*, „Spania a cunoscut o lovitură de stat la rece. Financiari austeri, deseori membri ai organizației «Opus Dei» au înlăturat de la posturile de comandă pe falangiști și au strîns cu șurubul un mare număr de mici patroni pe care se sprijină Falanga". De atunci puterea economică o dețin cu precădere reprezentanții marilor concerne financiare.

În perioada de echilibrare a rivalităților politice dintre „Mișcare" și „Opus Dei", s-a trecut la conceperea unui plan economic pe patru ani (1964—1967), care prevede creșterea produsului național brut într-un ritm anual de 5—6 la sută. Adoptarea acestui plan reflectă dorința regimului de a nu mai apărea ca un sistem anchilozat și — pe baza inițierii unor transformări — să reia „dialogul" cu străinătatea și cu opinia publică din propria țară.

Șeful comisariatului planului, Lopez Rodo, a declarat ziariștilor, la o conferință de presă, că obiectivul principal al planului este sprijinirea dezvoltării industriale și agricole a regiunilor rămase în urmă și modernizarea serviciilor publice. „Planul are forță obligatorie pentru sectorul public, arată *Buletinul Oficial al Statului*. Pentru întreprinderile sectorului particular, el n-are decît o valoare indicativă." Or, tocmai acesta este motivul pentru care aplicabilitatea integrală a principiilor planului pare îndoielnică unor observatori, deoarece grosul investițiilor fiind la cheremul industriei particulare, obiectivele sociale ale planului vor putea fi ocolite. În unele regiuni din nord, chiar reprezentanții sindicatelor oficiale au fost nevoiți să declare că „nu se poate tolera ca planul să fie elaborat împotriva oamenilor muncii", iar *Arriba* a publicat un articol în care acuză șase bănci mari de a fi singurele beneficiare ale planului.

Concentrarea capitalurilor, după evenimentele din 1959, face posibil ca direcțiile principale ale înfăptuirii planului să fie determinate de monopoluri, după criteriile asigurării unui profit cît mai ridicat. Întreprinderile particulare preferă, în primul rînd, dezvoltarea investițiilor în regiunile care au deja un potențial industrial apreciabil. Ca atare există în prezent o dezvoltare a siderurgiei din nordul Spaniei, a industriei textile și a unor sectoare ale metalurgiei, dar lipsește preocuparea pentru asigurarea investițiilor care să ducă la modernizarea minelor și a producției bunurilor de larg consum. În acest context se intensifică o serie de conflicte interioare: contradicția dintre industria mare și mică, între sectoare cu salarii relativ ridicate și cele cu salarii foarte scăzute; între dezvoltarea unor ramuri industriale și dificultățile unei agriculturi înapoiate.

Comparînd bagajul reformelor actuale ale Madridului cu încărcătura unui tren scos în gară, scriitorul spaniol Juan Goytisolo își punea întrebarea de ce mulți călători rămîn totuși pe peron, în loc să se urce în vagoane. La această întrebare alegorică răspunsul îl dă — indirect — chiar el, subliniind că eficiența transformărilor economice nu este posibilă „fără o transformare politică și culturală simultană" — fără „schimbarea radicală a structurii" interne.

...și frîna imobilismului politic

Majoritatea comentariilor privind dezvoltarea economiei spaniole relevă că, în ciuda existenței planului, ea este frînată, în bună măsură, de imobilismul politic al regimului. Așa-zisa liberalizare nu a afectat deloc fondul sistemului politic. Sub presiunea maselor muncitoare, la congresul sindicatelor oficiale din 1964 s-a promis acordarea unor drepturi care să înlesnească „democratizarea" acestor organizații, în sensul ca o parte din funcționarii lor de răspundere — numiți de autorități — să poată fi aleși în adunări ale oamenilor muncii. Dar, nu mult după congres, 11 activiști ai sindicatelor — dintre care 9 aleși — au fost arestați pentru „incitare la grevă".

A fost decretată și desemnarea pe cale electorală a consilierilor municipali — altă mostră de „liberalizare" — dar presiunile oganelor Ministerului de Interne au fost așa de drastice, încît — datorită scandalului la care au dat naștere — în multe circumscripții alegerile au trebuit să fie anulate. Problema drepturilor de asociere cerute de studenți a fost pusă pe tapet, dar, recent chiar, demonstrațiile organizate pentru susținerea acestor drepturi au fost reprimate de poliție.

„În momentul de față — scria *Hamburger Echo am Abend* la 11.VI.—Spania este cuprinsă din nou de un val de arestări, care poate fi comparat doar cu marile razii din 1947 și 1958. Închisorile sînt supraaglomerate și 50 000 de locuitori ai Madridului, pe care regimul nu-i vede cu ochi buni, se află sub controlul poliției". În încercarea de a continua deschiderea unor supape, chiar iluzorii, care să slăbească presiunea nemulțumi-

„Dezrădăcinații" — așa-i numește ziarul francez Le Monde pe muncitorii spanioli care speră să-și poată îmbunătăți situația căutînd de lucru în străinătate. În clișeu — un lot de emigranți spanioli la punctul vamal din gara Genève-Cornavin.

rilor, Consiliul de miniștri a adoptat luna trecută o lege care ar fi menită să asigure participarea „familiei" la treburile publice. Legea urmărește înlocuirea partidelor printr-o „organizație a capilor de familie". „Regimul dorește — scrie *Süddeutsche Zeitung* — să creeze în rîndurile națiunii sentimentul că în cadrul organului legislativ există o reprezentanță a poporului, fără însă a-i acorda acesteia drepturi politice".

Parodiile liberalizării nu pot abate atenția de la adevăratele interese ale maselor care continuă să fie nesatisfăcute. Este vorba, în primul rînd, de problemele nivelului de trai și ale libertăților politice. Salariile rămîn în general scăzute, iar majorările cucerite de muncitorii din unele ramuri nu pot asigura un nivel de trai satisfăcător. Ziariștii străini care au studiat la fața locului condițiile economice și sociale ale muncitorilor din centrele industriale relevă legitimitatea acțiunilor de protest și a grevelor. „Promisiuni, întotdeauna promisiuni, și nimic mai mult — astfel s-au exprimat în Asturia interlocutorii corespondentului cotidianului francez *Le Monde*. Aici silicoza

Ce va aduce viitorul?... (instantaneu fotografic din orăşelul Oviedo — regiunea Asturia — în timpul recentei greve a minerilor).

este pîinea noastră zilnică". În articolele gazetarilor care au vizitat Spania se subliniază că lipsa oricăror măsuri pentru îmbunătăţirea situaţiei economice şi sociale a muncitorilor duce la pasivitate faţă de planul economic, constituind o frînă din cele mai serioase pentru însuşi succesul acestuia.

Acţiunile de protest împotriva nedreptăţilor sociale se exprimă, cu cea mai mare forţă, în lupta de clasă a proletariatului. În grevele minerilor din Asturia, ale metalurgiştilor din Bilbao, reînvie glorioase tradiţii ale forţelor republicane, care acum 28 de ani — în iulie 1936 — au ridicat cu neînfricare steagul luptei pentru apărarea democraţiei. Anul acesta, 90 la sută din minerii basci au fost în grevă. La 1 mai, zece mii de muncitori din provincia bască au manifestat, timp de zece ore, cu lozincile: „Libertate! Vrem sindicate libere! Trăiască dreptul la grevă". Concomitent cu acţiunile muncitorilor din Asturia a avut loc o grevă a salariaţilor agricoli, cu 15 mii de participanţi.

Promisiunile oficiale, de înfăptuire a unor reforme în viaţa socială — de atîtea ori făcute, şi tot de atîtea ori nerespectate — au determinat acumularea unei nemulţumiri vădite şi în sînul altor categorii sociale. Ele se accentuează mai ales printre intelectuali. În rîndurile acestora nemulţumirea potenţială s-a transformat deseori în acţiuni concrete. De pildă, campania împotriva cenzurii, organizată de intelectualii din Madrid a luat o astfel de amploare încît autorităţile au fost nevoite să elaboreze proiectul unei noi legi a presei. Mişcarea pentru reforma universitară se bucură de participarea profesorilor universitari cu cele mai diferite orientări filozofice şi politice.

Este de remarcat că, în ultimele luni, s-au conturat acţiuni de sprijin reciproc între manifestaţiile muncitorilor şi ale studenţilor, pentru libertăţi democratice.

Nemulţumirea maselor populare poate fi asemuită cu un curent subteran care, în ultimul timp, răzbate la suprafaţă tot mai des. Iar încercarea regimului de a slăbi erupţiile acestui curent prin pseudo-liberalizare este sortită eşecului.

Relaţiile externe

O trăsătură actuală a politicii externe spaniole este efortul, în prezent mai vădit ca oricînd, de a ieşi din izolarea internaţională, de a se afirma. Planul de patru ani constituie o carte de vizită pentru „deschiderea în toate direcţiile", deviză mult vehiculată de presa madrilenă; ea oglindeşte necesitatea pe care o resimte Spania de a dezvolta relaţiile sale externe, de a se încadra cumva în tonul climatului internaţional actual (aşa se explică, de pildă, semnarea de către Spania a Tratatului de la Moscova cu privire la interzicerea experienţelor cu arma nucleară în trei medii şi apariţia unor nuanţe noi în concepţia Madridului asupra relaţiilor comerciale internaţionale).

Una din coordonatele principale ale politicii externe spaniole continuă să fie consolidarea raporturilor stabilite cu un număr de ţări occidentale —în special cu S.U.A., Franţa şi, în ultimul timp, cu R.F.G. — deşi în aceste raporturi au intervenit diferenţieri sensibile. Ele decurg, în parte, din poziţia mai favorabilă pe care a dobîndit-o Spania faţă de principalele puteri ale N.A.T.O., datorită situaţiei noi care s-a creat pentru ea în urma divergenţelor americano-franceze.

Ştiindu-şi poziţia disputată, Spania a folosit multilateral avantajele pe care i le-a oferit această situaţie, acţionînd pentru schimbarea rolului său de partener „vitreg" al N.A.T.O.

Momentul cel mai spectaculos în conturarea noii poziţii l-au constituit rezultatele tratativelor de anul trecut asupra prelungirii acordurilor cu S.U.A. referitoare la bazele militare americane în Spania. Madridul nu s-a mulţumit cu prelungirea automată a acestor acorduri. Prin noua lor formulă s-a ajuns la o înţelegere cu privire la înfiinţarea unui comitet consultativ în problemele militare, cu cartierul general la Madrid, şi ai cărui copreşedinţi să fie reprezentanţii ambelor părţi.

Spania şi-a asigurat platforma noului rol mai ales prin intensificarea legăturilor economice şi politice cu Franţa. Tehnica franceză reprezintă 40 la sută din tehnica folosită în industria spaniolă. Anul trecut, Parisul a hotărît să acorde Madridului un împrumut de 150 milioane dolari. Se impune atenţiei şi substratul politic al relaţiilor franco-spaniole. Cu ocazia vizitei ministrului de externe francez la Madrid, la sfîrşitul lunii mai, comentatorii presei apreciau că Franţa este interesată în obţinerea unui sprijin special în favoarea ideilor sale privind statutul politic al Europei occidentale, şi în concursul Madridului pentru aplicarea concepţiei strategice franceze privitoare la bazinul mediteranean. În schimb, Franţa sprijină una din cele mai arzătoare aspiraţii ale politicii externe spaniole, aceea de a i se deschide porţile Pieţei comune. În acelaşi timp însă, relaţiile Spaniei cu S.U.A. continuă să se dezvolte pe toate planurile, deşi, la începutul anului, pentru o scurtă perioadă a suflat un vînt rece asupra lor. El a fost stîrnit de nemulţumirea Washingtonului în faţa legăturilor comerciale care s-au iniţiat între Spania şi Cuba. În momentele de tensiune ale acestei situaţii, Fraga Irribarne, ministrul informaţiilor, a organizat o conferinţă de presă în care a expus considerentele oficiale asupra problemei. Explicînd că între Spania şi ţările latino-americane există o mare comunitate de tradiţii şi relaţii, ministrul informaţiilor a arătat în acest sens că „regimurile politice nu trebuie să împiedice relaţiile economice sau de alt fel între ţări din aceeaşi viţă". Subliniind importanţa ce o are pentru Spania comerţul cu toate ţările, un comentator al agenţiei spaniole *Pyresa* se întreba dacă nu cumva „din loialitate" faţă de Occident, spaniolii au rămas „singurii care pierd operaţii comerciale substanţiale şi atuuri diplomatice importante".

Mai ales acum — în perioada de verificare a eficacităţii noilor măsuri economice interne — problemele relaţiilor comerciale capătă pentru Spania o însemnătate acută. Deşi Franţa şi R.F.G. au sprijinit găsirea unei formule de încadrare a Spaniei în Piaţa comună, Consiliul ministerial al „celor şase" a amînat studierea cererii oficiale a Madridului. Opoziţia Italiei a cîntărit, pare-se, cel mai greu. Presa spaniolă explică această „boicotare" prin teama Italiei de a nu fi concurată la produsele ei agricole, în timp ce, după unii comentatori occidentali, poziţia Romei este mai degrabă o ripostă la veto-ul pe care-l opusese Franţa cererii Angliei de a fi primită în C.E.E.

Neputînd înfrînge barierele vamale ale pieţelor vest-europene, Spania se orientează tot mai mult spre dezvoltarea comerţului ei extern cu ţările africane. În primele luni ale anului acesta, ministrul industriei, Lopez Bravo, a vizitat Algeria, iar ministrul comerţului, Ullastres, a făcut o „călătorie de bunăvoinţă" în mai multe ţări vest-africane, întorcîndu-se cu o serie de acorduri economice. Legăturile politice şi economice cu ţările africane devin, în momentul de faţă, o nouă coordonată principală a diplomaţiei spaniole.

Fără îndoială că Spania anului 1964 oferă un complex de fenomene interesant de cercetat. În ce stadiu este faimosul „dialog" intern cu poporul şi cel extern cu realităţile internaţionale actuale? Dacă pe plan extern — şi mai ales în dezvoltarea legăturilor economice — există premisele unei mobilităţi, pe plan intern, întrebarea alegorică a lui Goytisolo relevă contrariul.

Eugen POP

Civilizația contemporană și filozofia istoriei a lui Arnold Toynbee

O veche și mereu actuală controversă privitoare la destinul „civilizației occidentale"

Delegația engleză la Conferința de pace de la Paris în 1919 număra în rîndurile sale, ca specialist în problemele Orientului Mijlociu, un istoric încă tînăr pe atunci. Prezența sa în aceeași calitate putea fi remarcată din nou, 27 de ani mai tîrziu, la cealaltă Conferință de pace de la Paris, la sfîrșitul celui de al doilea război mondial. Între timp el dobîndise experiență și prestigiu prin cercetările sale istorice, prin numeroase călătorii precum și în cadrul Departamentului Informațiilor din Foreign Office sau în calitate de conducător al Serviciului de Presă și Studii externe la Institutul Regal de Afaceri Internaționale. Profesorul Arnold Toynbee (născut la Londra în 1889) este într-adevăr o personalitate cunoscută nu numai în lumea științifică, dar, deopotrivă, în cercurile politice și diplomatice ale Europei de Vest. El îmbină de mulți ani o considerabilă muncă științifică — ce s-a concretizat în numeroase volume — cu activitatea în domeniul politicii internaționale.

Ca istoric s-a ocupat mai ales de studiul comparativ al civilizațiilor. Principalele sale lucrări sînt : Nationality and the War (Naționalitate și război), Greek Historical Thought (Gîndirea istorică greacă), Hellenism : the history of a civilization (Elenismul : istoria unei civilizații), The Western Question in Greece and Turkey (Problema occidentală în Grecia și Turcia), The World and the West (Lumea și Occidentul), Civilization on Trial (Civilizația la răspîntie), dar mai ales o vastă istorie comparată a civilizațiilor — The Study of History, din care au apărut pînă în prezent 10 volume, precum și A Survey of International Affairs (Privire asupra chestiunilor internaționale), scrisă împreună cu V. M. Boulter și din care au apărut 24 volume. Nu este, așadar, de mirare că opera și teoriile sale se bucură de o largă circulație și sînt dezbătute în rîndurile intelectualității din Apus.

Cu prilejul unor ample dezbateri [1]), organizate sub direcția lui Raymond Aron în jurul operei și concepției lui Arnold Toynbee — în prezența și cu participarea efectivă a autorului — problemele destinului „civilizației occidentale" (prin aceasta participanții înțelegînd lumea capitalistă cu toate realitățile ei infra și suprastructurale), au ocupat un loc de frunte. Din cele zece zile cît a durat colocviul, două au fost consacrate în mod special temei *„Perspective de viitor ale civilizației occidentale"*. De fapt însă, luări de poziție în această direcție nu au lipsit nici în celelalte ședințe, în care s-a dezbătut o gamă largă de probleme pe marginea filozofiei toynbeene a istoriei. O astfel de orientare se explică prin cel puțin două împrejurări :

1) De la Montesquieu și Rousseau la Renan și mai apoi la Spengler și Toynbee, în gîndirea socială și filozofică a Occidentului au fost mereu prezente preocupări în legătură cu esența și căile evoluției viitoare a civilizației. Optica ideologică, conținutul judecăților de valoare emise și chiar datele esențiale ale problemei s-au modificat o dată cu transformarea calitativă a însăși *realității sociale* care constituie obiectul unor considerațiuni de acest gen. Este interesant de remarcat că, pe măsura ascuțirii contradicțiilor capitalismului, s-au înmulțit printre ideologii burghezi numărul acelora care — în limbajul anumitor autori noțiunea de „civilizație occidentală" identificîndu-se pe de o parte cu aceea de societate capitalistă, pe de altă parte cu aceea de civilizație în general — profetizează un sfîrșit apocaliptic al tuturor valorilor.

2) În opera lui Toynbee, problemele civilizației contemporane au o pondere deosebită. Autorul însuși a alcătuit o sinteză a mai multor volume intitulată *Prospect of Western Civilization.*

Istoric al civilizației și filozof al istoriei, Toynbee face parte din categoria acelor ideologi și savanți burghezi care nu se limitează la analizarea trecutului ci înțeleg să-și folosească explicit erudiția, studiile și construcțiile teoretice în slujba celor mai actuale nevoi ideologice ale clasei lor. Încă din primii ani după cel de-al doilea război mondial, el își pune direct întrebarea : *unde se află omenirea în anul 1947 al erei noastre ?* Căutînd răspunsul, Toynbee descifrează, și afirmă cu voce tare, anumite adevăruri parțiale privind epoca noastră. Astfel, Toynbee arată că deși „civilizația occidentală proclamă drepturile omului pentru toate clasele, națiunile și rasele", condiția omului în acest cadru s-a prăbușit în adîncimi nebănuite. „Dispunem, arată el mai departe, de o putere de producție care nu a fost atinsă niciodată, dar privațiunile noastre sînt de asemenea fără precedent. Am inventat mașini care trebuie să lucreze pentru noi, avem însă mai puține rezerve de muncă decît oricînd pentru sarcini umane..." [2]). Dar, consemnînd aceste stări de fapt din societatea căreia îi aparține, istoricul englez lărgește în mod subiectiv sfera lor de acțiune, generalizînd concluzia. Deznodămîntul, spune el, nu privește numai mica fracțiune a umanității care este direct afectată, numai clasa beneficiară a orînduirii capitaliste : „...ceea ce este o criză pentru această minoritate este inevitabil o criză și pentru restul lumii" [3]). Cu alte cuvinte, el lasă în afara cîmpului său vizual realitățile din țările unde „criza minorității" este un capitol care aparține trecutului și unde se dezvoltă, robustă, societatea majorității, societate socialistă.

Extrapolarea arbitrară a caracteristicilor unei clase la întreaga societate se regăsește dealtminteri la Toynbee și în acea opinie, profund eronată, care pune pe același plan, denaturîndu-le sensul și funcția socială, *războiul* și *lupta de clasă*. Pentru a da mai multă tărie argumentelor sale, el afirmă că toate civilizațiile cunoscute de-a lungul istoriei umanității, cu excepția celei occidentale de azi, sînt moarte sau muribunde — iar prin diagnosticarea fiecărui caz stabilește inevitabil drept cauză a morții războiul sau lupta de clasă sau combinarea lor. „Războiul și lupta de clasă nu ne-au părăsit, scrie Toynbee, de cînd primele civilizații s-au ridicat deasupra vieții umane primitive, timp de cinci sau șase mii de ani" [4]). Bazîndu-se pe o concepție ciclică a istoriei și întemeindu-și argumentele pe analogii, el susține că omul occidental și operele sale nu sînt mai puțin vulnerabile decît vechile civilizații azi dispărute ale aztecilor, incașilor, sumerienilor și hitiților ci, dimpotrivă, pericolele care le amenință sînt mult mai mari. Continuînd să coreleze în chip arbitrar lupta de clasă și războiul, Toynbee scrie : „Lupta de clasă a devenit acum capabilă de a dezagrega irevocabil societatea, iar războiul de a anihila în întregime rasa umană. Relele care pînă acum au fost pur și simplu penibile și crude au devenit intolerabile și mortale" [5]). „Sîntem, conchide el, în fața unui pericol de o gravitate fără precedent ; trebuie deci să abolim neîntîrziat războiul și lupta de clasă — aceasta e salvarea".

Dacă în atitudinea față de război vom putea desprinde o latură pozitivă sub raport politic și moral — în ceea ce privește aprecierea luptei de clasă, Toynbee rămîne un exponent al clasei sale, cuprinsă de teamă în fața ridicării la luptă a claselor și popoarelor asuprite. Lupta de clasă a fost întotdeauna și este o forță motrică a istoriei societății împărțite în clase antagonice. Chiar dacă incomplet și inconsecvent, existența claselor și a luptei dintre clase a fost recunoscută încă de istorici burghezi dinaintea lui Marx, iar în marxism a dobîndit o aprofundată și multilaterală fundamentare științifică. Dar iată, ceea ce au văzut predecesorii săi — de asemenea istorici ai civilizației — cu un veac sau un veac și jumătate în urmă, Toynbee nu mai este în stare sau nu mai vrea să vadă sau vede printr-o oglindă cu totul deformantă, care răstoarnă lucrurile cu capul în jos.

[1]) Editate sub titlul general **l'Histoire et ses interprétations**, Paris, Mouton et Co. La Haye, 1961.

[2]) **La civilisation à l'épreuve**, Paris N.R.F. Gallimard, 1951, p. 165.

[3]) Idem, p. 30.

[4]) Idem, p. 32.

[5]) Idem, p. 34.

Unele teze centrale în concepția istorică a lui Toynbee despre caracterul paralel și ciclic al evoluției civilizațiilor — fiecare parcurgînd în chip fatal aceleași etape — nașterea („genesis"), creșterea („growth"), cotitura (atît de discutatul „breakdown"), declinul și moartea — confruntarea pe care o face între diverse civilizații pe criterii exterioare, neesențiale și ignorarea legăturii dintre particular (trăsături specifice ale diverselor civilizații) și general (identitatea unor trăsături comune), în istorie — toate acestea l-au împiedicat să înțeleagă legitățile generale ale procesului istoric.

Împotriva războiului ca modalitate de rezolvare a conflictelor dintre state în societatea contemporană

Un interes deosebit prezintă poziția lui Toynbee în problema războiului, faptul că el militează împotriva unui război pustiitor. Ca bun cunoscător al istoriei umanității, Toynbee știe cîte calamități au adus războaiele popoarelor lumii, știe a prețui forța generatoare de creație a păcii mai ales în raport cu grozăviile unui război termonuclear. „Eu nu văd, spune el, de ce o societate de indivizi ar trebui să fie destinată morții. Eu am o credință congenitală în viitorul deschis și în libertate" [6]).

Respingerea războiului ca modalitate de rezolvare a conflictelor interstatale în societatea contemporană reprezintă latura cea mai valoroasă a filozofiei istoriei și civilizației profesate de Toynbee. O asemenea idee progresistă este din păcate limitată, datorită concepției sale istorice idealiste și indeterministe. Aceasta îl împiedică să înțeleagă dreptul sfînt al popoarelor asuprite de a-și cuceri și apăra cu arma în mînă independența, îl împiedică să înțeleagă natura contradicțiilor societății capitaliste. Pentru Toynbee, războiul nu este un fenomen social avînd un conținut de clasă concret-istoric, ci un fel de fatalitate a firii umane, izvorîtă din „păcatul originar" al oricărei civilizații. El reia o idee mai veche, devenită aproape un loc comun în ideologia burgheză, cu excepția celei fățiș apologetice, idee potrivit căreia, prin invențiile tehnice, prin domesticirea forțelor fizice, exterioare omului, prin transformările tehnice industriale, nu numai că nu s-a adus nici o ameliorare naturii omului, nici o dezvoltare a culturii sale sufletești, ci, dimpotrivă, s-a amplificat primejdia războiului, considerat drept afecțiune congenitală — și pe punctul de a deveni definitiv fatală — a civilizației. Dar nu dezvoltarea tehnicii industriale ca atare, ci folosirea ei în condițiile capitalismului se opune dezvoltării spirituale a omului; nu sporirea dominației omului asupra naturii exterioare, ci natura orînduirii capitaliste generează primejdia războiului. Toynbee nu acceptă această interpretare științifică a realității, dar — în ciuda accentelor pesimiste ale doctrinei sale despre destinele civilizației contemporane — caută căi de salvare, de evitare a unei conflagrații mondiale nucleare.

[6]) L'Histoire et ses interprétations, p. 20.

Ideea sa fundamentală în această direcție constă în preconizarea „unificării" lumii. Modul devalorizator și negativ în care înțelege Toynbee lupta de clasă își pune însă pecetea și asupra ideii despre „unitatea" lumii contemporane, ca o contrapondere a primejdiei războiului. Îndeosebi „unificarea politică" a lumii, „marea și cu adevărat formidabila chestiune politică de azi" ar fi salvatoare, spune Toynbee. Pentru realizarea acestei „unități" el vede următoarea alternativă:

— ori calea *knock-out*-ului, o unificare violentă a lumii cu ajutorul armelor, de tipul *pax romana*, o pace de cuceriri impusă lumii de o mare putere;

— ori *calea cooperării mondiale și a unității* (două tentative în acest sens, consideră el, au fost făcute prin *Liga Națiunilor și O.N.U.*).

Meritul lui Toynbee este de a respinge cu convingere prima cale, ca dezastruoasă, și de a alege calea cooperării. Dar ideea „unității" lumii, a căilor de a o realiza, poate fi rodnică pentru gîndirea și acțiunea practică din vremea noastră cu condiția ca termenii unității să fie înțeleși în specificitatea lor calitativă, să nu se atribuie acestei „unități" un conținut pe care nu-l are și nu-i poate avea. Coexistența pașnică poate fi neîndoielnic un principiu de „unitate" în sensul convergenței eforturilor comune în vederea atingerii unui țel bine definit, apărarea și consolidarea păcii în lume — dar aceasta nu afectează deosebirea calitativă radicală și contradicțiile dintre cele două sisteme, nu implică minimalizarea antagonismelor de clasă.

Îngrijorarea pentru soarta lumii de azi arătată de unii dintre cei care au participat în Occident la dezbaterea operei lui Toynbee nu s-a manifestat din păcate prin înțelegerea și definirea lucidă a ceea ce ar trebui să fie în lumea contemporană relațiile bazate pe cooperare internațională. A fost evitată pînă și folosirea expresiei *coexistență pașnică*. În ceea ce-l privește pe Toynbee însuși, el vorbește despre *unitatea de civilizație* ca un deziderat al lumii contemporane. Nu e cazul și locul să ne oprim aici asupra conceptului toynbeean al civilizației. Să relevăm însă faptul că el înțelege ideea de mai sus nu în sensul comunității anumitor valori materiale și spirituale ale întregii societăți contemporane — ci în sensul ignorării antagonismelor de clasă, „Unitatea de civilizație" este la Toynbee în primul rînd o *unitate ideologică* — cele două sisteme social-economice fiind în concepția sa „versiuni ideologice" ale uneia și aceleiași civilizații. O asemenea idee despre unitate este străină marxismului și nu poate contribui la promovarea în lume a unei reale unități a forțelor sociale progresiste, bazată pe cunoașterea adevărului istoric, pe aprecierea lucidă a faptelor și sinceritate. Se impune deci o diferențiere calitativă între *principiul coexistenței pașnice* care nu se aplică și nu acționează în raporturile dintre clase și ideologii opuse, și *legea obiectivă a luptei de clasă*, ce-și are izvorul în esența modurilor de producție bazate pe exploatare, acționează ca lege fundamentală a raporturilor politice și ideologice *dintre clase antagonice*. Coexistența pașnică este deci exclusiv un principiu al *relațiilor interstatale* (între state cu orînduiri social-economice diferite).

Gîndirea social-istorică a lui Toynbee este contradictorie în mai toate problemele pe care le abordează — inclusiv aceea privind responsabilitatea pentru destinele civilizației contemporane, pentru găsirea unor soluții constructive. Adesea totul este redus la raporturile de forță între două mari puteri, puse absolut pe același plan în ce privește substratul și finalitatea politicii lor. Alteori, el consideră că problema responsabilității privește nu doar o parte ci întreaga lume de azi și de aceea reclamă din partea tuturor moderație, disciplină și maturitate de judecată. El scrie că în situația creată azi prin înarmarea termonucleară „fiecare din celelalte civilizații (aici termenul e luat în sensul de cultură — n.n.) umane poate și trebuie să aducă elemente pozitive. la o dezbatere spirituală care de data aceasta va fi cu adevărat universală" [7]).

Avînd preocupări atît de ancorate în realitatea acestei vremi, Toynbee nu poate ignora soluția radicală pe care istoria veacului nostru a adus-o prin revoluția socialistă victorioasă, care înseamnă construcția unei societăți calitativ noi, superioare. Fără să înțeleagă prea mult din această nouă experiență socială, nemaicunoscută în istorie, menită într-adevăr să regenereze lumea și s-o salveze de racilele vechii orînduiri, din unele pasaje ale operei lui rezultă o atitudine mai rațională față de confruntarea celor două sisteme de gîndire și viață a zilelor noastre. El scrie, de pildă, că „frica față de comunism" a anumitor cercuri din Occident nu este frica de o agresiune militară. Arma comunistă care irită cel mai mult aceste cercuri, arată el mai departe, este energia spirituală a marxismului. Indiferent de motivele imediate ce au stat la baza lor, asemenea afirmații, care exprimă poziția lui Toynbee încă din primii ani după război, echivalează vrînd-nevrînd cu o recunoaștere a forței morale și ideologice a lumii socialiste. Ele sînt cu atît mai semnificative în prezent, cînd raportul de forțe este în favoarea socialismului și a forțelor sociale care militează pentru pace. Și cu prilejul discuțiilor de la Paris asupra operei sale, Toynbee — în ciuda vederilor sale eronate, a unui context discutabil și al unor formulări contestabile — s-a referit la gîndirea marxistă și la prezența în lume a țărilor socialiste ca la factori care contribuie la procesul de înțelegere și cooperare mondială.

Concluziile sale privind destinele lumii contemporane sînt fără îndoială expresia unor aspirații umanitare. În ultimă analiză însă aceste aspirații eșuează în promovarea unui foarte desuet obscurantism religios: salvarea ar sta în unificarea lumii prin religie, în reexaminarea și restructurarea tuturor valorilor culturii pe temeiuri religioase... Iată deci că un gînditor de mare autoritate, care știe să identifice lucid și realist multe din problemele vitale ale societății contemporane, rămîne dezarmat atunci cînd e vorba de a propune soluții constructive. El vorbește de o „mișcare unică" a umanității, dar nu realizează că această mișcare nu are un sens providențialist, cum afirmă Toynbee în spiritul lui Bossuet, ci un sens deterministcauzal spre reorganizarea socialistă a societății.

AL. TĂNASE
candidat în științe filozofice

[7]) Idem, p. 149.

PUNCTE DE VEDERE

Frankfurter Rundschau

COMMONWEALTHUL ÎN FAȚA UNEI NOI ÎNCERCĂRI

LA ÎNTREBAREA tradițională: „Ce reprezintă Commonwealthul astăzi?" s-a adăugat alta mult mai jenantă: „Cît timp va mai reprezenta el ceva concret?" Acest factor de nesiguranță a fost prezent și zilele acestea la Marlborough House din Londra, cînd au sosit la ședința de deschidere a conferinței solii oficiali ai celor 18 țări independente, ce fac parte din această comunitate de națiuni.

Pe măsură ce se extinde sistemul planetar al Commonwealthului, care li se păruse la început englezilor că se rotește în jurul Londrei, ca în jurul soarelui, devin și mai puternice forțele centrifuge. Australia și Noua Zeelandă, după tratativele britanice cu Piața comună, au început să se orienteze spre Asia de sud-est și de est ca spre partenerii lor de comerț, în primul rînd spre Japonia și Filipine din afara Commonwealthului și, în ciuda conflictului Malayeziei, chiar și spre Indonezia.

Pentru premierul Nigeriei, dl. Balewa, țările Commonwealthului, exceptînd Marea Britanie, n-au o importanță nici ca parteneri comerciali nici ca ajutor financiar pentru înlăturarea dificultăților economice crescînde ale țării. Pesimiști și deceptionați sînt și reprezentanții politici ai statelor mai mici. Punctul lor de vedere a fost expus de energicul și inteligentul premier din Trinidad și Tobago, dl. Eric Williams: „Ce mai este astăzi în general Commonwealthul? Numiți-mi o singură problemă, de o oarecare importanță care să fie comună membrilor săi. Se pare că el nu este în stare să contribuie cu nimic hotărîtor la rezolvarea problemelor ce frămîntă țările în curs de dezvoltare".

Față de aceste tendințe, Londra este încă departe de a capitula. Ea caută să înlăture rămășițele sentimentalismului față de fostul imperiu, care continuă să dea un caracter patriarhal, patronal, prieteniei dintre membrii acestei familii de popoare. S-ar putea ca relațiile realiste să fie mai bune. Gesturile spectaculoase nu folosesc la nimic, față de realitatea care e rămînerea în urmă economico-industrială a teritoriilor de peste mări.

Conform tradiției, conferințele Commonwealthului nu sînt legate de nici un fel de ordine de zi, și nici discutarea în particular a situației internaționale și nici discuția asupra unor treburi interne proprii nu au drept urmare luarea de hotărîri. Dar tinerele state de culoare insistă. Subtilitățile de „Club" le sînt străine. Un epilog bogat în urmări a avut în 1961, discuția asupra politicii de apartheid, de pe urma căreia Uniunea Sud-Africană a fost exclusă din Commonwealth. De data aceasta, majoritatea statelor de culoare doresc o discuție în problema Rhodesiei de sud; acesta a fost motivul real al participării lui Nkrumah. Este vorba doar de o problemă „de mare importanță", cum se arată într-un manifest ghanez difuzat la Londra. Nici nu s-ar putea conta pe un „nu" categoric opus acestei dorințe. Numai că poziția lui Home este că treburile interne ale unui stat al Commonwealthului — iar Rhodesia de sud este o problemă a Marii Britanii — conform regulilor Clubului, nu trebuie transformate într-un obiect de discordie. De pe acum acestei țări autoguvernate i s-a refuzat posibilitatea de a participa la conferință. După cum se desfășoară evenimentele, se pare că minoritatea albă a Rhodesiei de sud este hotărîtă, cu de la sine putere, să-și aroge independența. De aceea problema este extrem de arzătoare pentru africanii negri. Iar unii pesimiști la Londra vorbesc de acum de o fisură la care se așteaptă Commonwealthul.

Care ar fi deci substanța concretă a Commonwealthului? În spiritul unor instituții comune o asemenea substanță nu a existat niciodată. Deși se vorbește aici din nou de înființarea unui secretariat al Commonwealthului și a unei curți de justiție a Commonwealthului, este sigur că aceste planuri rămîn planuri. Substanța concretă a Commonwealthului o alcătuia sentimentul apartenenței la o comunitate. Or, în această privință spiritele se despart tot mai vizibil.

THE SUNDAY TIMES

LONDRA

CĂUTÎND NOI PUNȚI

EXISTĂ actualmente un risc serios ca atît perioada preelectorală cît și postelectorală în Anglia să fie dominată de o mare controversă interaliată în legătură cu propunerea de creare a unei forțe nucleare multilaterale — propunere care ar putea dezbina grav Anglia, S.U.A. Germania occidentală și Franța.

Acest risc a fost creat de hotărîrea Administrației Johnson de a insista pentru un acord definitiv asupra forței nucleare multilaterale pînă în decembrie anul curent, astfel încît să se dea posibilitate legislației privitoare la acest tratat să treacă prin diferitele parlamente naționale pînă în vara anului 1965. Aceasta, în mod evident, pentru ca problema să nu devină o minge de fotbal politică în alegerile generale în R.F. Germană din vara viitoare.

Există mulți oameni influenți la Londra care ar prefera mai curînd ca Anglia să rămînă de o parte, întocmai ca și Franța, de întreaga negociere asupra forței nucleare multilaterale, decît să caute să îmbunătățească propunerile. Însă, Administrația Johnson, care va rămîne aproape cert la putere încă patru ani și jumătate, este actualmente profund angajată față de această soluție și nu va fi receptivă la nici o propunere britanică de soluție bilaterală pentru problema încrederii europene în N.A.T.O. nici față de o propunere care nu preia o parte din cheltuielile forței nucleare proiectate, cheltuieli care apasă actualmente asupra Americii.

De asemenea, Anglia nu ar putea împiedica S.U.A. să organizeze forța multilaterală în jurul unui grup compus numai din Germania occidentală și aliații europeni mai mici (care ar adopta mai curînd punctul de vedere al Washingtonului decît cel al Londrei dacă s-ar ajunge la o explicație radicală). Astfel, noul guvern ar avea poate cele mai rele alternative, și anume relații reci cu țările europene cele mai prietenești, fără a avea nici un avantaj în compensație.

Există însă o serie de probleme. Prima ar fi cea ridicată de rolul fiecăreia din țările membre ale proiectului asupra armelor respective. Aici persistă echivocuri. Ministrul vest-german de război a arătat limpede că ar dori să vadă instituit un eventual sistem al votului majoritar, cîntărit în conformitate cu contribuția financiară a țării; această contribuție în cazul Germaniei și al S.U.A. ar fi de 40% din forța maritimă.

Nici un guvern britanic nu poate accepta rolul unei puteri europene minore și el trebuie să ceară principiul unanimității sau altminteri, extinzînd principiul multilateral asupra altor arme, să cîștige o participare mai largă. Punctul de vedere oficial american este că principiul unanimității trebuie să predomine, dar acesta este subminat de faptul că mulți americani influenți se gîndesc să cedeze în ultimă instanță dreptul de veto al S.U.A. unei Europe mai unită din punct de vedere politic. Aceasta este în mare măsură o mîngîiere pentru mișcarea europeană și o eventuală momeală pentru Franța, dar este de natură să ucidă proiectul atît în Anglia cît și în Olanda și Belgia.

Actualul guvern britanic nu poate lua acum hotărîri importante; și a pune în fața apropiatului guvern numai cîteva săptămîni în care să reglementeze o serie de probleme grave înseamnă a risca, mai cu seamă în cazul unui nou guvern laburist, o înrăutățire inutilă a relațiilor Angliei cu Germania și cu S.U.A.

Alastair BUCHAN

directorul Institutului de studii strategice al Marii Britanii

LE FIGARO

PARIS

CUM SE PROPUNE UN CANDIDAT LA PREȘEDINȚIA STATELOR UNITE

La Alger clădirea în care au avut loc lucrările conferinței pentru denuclearizarea Mediteranei

ÎN AFARA unui accident imprevizibil de ultimă oră, senatorul Barry Goldwater va fi candidatul partidului republican la viitoarele alegeri prezidențiale din Statele Unite. Aceasta ar însemna că pentru prima dată de la război încoace candidatul republican va reprezenta nu pe cei pe care-i denumim liberali, ci fracțiunea conservatoare a partidului, cea situată în geografia economică a țării către vest sau nord-vest. Mai mult, chiar dacă Goldwater nu aparține el însuși grupurilor extremiste de dreapta, asociației John Birch, celor denumiți *lunatic fringe* (marja celor pe jumătate nebuni) el este prea puțin depărtat de ei și le inspiră mai multă simpatie decît oricare alt candidat.

În cursul călătoriilor mele prin Statele Unite nu am avut prilejul să-l întîlnesc nici pe senator și nici pe vreunul din adepții săi. Era aproape imposibil să întîlnești într-o universitate de pe coasta răsăriteană a S.U.A. sau la Washington, un profesor, un student, un funcționar sau un membru al Congresului care să-l ia cu totul în serios pe Barry Goldwater. Este adevărat să acum vreo patru ani un student de la Harvard manifesta oarecare interes față de el: lucra la o teză despre o paralelă între Goldwater și Poujade, comparație în favoarea senatorului american. Care ar fi atunci împrejurările care explică avansul cîștigat de un om căruia atît prietenii, cît și adversarii, îi recunosc oarecare sinceritate și bune maniere, dar pe care nici unii, nici alții nu îl cred potrivit pentru o carieră importantă?

În primul rînd faptul că republicanii nu mai cred posibilă o victorie a partidului lor, după ce, în timp de cîteva luni, președintele Johnson a reușit să se impună, obținînd în Senat votul legilor propuse de Kennedy și reluînd ideile predecesorului său într-un stil mai conform cu obiceiurile și preferințele politicienilor de peste Atlantic. Potrivit calculelor de pe hîrtie, nimeni nu-l mai poate învinge pe Johnson la alegerile din noiembrie viitor, fie el republican de tendință liberală, fie republican de dreapta.

Dewey l-ar fi putut învinge pe Truman și Eisenhower l-a depășit ușor pe Stevenson. Însă Eisenhower era un erou național, iar Truman, în 1948, fără a mai vorbi de defecțiunea democraților din sud, nu se bucura de un prestigiu comparabil celui al lui Johnson. Logic vorbind, acesta, ca liberal moderat, nu trebuie să se teamă de nimic din partea unui republican care ar încerca să se prezinte drept liberal, dar care n-ar avea nici prestigiul unui președinte în funcțiunea mandatului, și nici avantajul pe care i-l conferă majoritatea deținută de partidul său în țară.

Oricît de slabe ar fi șansele lui Goldwater, ele nu sînt cu mult inferioare, și poate sînt chiar mai importante, decît cele ale unui alt candidat. El, cel puțin, se adresează unor votanți diferiți de masa de liberali din cele două partide, el vrea să mobilizeze pe toți cei care se pronunță *împotriva*, împotriva legii drepturilor civile, împotriva impozitului progresiv pe venituri, împotriva extinderii atribuțiilor guvernului federal, împotriva comunismului și O.N.U., împotriva întregii lumi așa cum se înfățișează după 35 de ani de criză, de războaie, de război rece și de guvernare liberală (a democraților și republicanilor).

Conjunctura nu ar fi ajuns să-l facă pe senatorul de Arizona un candidat la președinție, dacă el n-ar fi beneficiat de avantajele oferite de practicile tradiționale în sînul partidelor americane. În anumite state sînt de rigoare așa-numitele alegeri preliminare (primaries), însă, în cele mai multe, delegații la Convenția partidului sînt desemnați de politicieni de profesie care dirijează sau manevrează comitetele partidului sau de activiști întîmplători care își cîștigă pe neașteptate dreptul la acțiune.

Se pare că adepții lui Goldwater sînt mai numeroși în rîndul acestor politicieni profesioniști decît în rîndul alegătorilor republicani. Goldwater a avut de făcut față masei de alegători în unele din aceste primaries, însă una singură dintre aceste alegeri, cea din California, era decisivă. Și acolo el n-a avut alt adversar decît pe guvernatorul Rockefeller. Acesta era dezavantajat de divorțul său; Goldwater a cîștigat la o diferență de cîteva zeci de mii de voturi. După toate probabilitățile el ar fi fost învins de un candidat liberal, ca Scranton sau Romney, care nu s-ar fi lovit de aceleași prejudecăți ca Rockefeller.

Succesul lui Goldwater nu a fost, deci, sigur de la început. Este în afară de orice îndoială chiar faptul că liberalii l-ar fi putut împiedica cu ușurință dacă nu s-ar fi întîmplat ca toți candidații, cu excepția lui Nelson Rockefeller, să prefere pentru un motiv sau altul să se mențină în rezervă, lăsînd altora riscul de a se discredita în fața fracțiunii lui Goldwater, opunîndu-se. După alegerile preliminare din California, o intervenție fățișă și hotărîtă a lui Eisenhower ar fi reușit cel puțin să repună sub semnul întrebării candidatura lui Goldwater. Însă fostul președinte este prea puțin sigur de alegerea sa, este supus presiunilor contradictorii, este prea puțin dotat pentru lupta politică, și a hotărît în cele din urmă să nu ia nici o hotărîre. Astfel, declarîndu-se în favoarea unei Convenții „deschise", el a contribuit să facă posibilă o Convenție tocmai dimpotrivă „închisă", în care totul pare hotărît dinainte.

Raymond ARON

The New York Times.

RĂSFRÎNGERI ÎN OGLINDA MONDIALĂ

ANUL acesta, preocuparea manifestată de întreaga lume față de Convenția partidului republican este și mai intensă și mai susceptibilă să dea naștere la reacții violente decît a fost cazul în 1952, cînd aliații Statelor Unite nu-și mai puteau stăpîni nerăbdarea să-l vadă pe generalul Eisenhower numit drept candidat împotriva senatorului Taft. Eisenhower era considerat drept un om cu vederi largi, internaționale, iar Taft drept o ultimă rămășiță a izolaționismului american. De data aceasta, senatorul Goldwater este privit ca un personaj primejdios și ignorant.

În mod obișnuit, comentatorii străini tind să examineze convulsiile politice